ŞEHİR KÜLTÜR SANAT
MAYIS 2017 SAYI: 5
Ücretsizdir
Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2548-0081
E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ
Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI
Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU
Ahmet Selman AKYURT
Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
Dursun ÇİÇEK
Fehmi GÜNDÜZ
Mustafa İBAKORKMAZ
Dr. Faruk KARAARSLAN
Ayşe ÖNDER
Salih ÖZGÖNCÜ
Mehmet SARIÇİÇEK
Osman YALÇIN
Yusuf YERLİ
İlyas YILDIRIM

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN
Ali SARAÇOĞLU

KAPAKTAKİ GÖRSEL
Bürüngüz Camii İllüstrasyonu / Ali SARAÇOĞLU

İLETİŞİM
Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseri.bel.tr

şehir
kültür sanat

YAPIM
bilge tasarım atölyesi

Sahabiye Mahallesi Ahmet Paşa Caddesi
Adalet İş Merkezi No: 23 Kat: 2/8
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
f: +90 352 221 16 11
bilgi@bilgegrafik.com

BASKI
SALMAT BASIM
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1
İskitler / Altındağ ANKARA
t: +90 312 341 10 20 (pbx)
f: +90 312 341 30 50
info@salmatbasim.com

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

▲ Ömer Şahin

başkandan...

Şehir dergimizin Mayıs sayısı ile merhaba!

Harfler heyecanla heceleşiyor, heceler şevkle kelimeleşiyor, kelimeler mana ile cümleleşiyor ve cümleler, aşkla, heyecanla, sevgiyle sayfalaşarak, kitaplaşarak, dergileşerek ve bizim eksenimizde Şehir'leşerek; ellerinize, odalarınıza, kütüphanelerinize, masalarınıza, gündeminize, Ramazan'a merhaba diyor.

Ve Şehr-i Ramazan merhaba diyor.. Ramazan: Bereketli ay. İnsanlığın Kuran'la tanıştığı, onun diriltici soluğu ile buluştuğu ay. Şehirlerin ve şahısların nuru ile aydınlandığı Kitab'ın inmeye başladığı mübarek ay. Hem yanarak, hem yunarak, insanın, toplumun kirlerinden temizlendiği bir ay. Ramazan: Kurucu ay. Ramazan hem şahısları yeniden kurar ve İslam'ın o şaşmaz ölçülerine göre kendisine bir çeki düzen vermesini sağlar, hem de şehirleri imar eder. Şehr-i Ramazan'ın kurduğu şehirlerdir yaşanılası şehirler.

Ramazan Ayı, Mayıs sayımızın da kapak dosyası. Bu bağlamda, Faruk Ergan ve Yusuf Kartal'ın kaleminden Kayseri'de Ramazan'ı manevi bir keyifle okuyacaksınız. Eski Ramazanların esintisi kelimelerden hatıralara, hatıralardan sayfalara bir yol buluyor adeta. Mayıs ayı bize İstanbul'un fethini hatırlattığı kadar, Kayserimiz için önemli bir isim olan, Kayseri'nin de kendisi için önemi tartışılmaz olan Üstad Necip Fazıl'ın ahirete irtihalinin vuku bulduğu günleri de hatırlatmakta. Şehir'imizin bu sayısında Üstadın Kayseri ve Kayserili izlenimlerini ve tespitlerini, bir mekânın ve coğrafyanın ruhu nasıl olurmuş sorusunun da cevabını bularak okuyacaksınız.

Kayseri'yi Kayseri yapan isimlerimizde bu sayımızda İbrahim Tennuri Hazretleri var. Mana iklimimizin bu büyük insanını Mehmet Katipzade yazdı. Şehrimizin en önemli özelliklerinden birisi elbette ki doğal güzelliğidir. Bu anlamda her sayımızda bir doğal yanımızı yansıtmaya çalışıyoruz. Editörümüz Dursun Çiçek'in Kapuzbaşı Şelaleleri dosyası birbirinden güzel fotoğraflar eşliğinde sizi bekliyor. Kadir Özdamarlar, Seyrani'mizin memleketi Develi'yi yazdı. En büyük ilçelerimizden biri olan Develi ile ilgili efradını cami, ağyarını mani bir yazı olmuş. M. Fazıl Himmetoğlu, Kayseri Tarihi serisine devam ediyor. Bu sayımızda Kayseri Emirleri dönemini kaleme aldı. Yine M. Fazıl Himmetoğlu'nun, kendisinin de hocası olan önemli tarihçilerimizden Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil ile Kayseri'de yaptığı söyleşi dikkat çekici konular içeriyor. Hem Kayseri hem de ülkemiz tarihinden belirli tablolar ekseninde güzel bir tarih gezisi yapacaksınız. Okuyan Şehir bölümümüzde şehrimizin önemli kültür merkezlerini tanıtmaya devam ediyoruz. 1980'lerden beri şehrimizin en önemli kitabevlerinden biri olan Akabe Kitabevini, Kani Çınar'ın kaleminden okuyacaksınız. Kayseri Ansiklopedimizin Editörlüğünü de yapan Fatih Gökdağ, Kitabiyat bölümünde Şehir Ansiklopedilerini ve Kayseri Ansiklopedisini de anlatmış. Şehrin Yüzleri bölümümüzün bu haftaki siması rahmetli Abdullah Saracoğlu Hoca. Hocanın hayatını kendisiyle ilgili kitabı ve yazıları olan Muhsin İlyas Subaşı'nın kaleminden okuyacaksınız. Numan Yıldız'ın bir üniversite öğrencisi olarak Kayseri'nin tarihi ve kültürel mekânlarıyla ilgili yaptığı gezi-yorumu, Kayseri Mutfağı, Şehir ve Ekonomi bölümlerimizle başta Belediyemiz kuruluşları olmak üzere Kayseri'de yapılan önemli kültür ve sanat faaliyetlerini haberleştiren ekibimizin hazırladığı, kültür ve sanat haberleri bölümü de dopdolu.

Elinizdeki sayı ile 5. ayını dolduran dergimizin 6. sayısında yine dolu bir içerikle, kitap, kültür, sanat ve fikir ekseninde buluşmak dileğiyle..

Mustafa ÇELİK
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

içindekiler...

KAPAK DOSYASI: KAYSERİ'DE RAMAZAN

Köyde Eski Ramazanlar
Faruk Ergan
↘ 6

Kayseri'de Eski Ramazanlar
Yusuf Kartal
↘ 10

İNSAN

Şeyh İbrahim Tennûrî
Mehmet Katipzade
↘ 16

DOĞA

Kapuzbaşı Şelaleleri
Dursun Çiçek
↘ 22

MEKÂN

Yeşil Everek'ten Develi'ye
Kadir Özdamarlar
↗ 30

TARİH

Kayseri'nin Emirleri
Yrd. Doç. Dr. Muhammed Fazıl Himmetoğlu
↗ 38

GEZİ

Medeniyetin İzleri: Kayseri
Numan Yıldız
↗ 44

SÖYLEŞİ

Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil ile Şehir, Tarih ve Kayseri Üzerine...
Muhammed Fazıl Himmetoğlu
Emel Himmetoğlu

48

OKUYAN ŞEHİR

Akabe Kitabevi
Kani Çınar

54

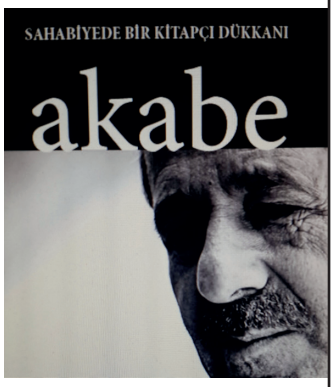

ŞEHİR VE HAFIZA

Necip Fazıl, Kayseri ve Kayserililer
Mustafa Söğüt

58

ŞEHRİN YÜZLERİ

Saraçoğlu Hoca, Din Hizmetinde Kahramandır!
Muhsin İlyas Subaşı

66

KİTABİYAT

Şehir Ansiklopedileri ve Kayseri Ansiklopedisi
Fatih Gökdağ

72

ŞEHİR VE EKONOMİ

Sümer Plastik'ten Dünya Standartlarında Üretim...
Şehir Kültür Sanat

76

SOFRA

Sucuk İçi
Şehir Kültür Sanat

78

KÜLTÜRDEN

Kültür Sanat Haberleri

80

ZEKA KÖŞESİ

Kelime Avı
Bulmaca
Sudoku

94

ETKİNLİKLER

Mayıs 2017 Kültür Sanat Etkinlikleri

96

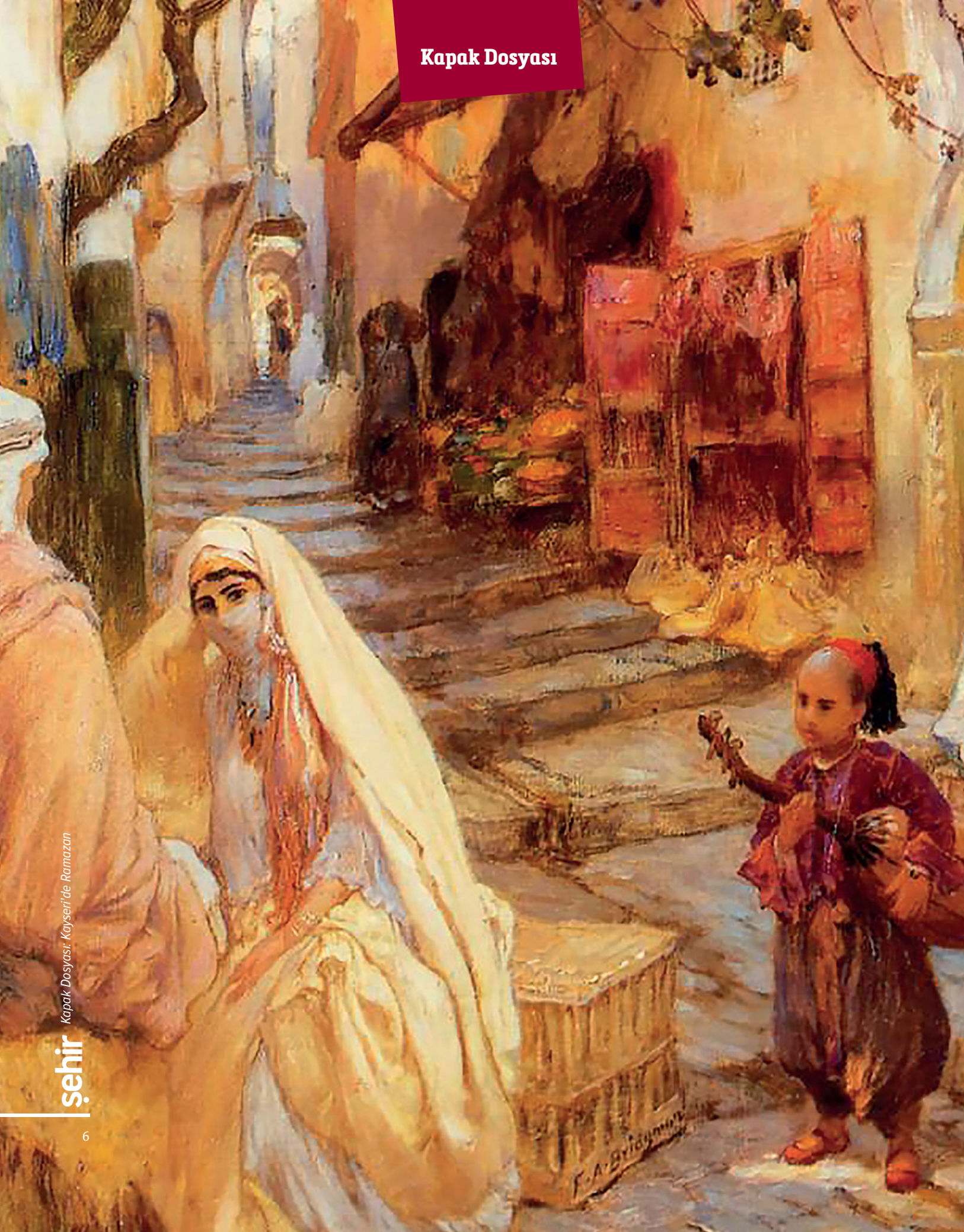

Köyde Eski Ramazanlar

Faruk Ergan

1965'li yıllardaki Ramazan aylarında birçok güzellikler yaşadım ve birçoğunu hatırlıyorum. O zamanlar köyde yaşardık. Bugünlerle mukayese ettiğim zaman aynı tadı alamıyorum. Sahura (illik) kalkılacak ilk günde teravih namazı da başlamış olurdu. Ramazandan birkaç gün önce iftarlık ve sahurluk için bir takım hazırlıklar yapılırdı; tabi tarla-tapan işlerinden fırsat kaldığı ölçüde. Ramazanda büyükler oruç tutar, çocuklar keyif çatardı. Çocuklar en güzel yaramazlıklarını camide teravih namazı esnasında yapardı. Gürültüler çıkararak, şımarıklık yaparak, secdede arka safta bulunan arkadaşının kafasına tepik atarak ve o zamanın yaşlılarını kızdırarak camilerde 30 günü tamamlarlardı. Ne yaparsak yapalım asla camilerden kovulmazdık. En kestirme çözüm yolu bizleri ön saflara aralarına alırlar ve yaramazlık yapmamızı, gürültü çıkarmamızı engellemeye çalışırlardı.

Ramazanın ilk gününden başlayarak son gününe kadar teneke çalan (davul yoktu) bekçi, insanları sahura kaldırırdı. Sahura kaldırmalar, kimin kapısına gelinirse o ev sahibinin, varsa lakabı yoksa ismiyle seslenilerek yapılırdı. İftar vaktinde yaşlılar çocukları caminin önüne gönderirler, her mahallenin çocukları ezan sesini duyunca, "ezan okundu hoooo" diye bağırarak, cami önünden kendi evine varana dek koşar ve mahallesindeki insanların iftar etmelerine vesile olurlardı. Çocuklar oruç tutmadıkları halde hem iftarda tam vaktinde sofrada olur, hem de sahura kalkarlardı. Sahura kaldırılmadıkları gecenin sabahında annelerine kızarlardı. Ezan okunmadığı halde ezan okundu diye bağıran çocukların gazabına uğrayan, orucunu 10, 15 dakika önce açan yaşlılar da kızgın ve öfkeli bir biçimde o çocuğun peşine düşer,

yakalarsa cezasını verirdi.

Eski Ramazanlarda şimdiki gibi abartılı iftar sofraları olmazdı, gayet mütevazı ve yoklukla iç içe iftar ve sahur sofraları olurdu. Sahurda yufka, çömlek peyniri, pekmez ve çay; iftarda genellikle tarhana çorbası veya patatesli mantı olurdu. Evde her şey bol olsa bile evin hanımının çeşit çeşit börek, çörek, kete veya iftara farklı yemekler yapma imkânı olmazdı. Akşama kadar tarlada, bahçede çalışarak oruç tutan evin kadını, bitap bir şekilde eve gelip bir de çeşit çeşit yemek yapamazdı. O eski insanlar bana göre bir evliyâ idiler. Katıksız ekmekle oruca niyet eder, duru suyla da oruçlarını açar, iftar ederlerdi.

Ekmek yedim kuruca,
Su içtim duruca,
Niyet ettim ALLAH'ım,
Yarınki tutacağım oruca

diye niyet edilirdi.

O günlerdeki yaşlılar oruç tutmayan gençlerin tamamını bilirlerdi, teravih namazından sonra çay içmek için, Kamil Ağa'nın (Amarat Köyü'nde Dedem) odasına toplanan yaşlılara hizmet ederken dinlerdim, kim orucunu tutmuş, kim tutmamış. Hiçbir genç sokakta ve köyün ortasında insanların görebileceği bir şekilde yemek yemezlerdi, saklı gizli yaparlardı ama ne hikmetse yaşlılar her şeyi bilirlerdi.

Teravihin son günü sesi çok güzel olan Süleyman Amca kaside okurdu: "*Memnunduk cümle senden ey şehri Ramazan*" diye devam eder.

Sigara tiryakiliğine toz kondurmayan, Ramazanın sona ermesinden çok mutlu olan (artık gündüzleri de sigara içebileceğinden), Seyfi Çavuş Amca:

"Memnunsan bir ay daha oruç tut sana bir şey söyleyen mi var? Benim adıma memnun olduğunu söyleme" diye kızarak, cemaati güldürürdü.

Değişen elbette sadece bizler değiliz. Zaman ve mekânla birlikte gelenekler de çok hızlı değişiyor. Şehirde duyduklarım ve gördüklerimi, köydeki eski yaşantımla mukayese ettiğimde, eskileri daha çok istiyor ve arıyorum.

Eski mahallelerde taş fırınlar olurdu. Her evden bakır leğenlerle yoğrulmuş hamur gelir, isteğe göre ekmek, kete, halka, börek, çörek yaptırılırdı. O dönemde Ermenilerin de halka ve kete yaptıkları olurdu. Herkes onların yaptığı ketenin güzelliğine hayran kalırdı.

▼ **Berrin Kahraman**

Çünkü onlar biraz daha yemeklerine özen gösterirler, yemeğin malzemesinden iktisat yapmadan bol yağlı keteler yaparlardı. Bu konuyu Everekli Seyrani Baba, bir şiirinde ne güzel izah eder:

Ermeninin, Rumun yağlı ketesi
Kaypak Müslümanı dinden çıkarır.

Eski fırıncıların şeet'leri olurdu, yani yardımcıları... Bugün çırak dediğimiz kişiler... Dikkat eder misiniz, eski insanlar, çalışan küçük işçilerine "çırak" demekten bile hayâ ederlerdi. Şeet, kalfa, usta, başusta gibi değerleri vardı. Fırında pişen ekmek, kete, halka gibi hamur işlerini şeet, evlere taşırdı. Bunlara bahşiş olarak getirdiği ne ise illa ondan bir miktar verilir ve mutlaka gönlü

alınırdı. Leğenle götürülen hamurdan eğer fırında sıra çoksa iftara yetecek kadar çörek yaptırılır, yani bugünkü pideler gibi, o pişen çörekleri de eve gidene kadar kimi görürsen onu taze ekmek al, çörek al, kete al teklifinde bulunarak, illâ ucundan al gibi ısrarlar da bulunarak mutlaka almaları sağlanırdı. Ne kadar insana ikramda bulunmuşsanız o derece sevinç yaşardınız. İşte insanlık, işte eski insanların insan ilişkilerine ve insanlara verdiği değer…

Oruç tutan Müslümanları bırakalım, o günün Ermenileri bile (eski mahallemizde komşu idiler) Ramazanda sanki oruç tutarlardı. Ben hâlâ hayret ederim, o insanların içerisinde hiç mi tiryakileri yoktu. Hiç birinin oruç günü sokakta, iş yerinde ne bir sigara içtikleri görülür, ne de üzerlerinde sigara içtiklerine dair bir emâre olurdu. İçlerinde çok usta terziler, saatçiler, kunduracılar, bakırcılar, camcılar vardı, hiç birinin ne bir şey yediği veya içtiği asla görülemezdi. Bu durum sadece dini inançlarından dolayı değil tabi ki ama insani değerler, komşuluk hatırı ve ahlaki değerler öyle yapmalarını gerektirirmiş. Ermeni ve Rum vatandaşlarımız yemekleri de çok güzel yaparlarmış. Keteleri, börekleri ve halkaları lezzetli olurmuş, malzemeyi bol kullanırlarmış. Evlerinde yaptıkları bu güzel yemeklerden, oruçlu olan Müslüman komşularına iftarlık ve sahurluk gönderirlermiş. Müslümanlar da evlerinde ne varsa o gün ne pişirdilerse onlara ikramda bulunurlarmış. O günlerde şimdiki gibi, insanların biri, diğerini cennete veya cehenneme sokmazlar, Allah'ın öbür dünyada, insanlara ne yapacağına dair kehanetlerde bulunmazlar, biri diğerini itham etmeden, insanca ve kardeş gibi yaşarlardı.

▲ Derya Yazar

Köylerde köy odalarındaki Ramazan sohbetleri, akşamüstü kadınların iftarlık eksenli yemek sohbetleri, şehirde çay ocaklarının sahura kadar süren sözün demlendiği sohbetler Ramazanın sadece güzellikleri değil mana ve ruhuydu da. Ramazan yaşlıyı, genci, çocuğu, kadını, kızı, yabancıyı adeta aynı zaman ve mekân iklimine alıp "bir" yapardı ve insanlar bu "birlik" halinin bereketini yaşardı.

Değişen elbette sadece bizler değiliz. Zaman ve mekânla birlikte gelenekler de çok hızlı değişiyor. Şehirde duyduklarım ve gördüklerimi, köydeki eski yaşantımla mukayese ettiğimde, eskileri daha çok istiyor ve arıyorum.■

Kayseri'de Eski Ramazanlar

Yusuf Kartal

Üç ayların başlamasıyla birlikte Kaleiçi'ne ve Çarşıya birden bire bir sessizlik düşerdi. Sessiz ve sakin bir ortam alışverişe de yansır Çarşı sakinleşirdi. Recep ayının sonlarına doğru Çarşı yeniden hareketlenmeye başlardı. Şaban ayıyla birlikte evlere birer çuval un ve bir çuval şeker, kuru üzüm, kuru kayısı, tereyağı, tahin vb. alınırdı. Alış verişler yoğunlaştıkça insanları da Ramazan ayının heyecanı sarmaya başlardı.

Şehrin tüm camilerinde namaz vakitlerinde cemaatin çoğalması da Ramazanın ayak seslerinin duyulmasıyla birlikte gerçekleşirdi. Cami-i Kebir ve Hunat Camisi'nin cemaatlerinin çoğalması, aynı zamanda Kapalıçarşı'nın hareketlenmesi ve ticaretin bereketlenmesi anlamına geliyordu.

Ramazan yaklaştıkça zamana göre yaz veya kış aylarına denk geliyorsa teravih namazı nerede kılınacak hesapları da yapılırdı. Bağlarda eskiden her

HOŞGELDİN YA ŞEHR-İ RAMAZAN

yerde cami olmadığı için önceden bir hocayla anlaşılır o da bir Ramazan boyu bağlarda teravih namazı kıldırırdı. Nerede, kim, hangi hoca teravih kıldıracak önceden bilinirdi. Özellikle bir

hafta önce hatimle kıldıracak camiler Ramazandan önceki cuma hutbesinde Hocaefendi tarafından duyurulurdu. Hatimle kılmak isteyenler o camiye giderler, normal kılmak isteyenlerde kendi tercihlerine göre camileri seçerlerdi. Teravih namazlarına genelde arkadaş gruplarıyla gidilirdi. Bu hazırlıklarla birlikte yaza denk gelen Ramazanlarda cami cemaatine paralel olarak yazlık sinemaların da izleyicileri artardı.

Teravih namazını hızlı kıldıranlar özellikle seçilirdi. Nedeni ise o akşamki filme yetişme isteğiydi. Namazı çok hızlı kıldırdığı için adı Apollo'ya çıkan Cıncıklı Camisi'nin Hocası çok ünlüydü. Apollo o dönemde aya çıkan uzay aracının adıydı. Teravih namazını hızlı kıldırmasından dolayı bu unvanı hocanın cemaati vermişti. Apollo Hoca teravih namazını kılmaları için gençlere cami dışında seslenir ve onları sinemaya yetiştireceğinin altını özellikle çizerdi. Teravihe Cıncıklı Camisine gelen gençler "Sub" demeden secdeden nasıl kalktıklarını, 20 rekatlık namazı nasıl bitirdiklerini anlamadan yazlık Şahin Sineması'nın önünde bulurdu kendini.

Kadir gecesi bayramın ayak sesleriydi bizim için. Ramazanın mis gibi sessiz ruhundalığını kazanan ruhlarımız bayramın heyecanını içimizde titrek bir seyirmeyle duyardık.

Şahin Sineması şimdi meydanda Mimarsinan Parkı'nın girişinde otel olan yerin hemen yanındaydı. Televizyonun ve çeşitli eğlencelerin olmadığı dönemlerinde sinemalar çok mühim bir işlev görürdü. Ailece, komşularla birlikte sinemaya gidilir, kimse kimseyi rahatsız etmeden en acıklı filimler izlenirdi. Kadınlar ertesi gün sinemaya gitmeyen komşularına ağlaya ağlaya filmi anlatırlardı. Sinemanın önü pazar yeri gibi olurdu. Şemşamerciler (çekirdek) turşucular, elma şekerciler, hemen sinemaya yakın olan Durak 71 köşesindeki Roma dondurmacısından dondurmalar yemek, sinemanın içinde soğuk gazoz içmek büyük bir keyifti.

Durak 71, o dönemin Cumhuriyet Meydanı'ndaki en iyi yazlık çay bahçesiydi. Şimdiki alış veriş mağazasının olduğu yerden başlar İstasyon caddesine

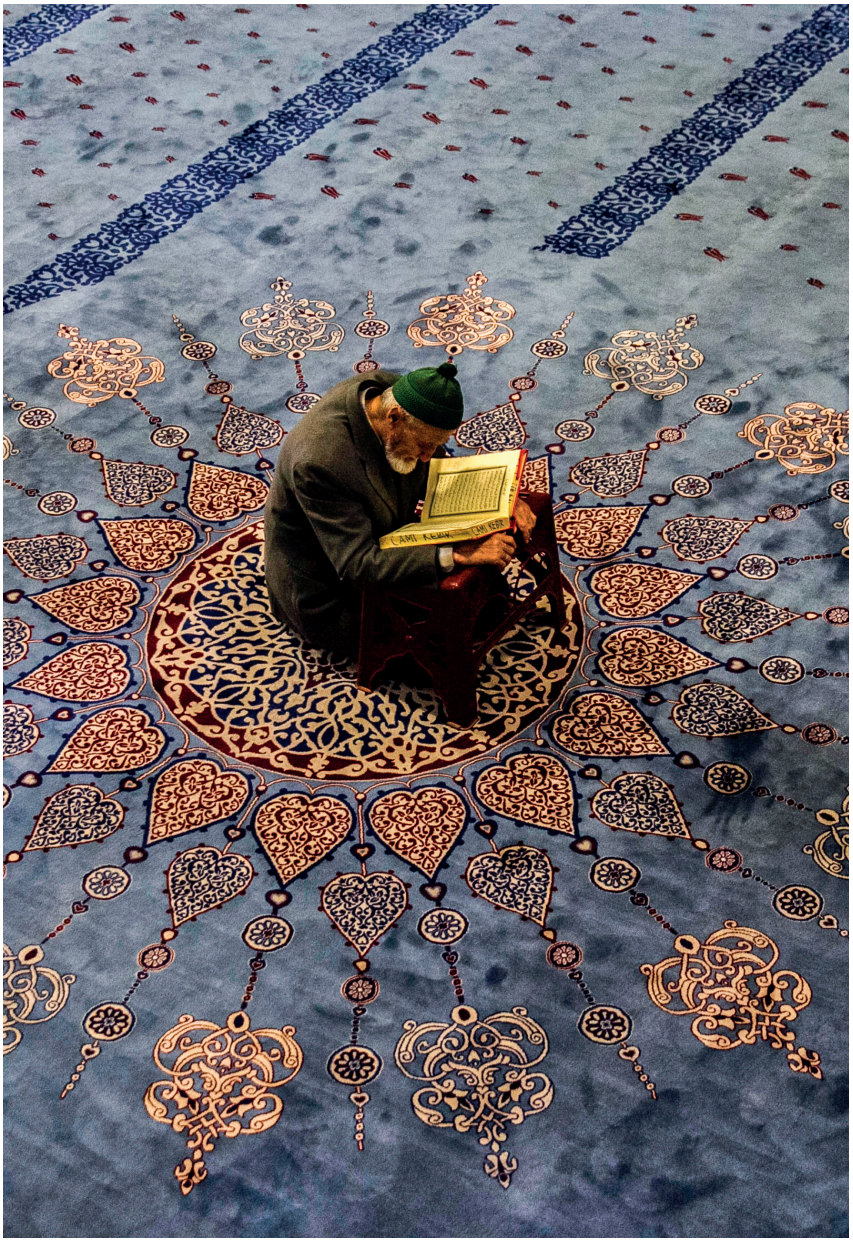

doğru devam ederdi. Yaz akşamlarında bağa gidemeyenler burada nefeslenirdi. Her akşam tıklım tıklım dolu olurdu.

Ramazan Teravih namazıyla Kayseri gecelerine renk kattıkça şehirde hareketlilik devam ederdi. Bizler şehre gelemediğimizde mahalle camilerimizde teravih namazı kılmaya giderdik. Bu gidişlerimiz bazen yerinde olur bazen de yaramaz arkadaşlarımızın camide gülmeleri, fıkırdamaları nedeniyle namazdan kovulmamızla sonuçlanırdı. Teravih namazından sonra hemen evlere gidilmezdi. Oyunlar oynanır, gece sokağın tadı çıkarılır ve İllik (sahur) vaktine doğru evlere girilirdi.

İlliğe kalmak bizim için bayram sevinci gibiydi. İllikde katmer, kete, hoşaf yemek mükellef bir ziyafetti. Küçükler oruca dayanamaz sabah dokuza doğru anneleri karınlarını doyururdu. Bu durumda 'oğlum tekne orucu tuttu' derlerdi. On yaşlarına doğru artık iyice oruç tutmaya başladık. O yaşlarda oruç tutanları, büyükler ikramlarla onurlandırırlardı.

Kaleiçi'nde sabah namazından sonra açılan dükkânlar sabah mahmurluğu

Ramazan Teravih namazıyla Kayseri gecelerine renk kattıkça şehirde hareketlilik devam ederdi. Bizler şehre gelemediğimizde mahalle camilerimizde teravih namazı kılmaya giderdik.

Camilerin dolup taşmasıyla gündüzleri vaaz verilir bu vaazlara kadınlar da katılır, cami cami gezilirdi. Özellikle Seyyid Burhaneddin Hazretleri'nin Türbesi Ramazan'da dolup taşardı.

ve sakinliği olurdu. Çarşı yavaş yavaş hareketlenmeye başladığında İkindi'den sonra çarşının muzip adamları özellikle sigara tiryakisi komşularını nasıl kızdırırım, şaka yaparım hileleri düşünmeye başlarlardı. Kaleiçi'nde kızdırma işinde en uygun adam rahmetli İhsan Amcaydı.

İhsan Amca İftar vaktini dört gözle bekler, Hoca Allahuekber derken sigarasını yakardı. İşte o zaman yüzü gülerdi. Çarşının muzipleri iftar vakti yaklaştıkça İhsan Amca'nın sinirli bakışlarını takip eder, hiç beklenmedik bir anda düğün bombasını atarlardı. Sanki iftar topu atılmış gibi çıkan sesle İhsan Amca velahavleleri duyulurdu. Arkasından kız kaçıran bombası atılırdı ki onunla birlikte sinirlenen İhsan Amca dükkânın önündeki züccaciye bardak çanak çömleğin içine bir dalardı ki önüne geleni kırardı. Tüm izleyenler onun haline güler onlar güldükçe o daha da sinirlenirdi. Hemen hemen her gün bu olay olurdu. İftardan sonra hiçbir şey olmamış gibi komşuluk ilişkileri devam ederdi.

Bazen esnaf toplu şekilde güveçler

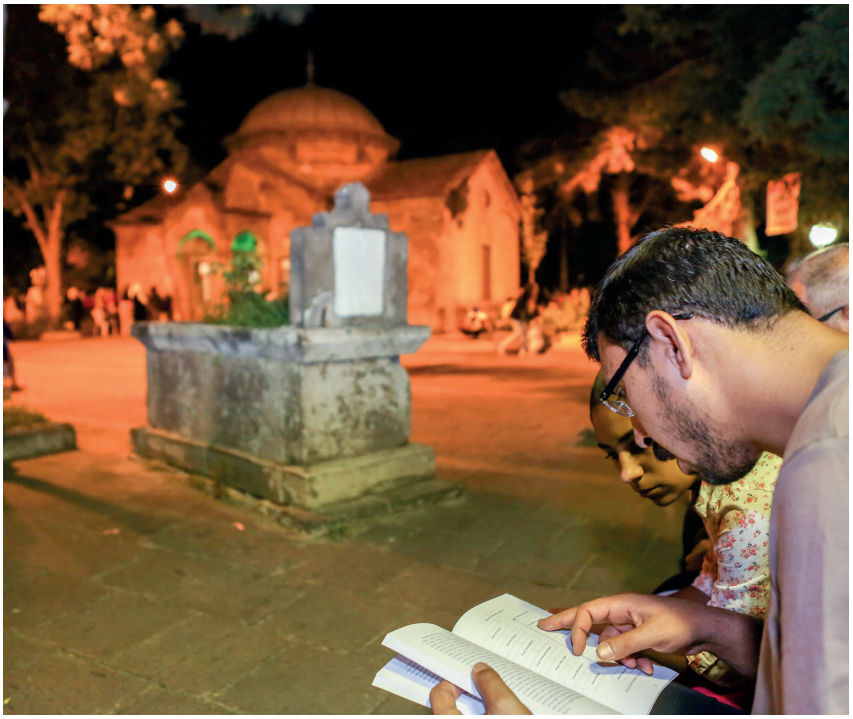

yapar, iftarı Tekgöz Kaplıcası'nda açar, iftardan sonrada kaplıca keyfi yapardı. Kimi zaman da toplu halde Erciyes'te iftar açılırdı. Komşular, akrabalar sırayla iftara davet edilirdi.

Ramazanların en büyük keyiflerinden biri de iftarlık sucuk içi yapmaktı. Sabah erkence kale içindeki dükkânda sarımsaklar soyulur, avcarlar (baharat) hazırlanır, kıyma konur, çok güzel karıştırılırdı. Öyle bir lezzeti olurdu ki iftarda tadından on parmağınızı bile yerdiniz. İftarlık yapılan her şey komşularla paylaşılırdı. Her şey lezzetli ve bereketliydi.

Ramazan pidesi kuyrukları da çok ünlüdür. Her fırından Ramazan pidesi alınmazdı. İftarlık pideler yumurtalı ve küncülü (susamlı) yapılırdı. Özellikle Alemdar Fırını, Şıhaslan Fırını, Çifteöğün'deki fırınlar, Özden Fırını, Çınar Fırını'nda yapılırdı. Tercihlere göre ya da babamızın gönderdiğine göre fırına gidilir, sıra beklenir, mis gibi iftarlık pideler alınır, yemeğe lezzetine doyum olmazdı. Tabi ki pide sırasında Ramazan keyfi ya da bazı gözü açıklar yüzünden kavgalar bile olurdu. Büyüklerin araya girmeleriyle niza tatlıya bağlanırdı.

Camilerin dolup taşmasıyla gündüzleri vaaz verilir bu vaazlara kadınlar da katılır, cami cami gezilirdi. Özellikle Seyyid Burhaneddin Hazretleri'nin Türbesi Ramazan'da dolup taşardı. Kandil gecelerinde Necmettin Nursaçan hocanın vaazları ve arkasında yaptırdığı zikirler hala ruhumuzda ilk iklimlerin tadıyla durur. Kadir gecelerinde Teravih namazından sonra vaaz ve zikirle coşan ruhlarımız şadırvanın buz gibi suyuyla sakinleşirdi.

Kadir gecesi bayramın ayak sesleriydi bizim için. Ramazanın mis gibi sessiz ruhundalığını kazanan ruhlarımız bayramın heyecanını içimizde titrek bir seyirmeyle duyardık. Güllü baklava ve nevzinelerin hazırlığı, buram buram bir bayram sevincini içimizde hissettirirdi. Arefe günü akşam şehrin delikanlılarının gittiği en ünlü berber salonu olan Çağrı berberde bayram hazırlığı çok farklı olurdu. Gece geç vakitlere kadar kesilen saçlar fönlenir bozulmasın diye Bayram Namazına kadar koltukta uyunurdu. Saçlar o dönemlerde uzun ve fönlü olurdu. Benim bildiğim delikanlı abilerimiz Kadir abi ve Hayati abilerin saçları öyleydi. Bu abilerimiz saçları bozulmasın diye koltukta uyurlardı. Arefe günü ölüm hatırlanır mezar ziyaretleri yapılırdı. Adeta ilk bayramlaşma büyüklerle, geçmişle yapılırdı.

Böyle bir şehirdi Kayseri. Eskinin yıkılmadığı, yaşandığı bir şehirdi.. ■

Şeyh İbrahim Tennûrî

Mehmet Katipzade

Sarrafzadeler diye anılan bir ailenin çocuğu olarak Sivas'ta dünyaya geldi. İbrahim Tennûrî ilk eğitimini Sivas'ta, medrese eğitimini ise Konya'da Müderris Sarı Yakup Efendi'den tahsil etti. Hocası vefat edince Kayseri'ye gelerek (842/1438) Hunad Hatun Medresesi'de müderrislik yaptı.

Medreseler öğretimin, tekkeler terbiyenin kurumlarıdır şeklinde genel bir tasnif vardır. Bizim zihniyet dünyamızda medrese ve tekke birbirini tamamlar ve birbirinin emrindedir. Talim ve terbiye arasında kopmaz bir bağ var olduğu gibi medrese ile tekke arasında böyle bir irtibat söz konusudur. İşte bu çerçevede medreseden icazetli İbrahim Tennûrî de dönemin bu telakkisi çerçevesinde Ankara Beypazarı'nda mukim Şeyh Akşemseddin'i irşad edici olarak görmüş inabe almış, şeyhinin yanında gerekli merhaleleri geçirmiş ve sonrasında şeyhinin icazeti ve işareti ile irşad faaliyetleri yürütmek üzere halifelik göreviyle Kayseri'ye dönmüştür. Akşemseddin'e gidişi de mana boyutunda önemli işaretlere haizdir. Şeyh İbrahim Tennûrî, Beypazarı'na vardığı zaman, Akşemseddin'i bedenî rahatsızlıkları sebebiyle gelenleri tedavi ve irşad eder bulmuştur. Şakayık-ı Nu'mâniyye'de anlatıldığına göre, Müderris İbrahim yolculuğunu bir merkeple yapmış, oraya vardığında bir köşeye oturmuş, Şeyhi ziyarete gelenlerin sadece bedenî rahatsızlıklarından dolayı soru sorduklarını, uygun cevaplar aldıktan sonra da ayrıldıklarını görmüştür. Ziyaretçiler ayrıldıktan sonra Akşemseddin; "Ne garip, ruhsal hastalıklardan soru soran yok." Demiş, ancak Şeyh İbrahim Tennûrî, Akşemseddin'in bu sözünü duyunca kalkıp önüne varmıştır. Akşemseddin; "Sen kimsin, sana kim derler, ne yerdensin, adın nedir?" diye sorunca Şeyh

İbrahim Tennûrî de, Kayseri'de müderris olduğunu, ancak iç dünyasında büyük bir endişe ve elem verici bir üzüntüsü bulunduğunu, binaenaleyh bunun tedavisi için tabib-i kulûb'a arz etmek için geldiğini söylemiştir. Akşemseddin; "bize nasıl bir armağan getirdin, getir görelim" deyince müderris İbrahim: "Bendeniz fakir durumdayım. Hediye

Şeyh Akşemseddin'in Kayseri halifesi İbrahim Tennûrî, İstanbul'un fethi vuku bulmazdan üç ay önce "Gülzâr-ı Manevî" (Kitab-ı Müstetâb) isimli eserini Sultan Fatih'e takdim eder.

getirmeye gücüm yetmediğinden hayâ edip, şaşırmaklığımdan hayâ gözyaşlarımı revan eyledim" diye cevap verince Akşemseddin tam bir basiretle, müderrisin ziyadesiyle utanmış olduğunu anlamış ve "benim hediye dediğim

Şeyh Tennûrî Türbesi

Cumhuriyet Mahallesi'nde Şeyh Cami olarak bilinen caminin bitişiğindedir. Ünlü gezgin Evliya Çelebi, Kayseri hakkında bilgi verirken, bu Şehirde bulunan büyük evliya kabirleri arasında Şeyh Hazreti İbrahim Tennûrî'yi de saymaktadır. Türbe, klasik Selçuklu devri kümbetlerinin son örneklerindendir.

Şeyh İbrahim Tennûrî Türbesi, Kayseri'de örnekleri çok görülen klasik Selçuklu kümbetleri benzeri bir türbedir. Altıgen planlı ve tek katlı olup, üzeri içten kubbe, dıştan altıgen külahla örtülüdür. Kümbetin üç yüzünde alt, dört yüzünde üst penceresi bulunmaktadır. Kuzeye bakan kapısı bugün pencere haline getirilmiş olup, etrafı; kitabeyi de içine alacak şekilde (10 cm'lik) girme ile çerçevelenmiştir. Kapı üzerinde bulunan kitabenin soluna sekizgen, sağına altıgen yıldız oyulmuş olup, bu oyuklar içine yerleştirildiği anlaşılan çini veya renkli taşlar dökülerek yerleri boş kalmıştır.

Türbe içinde tezyinatsız üç ahşap sanduka bulunmaktadır. Girişte sağdan sola doğru Şeyh İbrahim Tennûrî (1482), Şeyh Lütfullah Tennûrî (1508), Şeyh Ali Sultan (1515) yer almaktadır.

Mermer kitabesinde bu türbenin Sultan Mehmed Han oğlu Sultan Bayezid Han tarafından H. 889 (1484) yılında bina edilip şereflendirildiği yazılmaktadır. Sultan II.Bayezid Han bu türbe'yi yaptırırken, Kayseri'de mevcut Selçuklu, Danişmendli ve Eratnalı hatıralarına saygılı olarak Selçuklu mimarî üslubunu tercih etmiş görünmektedir.

Türbe içinde hüsn-i hat ile yazılmış ayet-i kerimeler bulunmaktadır. Bunlardan birinin anlamı şudur: "İyi biliniz ki Allah'ın Dostlarına korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir de. Onlar Allah'a inanmış ve O'na karşı gelmekten sakınmışlardır."

Kanuni Sultan Süleyman'ın Irak Seferi sırasında Kayseri'de mola verdiğinde Türbeyi ziyaret ettiğini Seydi Ali Reis Mir'atü'l Memalik isimli eserinde bildirmektedir. ■

rüyalar ve hallerdir, başka bir nesne değildir" diyerek Müderris İbrahim'i teselli etmiştir.

İbrahim Tennûrî'nin yaşadığı dönem; Osmanlı Devleti etrafında toplanmanın başladığı, Timur'la yapılan Ankara Savaşı'nın Anadolu'daki tahribatının ve tahrifatının silinme yıllarıdır. Anadolu'da Osmanlı güçlenmekte, düşünce ile tatbikat, ideal ile gerçek, kalem ile kılıç bütünleşerek, İslam'ın liyakat şartlarına haiz bir cemiyetin zuhuruyla beraber İstanbul'un fethine dair

Hacı Bayram'dan mülhem Bayramiyye, Akşemseddin' den mülhem Şemsiyye, Tennûrî' den mülhem Tennûrîye terkibi olarak oluşan "Bayramiyye-Şemsiyye-Tennûrîyye" sufiye akımının Kayseri ve çevresinde son derece etkili olduğu tartışmasız bir gerçektir.

hazırlıklar da sürmektedir. Kayseri ve civarında Osmanlı- Karamanlı rekabeti henüz tam bitmiş değildir.

Kayseri'nin Osmanlı hakimiyetine geçtiği yıllar içinde Osmanlı Sultanı II. Mehmed, rivayete göre, Akşemseddin'e intisablıdır. Şeyh Akşemseddin'in Kayseri halifesi İbrahim Tennûrî, İstanbul'un fethi vuku bulmazdan üç ay önce "Gülzâr-ı Manevî" (Kitab-ı Müstetâb) isimli eserini Sultan Fatih'e takdim eder (857/1453). Anadolu insanının manevi yükselişine hizmet edecek, İslam dinine dair ahkamı şiir diliyle 5140 beyitle şaheserleştirip genç padişaha ithaf ederken bir tebliğ, telkin, tebşir ve tavsiye niyeti olarak da düşünebiliriz.. Dua ehlinin Anadolu'nun ortasından nelere vesile olduğunu bilemiyoruz.

Mehmed Tahir Efendi'nin deyimiyle, Şeyh İbrahim Tennûrî'nin kemâline en güzel delil olan Gülzâr-ı Manevî, Kâtip Çelebi'nin eserinde Gülzârnâme, Taşköprülü'de ve Gelibolulu Mustafa Alî'de sadece Gülzâr olarak zikredilmektedir.

Prof. Dr. Muhittin Eliaçık'ın tespitine göre Gülzâr-ı Ma'nevî'de ki 67 başlık Hanefi Fıkıh Kitaplarındaki usule uygun bölümlerden ve muhteviyattan oluşmaktadır. Konu başlıkları şöyledir: Salât, sırr-ı salât-ı batınî, erkân-salât-ı bâtınî, sırr-ı sünen-i salât-ı batınî, sırr-ı vuzû-ı

manevî, zekât, savm, hacc, nikâh, rumuz-ı çeng-i ma'nevî, rumuz-ı deff-i manevî, sırr-ı nây-ı ma'nevî, rumuz-ı evliyâ fi kuttâi' t-tarîk, rumuz-ı evliyâ fi' l küfr, rumuz-ı şâhid, rumuz-ı emred-i ma'nevî, rumuz-ı zünnâr-ı manevî, talâk, ıtâk, eymân, hadd-i zinâ, şürb ve kazf, serika-i ma'nevî, kat-ı tarik-i mâ'nevî, cihad, iman, küfr, harâc, irtidâd, bağy, lakit, lukata, âbik, mefkûd, şirket, vakf, buyû, havâle, edeb-i kâdi, şehâdet, vekâlet, da'vî, ikrâr, sulh, mudâbere, vedi'a, 'ariye, hibe, icâre, kitâbe, ikrâh, hacr, me'zûn, gasb, şuf'a, kısmet, müzâra'a, müsâkat, zebayih, udhiyye, kerâhet, ihyâ-i emvât, sayd, rehn, cinâyât, vesâyâ, hunsâ ...

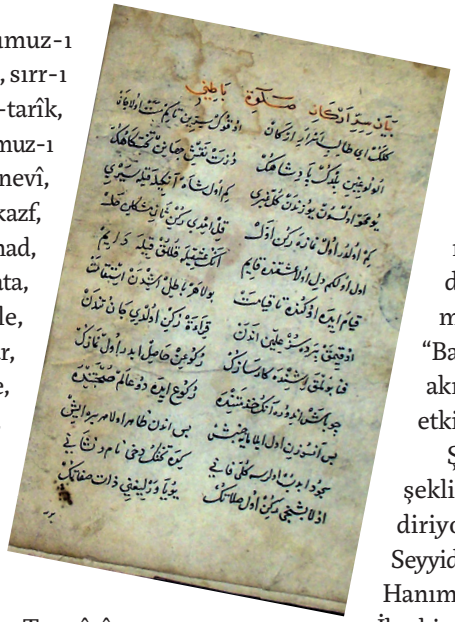

Gülzar-ı Ma'nevî fıkıh konularını şiir dilinde tasavvuf neş'esi içinde terennüm ettirmiş diyebiliriz. İbrahim Tennûrî, 5140 beyit şiir yazan bir edib, ilim sahibi yazıcısı bir âlim, irfan ehli arif, mütefekkir hakîm, insanların derdine derman olan bir tabibdir. Aslında Osmanlı münevveri dediğimiz kişi de böyle olunur. Hastaların şifa bulmasına dair tebabetteki hüneri ve usulü çerçevesinde Tennûrî lakabı ile anılıyor.

İbrahim Tennûrî Hazretlerinin Kasım, Lutfullah, Ali isimli üç erkek Hatice ve Zeynep isimli kız evladı vardır.

Şeyh Fethullah Efendinin neslinden Şeyh İbrahim, Şeyh Abdussamed, Şeyh Muhammed, Şeyh Kazım, Şeyh Davud, Şeyh Fazlullah Efendiler aynı tarikatın silsilesi içinde vazifeyi sürdürmüşlerdir. Şeyh Muhammed ve Şeyh Kazım Efendiler postnişin olmadan kadılık görevlerinde bulunmuşlardır.

İbrahim Tennûrî neslinden çok sayıda insanın şehrimizde bulunduğunu çeşitli vakıfların bu sülaleye ait olduğunu ifade etmemiz gerekiyor. Hacı Bayram'dan mülhem Bayramiyye, Akşemseddin'den mülhem Şemsiyye, Tennûrî'den mülhem Tennûrîye terkibi olarak oluşan "Bayramiyye-Şemsiyye-Tennûrîyye" sufiye akımının Kayseri ve çevresinde son derece etkili olduğu tartışmasız bir gerçektir.

Şehrimizdeki anıt mezarlar üzeri huni şeklindedir ve onları kümbet diye isimlendiriyoruz. II. Abdülhamid dönemi yapıları, Seyyid Burhaneddin, Zeynel Abidin, Talas Esma Hanım türbeleri kabir üstleri kubbe şeklindedir. İbrahim Tennûrî' nin kabrinin üstü huni şeklinde yapılmış olmasına rağmen halkımız Osmanlı'daki ifadeyle türbe olarak isimlendirmiştir.

Bayramiyye-Tennûrîye irşadı, Hacı Bayram-ı Veli'nin "Noldu bu gönlüm" ilahisini dilden dile hala terennüm ediliyorsa ki ediliyor, sürüyor diyebiliriz. ■

▲ Samet Güler

Kapuzbaşı Selaleleri

Su, varlığı ve yaratılışı temsil eder. Kur'an'ı Kerim her şeyin sudan yaratıldığı belirtir. Bir anlamda su fıtrattır. Belki de bunun için varlık su ile arınır ve su ile bereketlenir. Bütün inanma biçimlerinde su, yeniden dirilmenin, yeniden arınmanın ve temizlenmenin sembolüdür. İnsan ana rahminde suyun içinde yaşar, doğduğunda su ile arınır, vefatında su ile arındırılır yeniden.

Su kimi zaman bir insanın yüreğini soğutur yeniden nefes verir, kimi zaman bir sevdalının gönlündeki narı söndürür teskin eder, teselli eder. Umman olduğunda boğar yeniden diriltir, ırmak olduğunda bereketini yayarak uzanır toprağa, yağmur olduğunda Allah'ın rahmet sıfatını kuşanır ve çorak top-

raklara ve çorak gönüllere gerçekten de rahmet olur.

Necip Fazıl suyun yokuşlardan inişini estetik bir duyarlılıkla basamak basamak inen bir insanın gelişine benzetir. Su kimi zaman Sakarya ile destan olur, kimi zaman Kızılırmak'ta bir ağıt. Ciğerparesini suya kaptıran bir ana yine suyla ferahlar, kimi zaman gözünden akıtarak, kimi zaman da bağrını, sinesini ve yüzünü yıkayarak..

Fuzuli'nin Fırat ve Dicle'nin çölleri yararak Efendimize doğru akışını destanlaştırdığı Su Kasidesi ise suyun kutsiyetini anlatan en mükemmel şiirlerdendir. Suyun ötesini, bir bakıma bâtınını anlatan bu şiir, su-insan birlikteliğinin de en somut göstergesidir.

Tıynet-i pâkini rûşen kılmış ehl-i âleme
İktidâ kılmış târîk-i Ahmed-i Muhtâr'a su

(Su Hz. Muhammed'in (s.a.v) yoluna uymuş (ve bu hâli ile) dünya halkına temiz yaratılışını açıkça göstermiştir.)

Kapuzbaşı Şelaleri'ni görüp de suyun bin bir türlü hikâyelerini, destanlarını, türkülerini hatırlamamak mümkün değildir. Erciyes'in arkasından Sultan Sazlığı'nı sağınıza aldığınızda kabak tarlalarının ve elma bahçelerinin içinden

geçerek Yahyalı'ya ulaşırsınız. Henüz Yahyalı'da suyun o berraklığını ve ferahlığını hissetmeye başlarsınız. Yahyalı'yı geçer geçmez artık derelerden, dağlardan sular akmaya başlar geçtiğiniz yolların kenarlarına ve size Kapuzbaşı'na kadar eşlik ederler. Zamantı Irmağı zamana meydan okurcasına halen ırmakların en delisi ve dağı delenidir. Bir Kızılderili hikâyesinde okuduğum ve duyduğum "dağı delen ırmak" sözü, sanırım gördüğüm ırmaklar içinde en çok Zamantı'ya uyar.

Aladağlar'a giderken size eşlik eden su kaynakları huzur verir. Nitekim başta Kapuzbaşı Şelaleleri olmak üzere, bölgedeki irili ufaklı bütün şelalelerin kaynağı Aladağlar'ın karıdır. Zamantı Vadisi'ne indiğinizde yol kenarlarındaki su pınarlarında mola vermeden edemezsiniz. Buz gibi suyla önce bu pınarlarda tanışırsınız. Bu durakların şüphesiz en otantik ve nev-i şahsına münhasır olanı "Anışamı Arıyorum" durağıdır. Burada bir garip ozan vardır. Yıllardır elinde bağlaması ve pala bıyığı ile mola veren insanlara o buz gibi sudan yaptığı çayını ikram eder ve siz çayınızı içerken "Anışa" (Ayşe) sının hikâyesini anlatır bağlamasıyla. Onun feryadı dağlara çarparken, dağlardan gelen karşılık belki de yüreğindeki narı biraz olsun söndürür ve acısını, özlemini hafifletir.

Bu coğrafyada dağlar sizi öylesine kuşatır ki, zaman zaman sanki dağlar üstünüze düşecek gibi hissedersiniz. Yol açmak için çoğu yerde dağların karınlarını yarıp içine doğru genişletmişlerdir. Üniversite öğrencilik yıllarımda ilk bu yollardan geçtiğimde belli bir yerden sonra arabalar gidememiş köylerden gelen traktörlerle yolumuza devam edebilmiş ve 6 saatlik bir yolculukla Kapuzbaşı şelalelerine varabilmiştik. Bugün turizm kaygısıyla yol genişletilmiş ve her türlü araçla 2-2,5 saatlik bir yolculukla bölgeye ulaşabiliyorsunuz.

Zamantı Vadisi'ndeki seyrek ormanların gizemi ve dağların ihtişamına karışır ve ister istemez içinizden veya sesli, "müthiş" kelimesini sık sık zikredersiniz. İçinizden geçtiğiniz köylerin görünen durumu ekonomik gelişmişlik ve geri kalmışlıkla ilgili tüm sosyolojik tespitleri alt üst eder. İnsanın yüzündeki umut ve mutluluk hala kaybedilmemiş duygulardan ve insan yanımızdan.

İlkokul çağında sığırlarını güden çocukların gülen gözleri ile size hoş geldiniz dercesine el sallamaları hayata bakış açılarının kentli insanlardan ne denli farklı olduğunun da bir göstergesi.

Yolun sonuna geldiğinizi, suyun toprağa karışan kokusundan ve gürleyen sesinden anlarsınız. Çünkü Kapuzbaşı'nda sizi gürül gürül bir su sesi karşılar. Nitekim son virajı döndüğünüzde "Dağı Delen Irmak" sözünü ayne'l yakin yaşamaya başlarsınız. Buradaki bütün şelaleler dağın üstünden değil tam ortasından olanca gücü ve ihtişamıyla akmaktadır. İlk görenlerin "muhteşem"le başlayan cümlelerini, ikinci veya daha çok görenlerin ise gözlerindeki özlemini ve hasretini iliklerinize kadar hissedersiniz. Şelalelerin coşkusundan size kadar ulaşan su tanecikleri alnınıza damla damla düşerken, siz rahmetin ne demek olduğunu bir kez de burada yaşarsınız ve düşünürsünüz.

Kapuzbaşı köyünde su sesi ile büyüyen çocukları, gençleri ve yaşlıları görüyoruz. Kimisi bakışları ile kimisi duruşu ile kimisi de ikramkar davetleri ile birbirinden misafirperver. Buradaki insanların yüzlerinde dağın ve suyun nasıl tecessüm ettiğini görebiliyorsunuz.

Kapuz kelimesi kaya veya kayalık anlamına geliyor. Kapuzbaşı adını buradaki bu eski ve ilginç kayalıklardan alıyor. En küçüğü 10, en büyüğü 20 m yüksekliğe sahip 7 büyük şelale vardır. Küçük şelalelerin ise sayısı oldukça fazla. İrtifa akışının dünyada ikinci olduğu belirtilir. Şelaleler, Kapuzbaşı Köyü'nün yakınındaki Ensenin Tepe denilen (1056 m) tepenin doğu ve güneyindeki dar ve derin vadinin yamaçlarından akmakta ve ilk görenleri hayrete düşürecek güzelliktedir. Şelalelerin beş tanesi tepenin doğusunda, ikisi güneyinde yer almaktadır. Aladağ-Aksu suları ile birleşerek Zamantı Irmağı'na, oradan da Seyhan Nehri'ne karışırlar.

Aladağlara safari için gelen insanlar bu şelalelere mutlaka uğrarlar. İster Çamardı-Sokulupınar ve Emli Vadisi'ni kullanarak Yedigöller'e çıksınlar, isterse buradan başlayarak Soğukpınar-Hacer Boğazı güzergâhını takip etsinler mutlaka Kapuzbaşı Şelaleleri'ne uğrarlar ve suyun insanı ferahlatan musikisini dinlerler hatta terennüm ederler.

Kapuzbaşı köyünde su sesi ile büyüyen çocukları, gençleri ve yaşlıları görüyoruz. Kimisi bakışları ile kimisi duruşu ile kimisi de ikramkar davetleri ile birbirinden misafirperver.

Su, varlığı ve yaratılışı temsil eder. Kur'an'ı Kerim her şeyin sudan yaratıldığı belirtir. Bir anlamda su fıtrattır. Belki de bunun için varlık su ile arınır ve su ile bereketlenir. Bütün inanma biçimlerinde su, yeniden dirilmenin, yeniden arınmanın ve temizlenmenin sembolüdür.

Buradaki insanların yüzlerinde dağın ve suyun nasıl tecessüm ettiğini görebiliyorsunuz. Bir yaşlı teyzemiz "su sesinden rahatsız olmuyor musunuz" sorumuza "cenneti bu dünyada yaşıyok, insan cennetten rahatsız olur mu?" der demez yanımızdakilerde birbirimize bakıyor ve suyun ve sesinin ötesine bir Anadolu insanının nasıl geçtiğinin şaşkınlığı ile biraz da mahcup bir biçimde susuyoruz.

Biz de Fuzuli'nin su kasidesini mırıldanarak o yaşlı teyzemizin sesinin izinde kaybolup gidiyoruz Kapuzbaşı Şelalelerinde..

Bîm-i dûzah nâr-ı gam salmış dil-i sûzânuma
Var ümîdüm ebr-i ihsânun sepe ol nâra su
(Cehennem korkusu, yanık gönlüme gam ateşi salmış, [ama] o ateşe, senin ihsan bulutunun su serpeceğinden ümitliyim.)

Yümn-i na'tünden güher olmış Fuzûlî sözleri
Ebr-i nîsândan dönen tek lü'lü şeh-vâra su
(Seni övmenin bereketinden dolayı Fuzûlî'nin [alelâde] sözleri, nisan bulutundan düşüp iri inciye dönen su [damlası] gibi birer inci olmuştur.) ■

YEŞİL EVEREK'TEN DEVELİ'YE

Yrd. Doç. Dr. Kadir Özdamarlar

Develi Anadolu tarihinde en eski zamandan beri yerini almış bir mekândır. Üzerinden nice medeniyetler geçmiş ve maddi manevi izler bırakmıştır. Yeraltı şehirleri, höyüklerde ve yazılı kayalarda yapılan çalışmalar ile burada bulunan somut eserler bu düşüncemizin göstergeleridir. Tunç devrine kadar gitmektedir. Hititler ve öncesi devirlerde yöreye ne ad verilmiştir, net bir yazılı bilgiye rastlanmamıştır. Frigler ve Persler de bu bölgeye hâkim olmuşlar ancak onlar da bu bölgeye ne ad vermişler bir yazılı belgeye rastlanmamıştır.

Develi ve yöresi ile ilgili ilk isme Kapadokyalılar döneminde rastlıyoruz. Bildiğimiz kadarıyla buraya Süryanice Gabadania adı verilmiştir. İlk defa da ünlü coğrafyacı Strabon'un meşhur Coğrafya adlı eserinde bu isme rastlıyoruz. Zamanla **Gavadenek, Khavadenek** şekline de girmiştir, fakat hangi anlama geldiği tespit edilememiştir. Bizanslılar döneminde bu kelimeler de unutulmuştur. Van'ın **Everag / Gürpınar kazası** bölgesinden Ermeniler göçürülmüş ve MS.990-1004 tarihlerinde Fenese adlı yere yerleştirilince, gelen bu Ermeniler Ören anlamındaki Everag ismini yöre için kullanmaya başlamışlardır. Bugün Van-Develi hattında 12 adet Everek adında köy mevcuttur. Bazılarının ismi de değiştirilmiştir. Mesela Erzincan Çayırlı ilçesi Başköy bucağına bağlı ve bugün Verimli Köy 'ün eski adı: Esp-Everek'tir. Zamanla bu kelime Everek haline dönüşmüştür.

Kazakistan'da, Azerbaycan'da ve Irak'ta Develi adlı köyler vardır. Ayrıca Anadolu'da 12 adet aynı adla köy ve yayla adı vardır. Malazgirt Zaferinden sonra Danişmentlilerle beraber bölgeye gelen Kınık boyundan **Karakeçili** aşiretine mensup **Develü** Obası İcim Yaylası'na yerleşmiştir. Özellikle Zengibar Kalesi ve etrafındaki Rumlar Rumeli'ye çekilince kaleye (Yukarı Develi) ve bölgeye hâkim olunca kendi adını vermiş ve bölge **Develi** diye anılmaya başlamıştır. Fakat Rumların bir kısmı bu göçe uymamış ve bugün Everek bölgesinin bir düz alanına Ayakostan /Reşadiye adı verilen mahalleyi kurmuşlardır. Böylece Ayakostan'da Rumlar, Fenese'de Ermeniler uzun süre üç ayrı köy olarak yaşamaya başlamışlardır.

Zaman içerisinde, 16. Asrın sonlarında Yukarı Develi'den bugünkü kaza merkezinin bulunduğu Everek kısmına göç başlamıştır. Everek Yukarı Develi'nin köyü olmuştur. Fakat 19. Asrın ortalarında Everek kaza merkezi oldu. Eski haritalarda Everek adı, ama bugün halk arasında ve resmi hayatta Develi adı yaygınlaştı. Zamanla Develi bugünkü haline geldi. İşte yerleşimdeki bu parçalanmışlık tamamlandığında Develi Erciyes'in eteğinde gürül gürül suların aktığı, yeşilliğin bol olduğu, çeşitli ağaçların ve mesire yerlerinin olduğu, güneyinde Sultan Sazlığı'nın araziyi zenginleştirdiği bir "**Yeşil Everek**" oluşmuştu.

Tarih boyunca Develi ve çevresinde ilk iskân yerleri"Zamantı Vadisi" Hititler döneminden itibaren MÖ. 1800 tarihinden MS.1004 tarihine kadar Firigler, Kimmerler, Asurlular ve Persler, Kapadokyalılar, Romalılar ve Bizanslar; 1071 'den

sonra da Selçuklu, İlhanlı, Eratna, Kadı Burhaneddin, Dulkadirli ve 1474 yılından itibaren de Osmanlılara bağlı olarak varlığını devam ettirmiş bir zengin medeniyet sentezidir. Bir ayrıntı bilgi olarak Develi ve civarı III. **Hattusilis** devrinde (M.Ö. 1287-1244) en parlak devrini yaşamıştır. Temel amacı güney ticaret yollarını elinde tutmaktı. **Fraktin, İmamkulu, Bakırdağı, Hanyeri, Karadağ** abideleri III. Hattusilis devrinin en önemli eserleridir**.** İranlılar eski tapınaklarının karşısına bir de ateşgade kurdular. Eski Zale (Zile/Tokat) kasabası, İran Tanrısı ve bunun kültü tarafından fethedildi. Zile'nin başrahibine Komana reisi ruhanileriyle eşit imtiyazlar verdiler. Neticede civar halkı hangi ırktan olursa olsun, and içmek için Zile'ye gelmeyi gelenek haline getirdiler. Herhalde *Zile Köyü* Tokat Zile'sinin bir şubesi olarak kurulmuştur. O Zile ki Develi mahalleleri içerisinde hem coğrafyası, hem kültürü ve hem de zevkli yaşayış biçimiyle çok farklı bir yerdir.

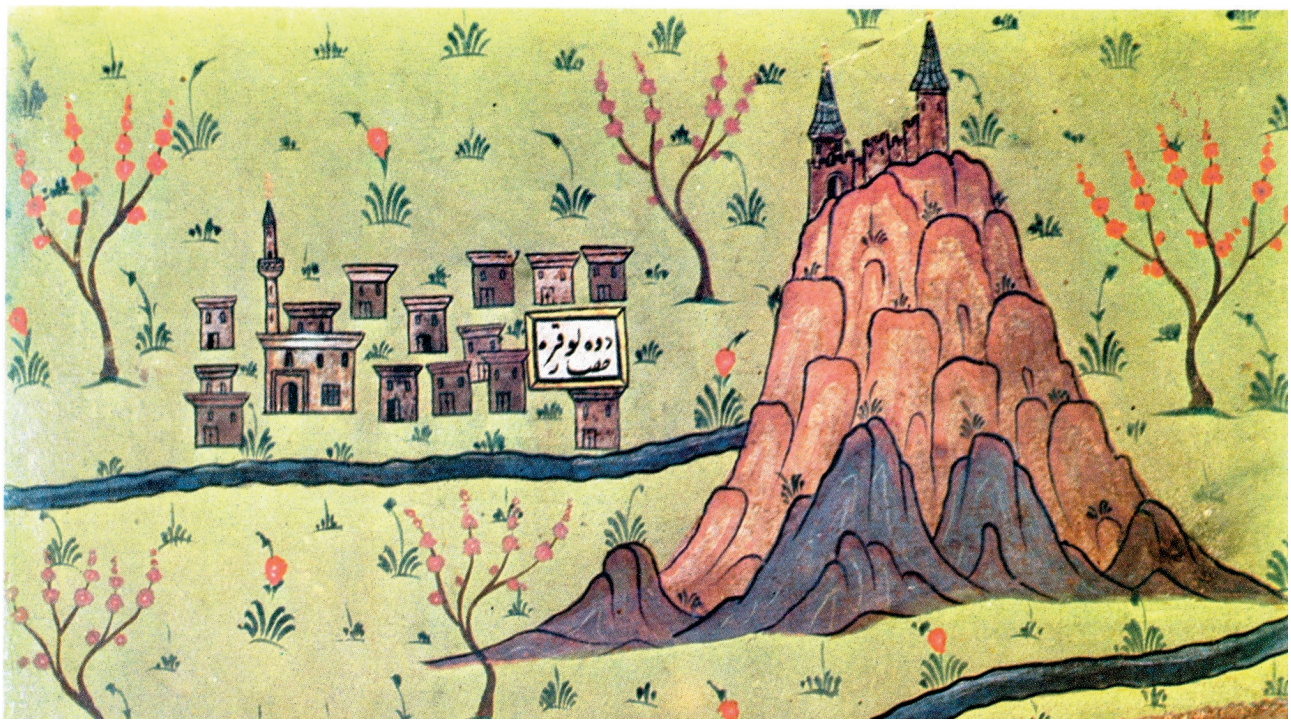

Şu Zile'den gece geçtim görmedim gelin
Acı tatlı sular içtim ölmedim gelin
Ah kara kaküllü yarim…

Diye başlayan meşhur ve yaygın düğün türküsü Zile'ye ait değerli bir anonim türkümüzdür.

Selçuk-name ve **Bezm ü Rezm** adlı iki önemli eserde Develi hakkında birçok bilgi verilir. Develi'nin bayındır, mamur ve çok gelişmiş, 400 000 nüfuslu (?) bir yer olduğunu söylerler. Bu özelliklere sahip bir bölge elbette çekici olacaktır. Huzur dönemlerinde Oba emiri Emir Ali bir alp erendir. Seyd-i Şerif bir Rıfai Şeyhidir. Harzemli Şeyh İmameddin Mahmud'un medfun bulunduğu Hızır İlyas Türbesi ile Anadolu'daki 450 ulu camii içerisinde çok önemli bir yeri olan ve soylu Siva Sitti Hatun adına 1282 yılında yaptırılan Siva **Sitti Hatun Camii** mesut günlerin izini taşır.

Develi manevi havası zengin yerlerden biridir. Veliler mekânıdır adeta. Tespit edildiği kadarıyla Develi ve çevresinin manevi mimarları şunlardır: Dev Ali, Seyyid İmameddin, Seyyid-i Şerif, Şeyh Ümmi, Keleş Efendi; belde ve köylerde ise: Sindelhöyük'te: Nebi Baba, Kulpak'ta Şeyh Çoban, Kızık'da Abdal İlyas, Ayvazhacı'da Evliya Dede, Kabaklı / Dırazala'da Kabak Şeyh, Epçe'de Epçe Sultan, Havadan'da Şeyh Hacı İbrahim. Hüseyinli'de Hüseyin Baba, Satı'da Satı Baba. Ayrıca Kocahacılı Köyündeki Akça Koca'nın da Develi insanı üzerinde büyük bir manevi etkisi vardır.

Bu manevi liderler yanında Yunanistan Dimetoka'da Develi Baba'yı da unutmayalım. Bunlar yanında insanımızın mana erlerinden nice âlimlerimiz de Develi zenginliklerindendir: Mustafa Asım Köksal, Abdullah Develioğlu ile yüzün üzerinde akademiye ilim adamı yetiştirmiştir. Bugün bu mana erlerinin mezarları hamiyetli insanlarımızın gayretleri ve duyarlılıklarıyla yeniden ihya edilmiştir.

Tarih içerisinde Develi zaman zaman sıkıntılar yaşamıştır. Bunların başında Kadı Burhaneddin zamanında 40.000 kişinin bölgeden sürülüp doğuya doğru göçürülmesi ile aşiretler arası mera yüzünden sert çekişmeler ile soygun

hareketleri yaşanmıştır. 1603'lerdeki Tavil Mehmet 'in eşkıyalığı döneminin en önemli belgesi **Ak Gelin Efsanesi**'dir:

Ak gelin de indim'ola yayladan
Kaşın değil de gözün beni ağlatan
Satın mı aldın beni Mevlâ'dan

Alırım ahtı mı da koymam seni
Ağ gelin, sürmelim, sen bilin

Bir taş attım karlı dağın ardına
O da düştü Ağ gelinin yurduna
Bizim ilen şu beylerin derdi ne
Hiç çareler bulunmuyor derdime

Alırım ahtı mı da koymam seni
Ağ gelin, sürmelim, sen bilin

Irmak kenarında da biter yosunlar
Yosunun üstünde bizi yusunlar
İkimizi de bir mezara kosunlar
Ağ gelin de bir yâri desinler

Alırım ahtı mı da koymam seni
Ağ gelin, sürmelim, sen bilin

Develi işgal görmemiş bir mekândır. Ancak vatan savunması söz konusu olduğunda canını hiçe saymasını bilmiş ve çok cephede savaşmış ve şehit vermiştir. Sadece Çanakkale Savaşı'nda 201 şehit vermiştir! Şüphesiz tarih içerisinde çok önemli olay da **Haçın Harbi** denilen Saimbeyli'nin 1920 yılında Ermenilerden ve Fransızlardan kurtarılmasıdır. Develi Belediye Başkanı Kamberli Osman ile Osman Coşkun komutasında Develi'nin fedakâr insanları

bu savaşın kazanılmasında büyük rol oynamışlardır. Bu savaşta Develi 113 şehit vermiştir.

Develi 1864 yılında bucak merkezi, 1870'de de kaza olmuştur.

Develi eğitime çok erken dönemde önem veren bir kazadır. Yukarı Develi'de üç, Everek kısmında bir, Şıhlı kasabasında bir medrese ve her mahallede bir okul kurulması bunun sonucudur. Modern okul ilk defa 1885 yılında Yukarı Develi'de bir konakta, açılmıştır. Akabinde aynı yıllarda Dumlupınar, Rüştiye ve Merkez İlkokulları ile İnkılap İlkokulu, Kız İlkokulu birbirini kovalamıştır. Özellikle XIX. Asırda birçok Develi'li gençler İstanbul'a giderek değişik medreselerde okuyarak icazet almışlar ve değişik görevler üstlenmişlerdir. Bugün Develi bir Üniversite şehri olma yolundadır. Bu bakımdan Develi'de okuma yazma oranı % 95 ler üzerindedir.

Develi biraz da azınlıkların sayesinde İstanbul ile erken dönemde temasa geçilmesi ve 1910'larda Arjantin'e işçi

olarak gidip çoğunun zengin olarak dönmesi, Develi'ye bir farklılık kazandıran sebeplerdendir. Zaten Develi tarihi boyunca huzurlu ve rahat ve bir hayat yaşamıştır. XVI. Asır vergi kayıtlarına bakıldığı zaman bölgenin genelde sebze ve ceviz yetiştiriciliği ile en çok vergi ödeyen bir kazadır.

Beyin gücü ve imkânı vesilesiyle Develi'de ister istemez sosyal hayat yönünden zengin olmuştur. Tanzimat sonrasında tiyatrosu olan bir Develi vardır. Cumhuriyet sonrasında erken dönemde sinemaya kavuşmuş, sosyal hayatı zenginleştiren Türk Ocağı, Halkevi, İdman Yurdu gibi teşkilatlar kurulmuştur. 1930'da Develi Spor'un, Kayak takımının ve Boks takımının kurulması herhalde önemli birer olaydır. Bu arada modern kahvehaneler, insanların oturabileceği bahçeler ve şehir kulübünün açılması da herhalde önemli olaylardandır.

1750'ler sonrası açılan Ermeni okullarında gazeteler çıkarılmaya başlanmıştır. İlk modern gazeteler ise 1950 sonrası çıkarılmıştır. 1955 yılında Yeni Matbaa adıyla ilk defa matbaa kurulmuştur; Cemil Yalçın ve Ali Saltık tarafından. Yine aynı yıllarda ilk özel gazeteler çıkmaya başlamıştır. **Demokrat Develi, Develi Postası, Develi'nin Sesi, Yeni Develi gazeteleri** kısa ömürlü de olsa bugün Develi'de **Seyranî, Çağdaş Develi**, **Yeni Ufuk, Çağrı** ve **Develi** gazeteleri haftalık olarak çıkmaktadır. Ayrıca **Saray Halı** ve **Belediye Bültenleri** de önemli kültürel hizmetlerdendir.

İster istemez kültür coğrafyası zengin olunca o bölgede şair, âşık, ressam, müzisyen ve yazar yetişmesi de kaçınılmazdır. Eskilerden Ali Rıza Develioğlu, Ferit Develioğlu, İncezade İsmail Efendi vb. yanında özellikle Cumhuriyet dönemimde Nevzat Üstün, Ahmet Gürlek, Süleyman Kocabaş, İlhami Şekercioğlu, Emir Ali Özçakır, Cenani Gürbüz, Prof. Dr. M. Kemal Atik, Yrd. Doç. Dr. Kadir Özdamarlar, Orhan Cebeci vb., Âşık Seyrânî, Aşık Ali Çatak, Güzinî gibi âşıklar, Cihan Çimen, Hakan Bayraktar, Ramazan Çimen gibi gazeteciler; Penbe Tokluoğlo, Prof. Dr. Mehmet Çulhaoğlu, Alaaddin Oben gibi ressamlar ile arp sanatçısı Songül Arıkan gibi müzisyenler de mevcuttur.

Pek tabiidir ki bir insan üzerindeki en etkili faktörlerden biri içinde yaşadığı coğrafyadır. Köylerden beklenmeyen hızlı göçler Develi'nin seyrini çok değiştirmiştir. Bir zamanlar başta Bizans dönemi Köşkpınar ve Elbiz olmak üzere, İlbe sekileri, Damlama, İcim Yaylası ve Sofra Kayası, Keşişin Havuzu, Homurlu suyu ve unutulmayacak Buyulan /Büğüleyen mesire alanlarıdır. Bir zamanlar arklardan akan buz gibi sular, yanlarında ki ulu ceviz ağaçlarının gölgesi âlemcilerin vazgeçemediği mekânlardır. Hele bir zamanlar tamamen çimenlerle kaplı ve ulu ceviz ağaçlarıyla bezenmiş Köşk Pınar başka illerden gelen misafirleri ağırlamada vazgeçilmez mekânlardı. Ya İlbe'de genç kızların vazgeçemediği ve bugün yok olan Sofra Kayası nice hatıraları sakladı ve

Beyin gücü ve imkânları vesilesiyle Develi'de ister istemez sosyal hayat yönünden zengin olmuştur. Tanzimat sonrasında tiyatrosu olan bir Develi vardır. Cumhuriyet sonrasında erken dönemde sinemaya kavuşmuş, sosyal hayatı zenginleştiren Türk Ocağı, Halkevi, İdman Yurdu gibi teşkilatlar kurulmuştur.

sessiz sedasız o da çoktan gaiplere karıştı gitti ama **Cemil Özgen** ile **Seyrânî Hoca** (Yusuf Dağdelen)'in ikindi vakti ud ve bağlamaları ile geçtikleri musıki ziyafeti bugün dahi Develi eğlence dünyasının hafızasında yaşamaktadır.

Develi aynı zamanda sosyal ve kültürel modern salonlara sahiptir. İnsanımız için çok amaçlı mekânlar Belediyemiz tarafından üretilmektedir. Bugün 1979 yılından beri anılan" Âşık Seyrânî Seminer ve Şenlikleri" ile "Hızırillez Şenlikleri"ve Epçe Köyü "Gacer Pilavı Şenlikleri" şimdilik Develi sosyal hayatına çeşni katan sosyal ve kültürel çalışmalardır. Zaman zaman terör sıkıntılarından bu güzel çalışmalar aksasa da.

Somut kültürel değerler bakımından da çok zengin olan Develi dikkat çekicidir.. Şehir merkezindeki Elbiz ve Köşkpınar ile Zengibar Kalesi eteğindeki Gulgul ve Aksu Bölgesi mesire alanı, Zile Acı Su bölgesi ve Künye Köyü'ndeki Homurlu Şelalesi insanlarımızın vazgeçemedikleri dinlenme yerleridir. Keşişin Havuzu ve Stadyum Develi için ayrı bir zenginliktir.

Onca Kilise kalıntıları henüz kıymeti bilinmeyen yer altı şehirleri, özellikle oyma mezarlıklar ve kaleler zaman içerisinde değerlendirilmeyi bekleyen çok değerli tarihi kalıntılardır. Hele dağ turizmi için ilgi bekleyen bir Erciyes Dağı gibi zenginliğimiz ortada dururken. İnanıyorum ki Develi zaman içerisinde bu eksiklikleri de giderecek ve Develi hak ettiği güzelliğe, zenginliğe de kavuşacaktır. Üzüm çeşitleriyle meşhur Develi, şöhreti durmadan artan Develi Cıvıklısı da damak zevki yüksek insanlarımızı tatmak üzere sabırla beklemektedir. ■

Kayseri'nin Emirleri

Yrd. Doç. Dr. Muhammed Fazıl Himmetoğlu

1071'de büyük zafer kazanılmış fakat iş bitmemişti. İklim-i Rum'un İslamlaşması Asia Minor'un, Türkiyeleşmesi Selçukluların yeni hedefleri arasındaydı. Danişmend Gazi bizzat Sultan Alparslan tarafından cihadın devamı için vazifelendirildi. Sultan aynı zamanda akrabası olan Danişmend Gazi'den vergi almayacağı, fethettiği toprakları kendisine tahsis edeceği sözünü çoktan vermişti. Süryani Mihail'in yazdığına göre 1085'te henüz Malazgirt'in üzerinden 14 yıl geçmesine rağmen Danişmend Gazi bütün Kapadokya'ya hâkim olmuş ve Danişmend Hanedanı'nı kurmuştu. Onun vefatı ile -ki bu tarih bilinmiyor- yerine oğlu Gümüştekin geçmiş ve o da merkezi Anadolu'daki hâkimiyeti pekiştirmişti.

Doğu Roma, Anadolu'yu kolay kolay bırakmayacağını Haçlıları davetiyle göstermişti. Bu sebeple Kayseri gibi bazı önemli merkezler Bizans ile Türkler arasında sürekli el değiştirmekteydi. Gümüştekin'den sonra Kayseri ve havalisini zaferlerle İslam'a açan Melik Gazi ve oğlu Melik Muhammed Gazi oldu. Melik Muhammed Gazi, Gümüştekin'in vefatı üzerine tahta geçen Emir Melik Gazi'nin oğluydu. Emir Gazi H. 528 M. 1134 yılında vefat etmiş ve Pazaröreni'de yaptırmış olduğu türbesine defnedilmişti. Babasının yerine emirliğe gelen Melik Muhammed Gazi, Abbasi Halifesi ve Büyük Selçuklu Sultanı Sencer'in hediyelerine mazhar oldu. Melik Muhammed Gazi hem Haçlılarla hem de diğer kardeşleri ile mücadele etmek zorunda kalan cevval bir devlet adamıydı. Çukurova Ermenileri ve dahi Karadeniz Rumları üzerine seferler düzenlemişti. Onun mücahedesi kendi döneminde çok ses getirdi. Kayseri'de Cami-i Kebir'i inşa ettirdi.

Melik Muhammed Gazi döneminin birçok âlimine davetler gönderip gelenleri ülkesine yerleştirdi. İhtimaldir ki Kayseri, *Makarr-ı Ulema* (Âlimler Merkezi) lakabını Melik

Muhammed Gazi'ye borçludur. Kayseri'de hayatını kaybettiğinde yıl H. 536 M.1142'ydi. Sağlığındayken yaptırdığı Cami-i Kebir'in kıble tarafına defnedildi. Maalesef kabrinde bir kitabe bulunmamaktadır. Kendisinin vefatı üzerine kardeşi Nizameddin Yağıbasan ve oğlu Zünnûn bin Melik Muhammed arasında Kayseri üzerinde hâkimiyet mücadelesi yaşandı. II. Kılıçarslan döneminde Selçuklu merkezî idaresi tarafından Kayseri Zünnûn'a, Sivas ise Nizameddin Yağıbasan'a pay edildi. Nizameddin Yağıbasan yeğeni Zünnûn ile iyi geçinmeyi tercih etmiş ve onunla birlikte hareket etmeye başlamıştı. Bu güç birliği Selçuklular ve Danişmendlileri karşı karşıya getirmiş fakat araya giren âlimler sayesinde bu gerilim yatıştırılmıştı. Nizameddin Yağıbasan, Kayseri siyasi tarihi için önemli bir isimdi. Kayseri emirliği ona bağlıydı. Selçuklu için ciddi bir rakip, Roma için korkusuz bir düşmandı. Bunlarla birlikte *el-Melikü'l-Âlim, el-Âdil, Nizâmüddünyâ ve'd-dîn Ebü'l-Muzaffer Yağıbasan b. Melik Gāzî b. Melik Dânişmend Zahîrü Emîri'l-Mü'minîn* gibi oldukça iddialı bir künyeye sahipti. Onun vefat etmesinden sonra Danişmend tahtı sıkıntıya girdi. Danişmendliler Selçuklu tazyikinden kurtulmak için Mahmud Zengi'den yardım talep ettiler. Geçici çözümler çare olmadı. 1205'e gelindiğinde Kayseri'de hala Danişmendli izleri görülmekteydi. Bunu Cami-i Kebir'in kitabesinden anlamaktayız. Kitabe Muzafferüddin Mahmud adına tanzim edilmişti. Adı geçen şahıs Nizameddin Yağıbasan'ın üç oğlundan biriydi. Babasının vefatından sonra I. Gıyasseddin Keyhüsrev'in komutasına girmiş Rumlar üzerine yapılan seferlere katılmıştı. Danişmendli hanedanı yıkıldıktan sonra bu hanedana bağlı sülalelerin Anadolu kıtasında çeşitli bölgelere savrulduğu görülmektedir. 17.asırdaki Osmanlı kaynakları Adana-Halep hattındaki Danişmendli unsurların Karesi'ye (Balıkesir) iskân edilmesi hususunda bilgiler nakletmektedir.

Melik Muhammed Gazi döneminin birçok âlimine davetler gönderip gelenleri ülkesine yerleştirdi. İhtimaldir ki Kayseri, Makarr-ı Ulema (Âlimler Merkezi) lakabını Melik Muhammed Gazi'ye borçludur.

Danişmendli nüfuzunun kırılmasıyla Kayseri ve çevresi Türkiye Selçuklu Devleti'nin merkezi otoritesine tabi olmuştur. Bu otorite 1243 yılındaki Kösedağ bozgunu ile sarsılır. Anadolu artık doğudan gelen Moğol tehdidine karşı bölgesel direnişlerle meşgul olacaktır. Şehirler tek tek direnecek buna rağmen Moğollar direnen kaleleri bir bir işgal edeceklerdir. Önce Sivas ardından Kayseri Moğol kuşatmasıyla karşı karşıya kalacaktır. Doğudan gelen bu işgal sürüsüne uzun süre direnilmesine rağmen işgalci Moğolların bugünkü Cıncıklı Cami mevkiindeki

▼ Köşk Medrese'deki Alaeddin Eratna ve Ailesinin Türbesi

KÖŞK MEDRESESİ (1340)

Anadolu'da Moğol-Ilhanlı idaresine son vererek, Sivas-Kayseri merkez olmak üzere ERETNALILAR devletini kuran ve bu devletin ilk sultanı olan Alaaddin Eretna tarafından, medrese-imaret olarak yaptırılmıştır. Binanın ortasındaki muhteşem kümbet, 1340 yılında ölen Sultanın karısı Sulupaşa, 1352 yılında ölen Sultanın kendisi, 1365 yılında ölen oğlu Alaaddin Ali'nin medfun olduğu ve 1380 yılında ölen bunun oğlu Alaaddin Ali'nin medfun olduğu sultanlar türbesidir. Türbe üzerinde kuşak halinde "Amener resûlü" ayetleri yazılıdır. Medresenin, iki katlı kapalı bölümleri dersane ve öğrencilerin barınma yerleridir, revakları da yazlık mekanlardır.

Aslen Uygur Türkü olan Alaeddin Eratna'nın Sivas ve Kayseri'yi dönüşümlü olarak merkez tuttuğu anlaşılmaktadır. Meşhur seyyah İbn Battûta Alaeddin Eratna'nın Aksaray, Niğde, Sivas ve Kayseri'de Şeyh Hasan adına idari amirlik yaptığından bahsetmektedir.

doğu kapısından şehre girdiğini tarih kaynakları nakletmektedir. Artık Kayseri diğer Anadolu kentleri gibi Moğolların sömürü çemberine girmiştir. Bu işgal döneminde Kayseri Moğol komutanı Baycu Noyan'a yıllık olarak ortalama 140.000 altın vergi vermek zorunda kalmıştı. Bu dönemde Kırşehir 50.000, Aksaray 40.000 altın vergi ödemekteydi. Kayseri bu dönemde ortalama bir Anadolu kentinden katbekat vergi ödediği dikkatleri çekmektedir. Buradan anlaşılıyor ki Kayseri oldukça mamur ve bayındır bir şehirdir. Kayseri'yi idare eden Danişmendli Emirleri ve Selçuklu devlet adamları Kayseri'nin potansiyelini değerlendirdiği görülmektedir. Kayseri hem kalabalık nüfusuna bakmakla yükümlü hem Selçuklu saltanatına vergi hem de Moğol kuvvetlerine haraç veren bir şehir olmasına karşın 13. Asırda

Anadolu'nun ortasında bir yıldız gibi parlamaya devam edecektir.

14. Asra girildiğinde Moğol valilerinden Timurtaş, Kayseri'yi merkez tutmuş ve Orta Anadolu'yu Moğol namına idare etmeye başlamıştır. Fakat İlhanlı Devleti ile olan siyasi anlaşmazlık sebebiyle Memlûk Ülkesine sığınmış ve yerine Alaeddin Eratna'yı vekil bırakmıştı. Bu değişim sadece Kayseri siyasetine yeni bir istikamet çizmekle kalmayacak bütün Anadolu'yu tesiri altında bırakacaktır. Aslen Uygur Türkü olan Alaeddin Eratna'nın Sivas ve Kayseri'yi dönüşümlü olarak merkez tuttuğu anlaşılmaktadır. Meşhur seyyah İbn Battûta Alaeddin Eratna'nın Aksaray, Niğde, Sivas ve Kayseri'de Şeyh Hasan adına idari amirlik yaptığından bahsetmektedir. İlhanlı-Memlûk çekişmelerinde pragmatik bir politika yürüten Eratna, Memlûk Sultanı el-Melikü'n-Nâsır Muhammed tarafından Memalik-i Rum olarak tanındığına dair bir belge aldı. Eratna artık Anadolu'nun en güçlü siyasi teşekkülü haline geldi. Eratna o kadar güçlü bir hale geldi ki bir ara Selçuklu topraklarının çoğuna sahip olduğu gibi Memlûk hükümetine ait Darende'yi Karamanoğlu Ahmed Bey'in vefatı üzerine 1350'de de Konya'yı kontrolü altına aldı. Alaeddin Eratna'nın Darende'yi dahi ilhak etmesi onun Memlûk hükümetiyle ilişkisini kestiğinin bir kanıtı sayılabilir. Eratna Kayseri ve Sivas'ta adına hutbe okutmuş ve sikke bastırarak bağımsız bir otorite haline gelmiştir. H.753-M.1352'de Kayseri'de vefat eden bu yeni devletin hükümdar Alaeddin Eratna yine Kayseri'de yaptırdığı *Köşk Medrese*'ye defnedildi. Oldukça dirayetli bir lider olan Alaeddin Eratna'nın varisi oğlu Mehmed tahta çıktı. Fakat İktidar uzun sürmedi. Buna rağmen ikinci kez tahta oturmasını bildi.

M.1364'te Kayseri siyasi tarihinin en önemli isimlerinden biri tarih sahnesine çıktı. Kadı Burhaneddin Eratna hükümdarı Mehmed tarafından Kayseri şehrine Kadı olarak atandı. Gayet karizmatik bir karakter olan Kadı Burhaneddin ilmi ve siyasi anlamda da oldukça donanımlı bir şahsiyetti. Birçok ilim merkezinde bulunmuş bununla birlikte Şam'da Kutbüddin Razi'den dersler almıştı.

Siyasi vazifelerini yürütürken ilim adamlığı sıfatını ilga etmeyen Kadı Burhaneddin birçok eser kaleme almıştır. Sadrüşşerîa'nın et-Tavzîh ve İksîrü's-sa'âdât fî esrâri'l-'ibâdât adlı eserlerin yanında İranlı tarihçi şair Esterabadî'ye verdiği emirle Bezm ü Rezm'i yazdırmıştır.

Siyasi tarihe geri dönecek olursak hükümdar Mehmed'den sonra yerine oğlu Alaeddin Ali Eratna geçmiştir. Basiretsiz bir yapıya sahip olan Alaeddin Ali, Karamanoğlu Alaeddin Bey ile karşı karşıya gelmiş ve Kayseri'yi kaybetmiştir. Tam bu noktada Kadı Burhaneddin devreye girmiş ve Kayseri'yi geri almayı başarmıştır. Bu başarısı neticesinde Alaeddin Ali Bey onu kendisine vezir tayin edecektir. Lakin artık kendisi sadece bir vezir sayılmazdı. Ülkeyi neredeyse kendi idare ediyordu. Bu defakto durum uzun sürmedi rakibi Türkmen beyi Kılıçarslan'ı 1381'de bertaraf edip saltanatını ilan etti. Gerek naipliği gerek saltanatı süresince oldukça enerjik bir grafik çizen Kadı Burhaneddin, Timur'un dahi çekindiği bir siyasi aktör haline gelmiştir. Siyasi vazifelerini yürütürken ilim adamlığı sıfatını ilga etmeyen Kadı Burhaneddin birçok eser kaleme almıştır. *Sadrüşşerîa'nın et-Tavzîh* ve İksîrü's-sa'âdât fî esrâri'l-*'ibâdât* adlı eserlerin yanında İranlı tarihçi şair Esterabadî'ye verdiği emirle *Bezm ü Rezm'i* yazdırmıştır. Kendisine ait bir divanı olan Kadı Burhaneddin Ahmed'in bu eseri tek nüsha olup bugün Londra'daki British Müzesindedir.

Kadı Burhaneddin Ahmed Akkoyunlu hükümdarı ile giriştiği mücadelede mağlup olmuş ve esir düşmüştür. Yapılan muahede ile serbest kalmış ve Sivas'ta hayatını kaybetmiştir. Mezarının nerede olduğu kesin olarak bilinmemekle birlikte Sivas'ta Kadı Burhaneddin Türbesi adlı bir yerde gömülü olduğu sanılmakta, mezar taşları Sivas'taki Gökmedrese'de muhafaza edilmektedir. Onun vefatından sonra Kayseri hakkında bilgilerimiz kısıtlı olmakla birlikte nihayetinde şehrin Karamanoğlu idaresine girdiği görülmektedir.

Kayseri Müslüman Türk komutanların fethiyle birlikte oldukça parlak bir dönem daha yaşamıştır. Roma çağında mahiyetini giderek yitiren şehir Danişmend, Selçuklu ve Eratna hükümdarlarıyla tarih sahnesindeki hak ettiği yere tekrar kavuşmuştur. Kayseri'ye kimlik veren mimari eserler bu dönemde inşa edilmiş ve Kayseri şehir kültürünün tohumları yine bu dönemde atılmıştır. Hıristiyan şehir mimarisinin heykel ve ikonografisine, hendesî mimari ve hat sanatıyla mukabele eden İslam şehir estetiğinin nüveleri Kayseri'de kendini göstermiştir. Danişmend ve Eratna hanedanları çağında büyük hükümdarların ve âlimlerin bahçesi haline gelen Kayseri, artık Erciyes'in gölgesinde kervanların Rablerini zikrederek geçtiği emin bir şehirdir. ■

Sen yeter ki hayal et
Hayal etmenin okulu yok
Köyünde oyunlar sahneledi, filmler çekti.
Hem de ilkokul diplomasıyla.
Hayalleriniz gerçek olsun diye
Türkiye'nin 81 ilinde sizinleyiz.
Ümmiye Koçak, 60
Yönetmen
Türk Telekom

Medeniyetin İzleri
Kayseri

Numan Yıldız

"Yaratan Rabbinin adıyla oku
O insanı aşılanmış bir
Yumurtadan yarattı"
(Alak; 5-6)

Alak suresinin bu ayetleri, İslam'da okumaya, ilme, öğrenmeye verilen önemi ihtiva eder. İslam'ın ilme verdiği önem, Hz. Peygamber'in savaşta esir düşenleri okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakmasında da görülür. Oku emrini yerine getirmek için Müslümanlar çeşitli ilim meclisleri inşa etmişlerdir. Bunlardan en önemlileri Kitaplar, Beyt'ül Hikme'ler ve camilerdir. İslam geleneğindeki bir diğer önemli eğitim kurumu ise medreselerdir.

Kuruluşunun ilk yıllarında sadece fıkıh eğitimi verilen medreselerde zamanla kelam, hadis, tefsir, gibi İslami ilimlerin yanında fenni ilimler de verilmiştir. Bir müderrisin yaktığı ilim ışığıyla, kalplerde uyandırdığı Allah aşkıyla nice talebeler yetişmiş ve nice eserler verilmiştir. Mimar Sinan, Molla Fenarî, Kindî, İbn-i Sina, Beyrunî gibi önemli isimler medresenin eğitim tedrisatından geçmişlerdir. Medreseler; bir külliye nizamında teşekkül etmiştir. Büsbütün umumi kökünden türetilmiş olan külliye; caminin merkezinde çevrelenen medrese, darüşşifa, imaret, hamam ve kervansaraylardan oluşan sosyal yaşam alanıdır. İslam'ın ilk yıllarından itibaren külliye İslam Kültürü içerisinde var olmuştur. Bu yapıların başında Mescit-i Nebevi gelmektedir. Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye hicreti sonrasın da, sütunları hurma kütükleriyle, çatısı hurma dallarıyla kaplanan mimari yapı içerisinde Müslümanlar oku emrini yerine getirmeye gayret göstermişlerdir. Bunu yaparken, medresenin camii merkezli bir eğitim anlayışı olması hasebiyle sadece okuma eylemini gerçekleştirmemişler, bununla

beraber okumanın ve yazmanın ahlak ile olan irtibatını da tedrisata dâhil etmişlerdir. Medreseler, mescitler etrafında inşa edilmiştir ve İslâmî ilmin ahlaki yönünü ihtiva etmiştir.

Türk İslam eğitim geleneğinde ve mimarisinde önemli bir yeri muhafaza eden medreselerin gelişimine büyük bir katkıyı da Selçuklular sağlamıştır. Selçukluların mimarisini görebileceğimiz şehirlerden biriside Kayseri'dir. İlmin ve tarihin ruhunu yansıtan bu şehirde Hunat Hatun Külliyesi, Sahabiye Medresesi, Çifte Medrese (Gevher Nesibe Şifahiyesi), gibi tarihi yapılar bulunmaktadır. Kayseri de sokaklar, çarşılar, alış veriş mekânları, lokantalar, kitapçılar Hunat Hatun Külliyesi ve Cami-i Kebir'in etrafında halkalanır. Bu nimetleri içerisinde barındırmasından dolayı şehrin tarih kokan bir havası vardır.

Ruhun dinlendiği, manevi havanın hâkim olduğu, geçmişin ruhuyla hemhal olunan bu mekânlar Kayseri'nin ve Kayseri halkının zengin bir mirasıdır.

Bu mekânlardan birisi Geleneksel Selçuklu motifleri ile süslenmiş, Hunat Hatun Medresesi'dir. I. Alâeddin Keykubat'ın eşi Hunad Mahperi Hatun tarafından 1238 yılında yaptırılmıştır. Medrese; şehrin kalbinde yer almaktadır. Kesme taşlardan inşa edilen bu yapı şehrin tarihiyle olan çehresini de yansıtır. Bu ilim ocağından Molla Revailer, Seyraniler, Taceddin Veliler, Zeynel Abidinler geçmiştir. Bugün de içerisinde sahafı, ney atölyesi, ebru sanatı atölyesi, bulunan bu medrese Kayseri'nin tarihinden aldığı zengin bir mirasıdır. Hunat Hatun Medresesi'nde sıcak bir çayı yudumlamanın, dost sohbetinin, yapılan derslerin, anı biriktirmenin, baş başa kalışların, gizli ağlayışların bir mekânı olması, modern kent mekânlarına karşı gizli bir direnişin de örneğidir. Şüphe yoktur ki Hunat Hatun Medresesi, Kayseri'nin ve Kayseri halkının gönlündeki yeri sonraki kuşaklara da tevarüs edecektir.

Öyle zamanlar olur ki insan tek başına kalmak istediğinde, kendisin ait hissettiği bir mekâna sığınma ihtiyacı duyar. Herkes için onu anlayan ona iyi gelen, dertlerini paylaştığı mekânlar vardır. Hunat Hatun Medresesi, Sahabiye Medresesi, Cami-i Kebir gibi tarihten bizlere kalan bu yapılar bizler için bu vasfa haizdir.

Kayseri'nin Dulkadirli dönemi mimarisinden kalma bir eseri de 1134'de yaptırılan Cami-i Kebir'dir. Cami-i Kebir, Selçukluların Kayseri'deki ilk eseridir de aynı zamanda. Cami-i Kebir Melik Mehmet Gazi tarafından yaptırılmıştır. Padişah verdiği fermanı ile camiye yardım kabul edilmemesini buyurmuş, burasının kendisinin bir hayrı olacağını söylemiştir. Bu ferman caminin 900 yıllık olan bir geleneğine de dönüşmüştür ve camiye yardım talep edilmemiştir. Cami-i Kebir'in yapımında yaşanan yedi tuğla olayı olarak da bilinen ilginç hadiseyi, bir ikindi namazı sonrası cami cemaatinden hasbihal ettiğim yaşlı bir amca şöyle anlatmıştı. "Camii henüz yapım aşamasında iken mahallesinde caminin yapıldığını duyan yaşlı bir teyze "ben ne katkıda bulunacağım?" düşüncesiyle gider tarlada çalışır, bir haftalık işçiliğine karşılık, yedi tuğla alır. Bunu da getirir ustalara "evladım bunu camimiz için hayır olarak getirdim" deyince; ustalar "teyze zahmet etmişsin Allah razı olsun" diye karşılık veriyor. Ama biz kural olarak kimseden yardım alamıyoruz. Sultanın emri var, deseler de yaşlı kadın pes etmiyor. Yavrum diyor bunu az mı buldunuz? Niye kabul etmiyorsunuz diye ısrar ediyor. Ustalara yemek getiriyor. Tabi ustalar kadındaki bu aşkı ve muhabbeti, gönülden bağlı-

lığı görünce itiraz edemiyorlar. Sonra şu yedi tuğlayı ufacık duvarın içine yerleştirelim de bu kadının da gönlü razı olsun diyerek taşları yerleştiriyorlar. Daha sonra cami bitiyor. Melik Mehmet Gazi'ye rüyasında diyorlar ki Allah sizin hayrınızı kabul etti. Ortağına da cennetten bir köşk verdi, deyince uyanıyor. Sultan hem şaşırıyor hem de seviniyor. Rüyadan sonra ustaları çağırtıp anlattırıyor." İşte maneviyat kokulu bu camii böyle inşa edilmişti. Halis niyetlerle yapılan bu camide bir cuma sabah namazı kılmanın, sıcak bir çorbanın tadını fani-i âlemde veren başka ne ola ki.

Sahabiye Medresesi de Kayseri'de ki Selçuklu yapılarından bir tanesidir. Burada bugün kitapçılar bulunmaktadır. Kitapçı sadece kitap alınan yer değildir. Bir ilim ve irfan ocağıdır da aynı zamanda. 1234 yılında yaptırılan bu yapı içerisinde hala farklı formda da olsa ilim tahsili devam etmektedir. Sahabiye'de bir kitapçı olan Akabe Kitabevi'nde de bir kuşağın hikâyelerine, mücadelesine, aynı dertle hemhal olmuş insanların dertlerine de şahitlik ediyoruz. Şehrin ruhuyla büyümüş insanların buluşma noktası olan bu yerde hafta sonu kadrosunun hikâyeleri, tartışmaları, sohbeti insanı okumanın kitap okumak kadar değerli olduğunu bizlere gösteriyor.

Türk- İslam eğitim kültürü ve mimarisinde önemli bir yer tutan külliyelere (medrese, cami vb.) Kayseri'de de çokça rastlıyoruz. Selçuklulardan tevarüs edilen bu yapılar şehrin Türk–İslam medeniyetinin iklimiyle kurduğu irtibatıdır. İnsanın mekânla kurduğu irtibatı onun halet-i ruhiyesine de tesir eder. Öyle zamanlar olur ki insan tek başına kalmak istediğinde, kendisin ait hissettiği bir mekâna sığınma ihtiyacı duyar. Herkes için onu anlayan ona iyi gelen, dertlerini paylaştığı mekânlar vardır. Hunat Hatun Medresesi, Sahabiye Medresesi, Cami-i Kebir gibi Selçuklular'dan ve Danişmendliler'den bizlere kalan bu yapılar bizler için bu vasfa haizdir. ■

Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil ile

ŞEHİR, TARİH VE KAYSERİ ÜZERİNE...

Muhammed Fazıl Himmetoğlu/Emel Himmetoğlu

Son zamanlarda ülkemizde ciddi anlamda bir tarih ve tarihçilik şuuru ortaya çıkıyor. Ama bu genellikle siyasi tarih üzerinden gerçekleşiyor. Kültür tarihçiliği açısından, şehir tarihçiliği ve tarih yazımı üzerine düşünce ve görüşlerinizi merak ediyoruz.

Haklısınız. Bizim tarih anlayışımız maalesef uzun yıllardır siyasi tarih üzerine yoğunlaşmıştı. Üniversitelerimiz de tarihe daha çok eğildi. Lise kitaplarımız hep siyasi tarih üzerine kuruluydu. Bizde siyasi tarih moda oldu açıkçası. Ancak son yirmi yirmi beş senedir, kültür tarihçiliğine de büyük bir önem veriliyor. Mesela Osmanlı'nın hep savaş yönünü ele alıyorduk. Son on-on beş senedir lojistiğin askeri seferlerde ne kadar önemli olduğu ortaya çıktı. Lojistik konusu işlenmeye başlandı. Tabi buna benzer diğer bazı sosyal olayların da önemi ortaya çıkıyor. Şehir tarihçiliği de bunlardan biri. Tarih açısından önemi kavrandıkça şehir tarihine de ilgi arttı.

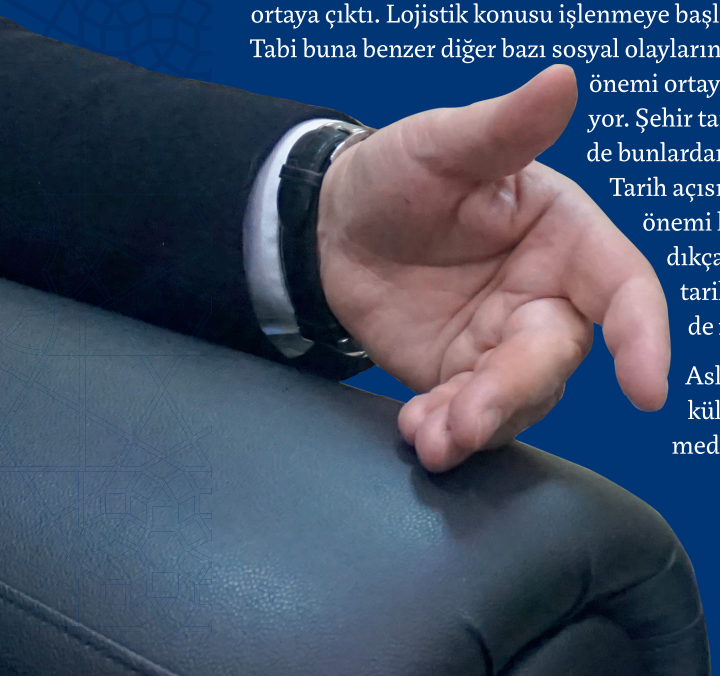

Aslında kültür ve medeniyet konuları siyasetten çok daha büyük önem arz ediyor. Çünkü siyasi tarih belki bir ölçüde sadece söz konusu olaylarla sınırlı kalıyor. Yani tarihin yalnızca o dönemini ilgilendiriyor. Ama kültür, ahlak, medeniyet dediğimiz zaman bunlar tarihin yaşayan kısmıdır. Bunlar ölmüyor. Miras kalıyor. Bir Osmanlı mütefekkiri, "bizi tanımak isterseniz eserlerimize bakın" diyor. Savaşlarımıza bakın demiyor. Osmanlı Devleti'ni tanımak için camileri, mescitleri, medreseleri, darüşşifaları, hanları, hamamları, köprüleri, yolları incelemek gerekir. Veya şehir planlamasını nasıl yapmışlar? Bakıyorsunuz bir yere mahalle kurulmadan önce camisi kuruluyor. Medresesi kuruluyor. Önce medeni açıdan temel ihtiyaçlar göz önünde bulunduruluyor. Sonra bunların etrafında mahalleler oluşuyor. Oysa biz Cumhuriyet tarihimizde, tarihimizin bu kısmını geri plana ittiğimiz için önce evleri yapıyoruz. Sonra altyapı getirmeye çalışıyoruz. Bu korkunç derecede pahalıya mal oluyor. Hem millet sıkıntı çekiyor, hem de estetik bir şehir ortaya çıkmıyor. Şehir estetiği, şehir ahlakı diye bir şey kalmıyor.

Şehir tarihinin yeniden hatırlanması, geçmişe ait bilgilerin tazelenmesi, ***yaşayan değerlerin kayıt altına alınması gerek. Tarih, kültür, ahlak ve estetik yeniden nasıl tesis edilecek bunlar düşünülmeli.*** Bu gibi sebeplerle gerçekten şehir kültür sanat dergileri çok önemli.

Mesela Cumhurbaşkanımız da yüksek binaların zararlarına vurgu yapıyor. Şehrin dokusunun, ruhunun, kültürünün öldüğünü söylüyor. Bu da önemli.. Son yirmi yıldır belediyelerimiz tarihi şahsiyetlere çok kıymet veriyor. Mesela Kayseri söz konusu olduğunda Seyyid Burhaneddin Hazretleri, Kayseri'nin manevi mimarlarından biri. İnsan onun yanına gittiğinde ruhen rahatlıyor. İçine huzur doluyor, manevi bir atmosfere gittiğini hissediyor.

- **Osmanlı Medeniyeti'nin kuruluşunda bu manevi havanın çok etkili olduğunu söyleyebilir miyiz? Mesela İbn-i Arabî, Davud el Kayserî gibi. Baktığımızda ilim, kültür, sanat, ticaret hepsi bir araya geldiği zaman bir medeniyet ortaya çıkıyor. Siz bir ilim ve medeniyet insanısınız, Mesela Abdülhamid de bir medeniyet adamıydı. Bakıyoruz Kayseri'de çok önemli işler yapmış. Dünyanın güçleriyle mücadele ederken, Kayseri'de Seyyid Burhaneddin'in varlığından haberdar. Türbesini imar ediyor. Bunlarla birlikte bir de Abdülhamid'in şehirciliğe bakışı var. Sultan Abdülhamid'in çok yönlü kişiliğinden biraz bahseder misiniz?**

- İnsanın bir bedeni var, bir de ruhu var. İnsan ruhunu kaybettiği zaman hayvanlaşır. Şehrin de bir ruhu var. Bu ruhu kaybederse kuru bir toprak parçası ortaya çıkıyor. İnsanı boğan, sıkıntıya sokan, huzur vermeyen, esfele safilin'e kadar sürükleyen bir şehir haline gelir. Peki, şehir ne ile yaşıyor? Şehirler biraz evvel sözünü ettiğimiz manevi adamlarla yaşıyor. Gençler onları hatırladığı zaman Allah'ı hatırlıyor. Mesela Mevlana'yı hatırladığı zaman, iyiliği, güzelliği hatırlıyor, iyi ahlakı hatırlıyor. Bir adam hatırlıyorsun, aklına dünya geliyor. Bir adamı hatırlıyorsun aklına ahiret geliyor. Bu sebeple Osmanlı padişahları maneviyatı temsil eden insanlara çok kıymet vermişler. Bakıyoruz, Osmanlı padişahı Osman Gazi, yanında Şeyh Edebali var. Orhan Gazi'nin yanında Dursun Fakı. Yıldırım Bayezid'in yanında Emir Sultan, İkinci Murat'ın yanında Molla Yegân. Fatih'in yanında Akşemseddin, Molla Güranî, Molla Hüsrev... Hepsi böyle.. Bir yanda maddi sultan, bir yanda manevi sultan. Yanınızda manevi bir sultan varsa ölmüyorsunuz. Ölümsüzleşiyorsunuz. Şehirler de böyle. Manevi sultanlarla ölümsüzleşiyorlar. Bunlara kıymet vermek lazım.

Abdülhamid Han bu noktada da gerçekten değerli bir padişah. Yani nerede bir tarih var, orada Abdülhamid'i görüyoruz. Nerede okul, mektep, yol var Abdülhamid orada. Mesela Hicaz Demiryolları, Abdülhamid'in eseri.

Yol dediğiniz zaman bir de akla ekonomi geliyor. Sağlıklı bir ekonomi için yol lazım. İlmi okullarda, medreselerde yapacaksın bunlara önem veriyor. Haberleşme ağına en çok önemi veren padişah yine Abdülha-

mid'dir. Dolayısıyla Abdülhamid Han çok yönlü bir padişah. Mesela araba ithal edecekler. Olayın farkında olduğu için önce yol yapmak lazım diyor. İcraatları onun ileri bir insan olduğunu gösteriyor.

Abdülhamid tarihi tecrübeden de istifade ediyor. Dünyayı tanıyor. En önemlisi tarihi tecrübe.. Çünkü tarih bir tecrübe ilmi. Siz dedenizi dinlediğiniz zaman 150 yaşında bir adam gibi olursunuz. Tarihinizi bildiğinizde 3000 yıllık bir adam gibi olursunuz. Bu sebeple Osmanlı padişahları tarihi tecrübeden çok istifade ederlerdi. Bu da onlara kazandırıyordu tabii ki. Bu insanlar dikkat ederseniz aynı zamanda ince ruhludur. Şairdirler, estetik zevk sahibidirler. Edebiyatı bilirler, dil bilirler. Mesela edebiyatta beyt deriz, ev demektir. Yazı için inşadan söz ederiz, burada bir estetik, bir mühendislik söz konusudur.

Fatih Sultan Mehmet;

Verseler mülki cihanın tacu taht-ı devletün
Avni kuyun terkinetmez başına sultan olup

Diyor. Bütün dünyanın tahtını verseler Ya Rabbi ben senin yolunu, ben sana secdeyi terk eder miyim diyor. Biz de gençlerimize bunları verdiğimizde bir edep, bir ahlak oluşacak. Estetik olacak, yaptığı işi güzel yapacak. Yaptığı işe değer verecek. Yaptığının değerli olduğunu bilecek. İlim olacak. O zaman da ne oluyor? Hani eskiden beri söylenen, ölmeyen bir sözde dendiği gibi, herkes evinin önünü temizlerse, bütün mahalle, bütün şehir temiz olur. Herkes böyle olduğu zaman şehrin güzellikleri ortaya çıkar. Çünkü yanlış bir şeye herkes bunu böyle yapmayalım diye itiraz eder. Doğru bir şeyin etrafında insanlar birleşir. Bu sebeple bizim eğitime, gençlerimize çok önem vermemiz gerekiyor. Çünkü biz tarihimizi yok ettik. Mimar Sinan'ın 400 eserinden neredeyse 250'sini toprağa gömdük. Oysa bu eserleri adeta bir cam fanus içinde biblo gibi korumamız lazımdı.

Selçuklu, Osmanlı birer medeniyet.. Bu medeniyetlerde Medine'ye bir atıf var gibi. Yani Peygamberin istediği şehir ve şehirli, Allah'ın istediği şehir ve şehirli söz konusu sanki. Bu değerler, ahlakımızı kültürümüzü koruyan setler gibiydi. Bizim setlerimiz nasıl yıkıldı. Mesela Kayseri geçmişte Makarr-ı Ulema idi. Şu anda Kayseri sadece ticaretiyle biliniyor. Bundan sonra biz Kayserililerin yapması gereken şeyler nelerdir?

1980'den sonra gerçekten şehirleşmede biz çağ atlamaya başladık. Şehirlere sahip çıkma konusunda da çağ atlamaya başladık. Bunda belediyelerimizin önemli katkıları oldu. Bazı siyasetçilerimizin ve tarihe değer veren insanların, tarihi şahsiyetleri seven insanların katkıları oldu. Çünkü bir kişi bir şeyi severse ona sahip çıkar. Sevmezse onu yok etmeye çalışır. Biz maalesef bir dönem tarihimize hasım olduk. "Düşmanıyım asaletin kelimelerde bile" diyen zihniyetler Belediye başkanlıkları yaptı. Kelimelerimizi bile attık biz. Kelimelerle oynadık, kelimeyi tarihi her şeyi attık. O tarihin bize verdiği eserleri attık. Yok saydık. Yok olsun dedik. O cânım çeşmeleri kırdık. Sadaka taşlarını kırdık. Oysa kuşlara yuva yapan bir medeniyetin, yaralı leylekleri düşünen bir medeniyetin çocuklarıydık. Neredeyse ekserisi vakfa dayanan bir medeniyeti kaybetti. Mesela bir adam vakıf evde doğuyor, vakıf beşikte büyüyor, vakıf anneden süt emiyor, vakıf okulunda görev yapıyor, vakıf yemeği yiyor, yılları vakıfta geçiyor, vakıf evinde ölüyordu. Vakıf tabutuna konuluyor, vakıf mezarlığına defnediliyordu. Bu insanın parayla işi olmuyordu. Dünyada böyle bir medeniyet yok. Bunu benim ecdadım kurmuş ve yaşatmış. Şimdi nasıl oluyor böyle bir medeniyet? Bu medeniyet nasıl oluşturuldu, 700 yıl nasıl yaşatıldı, gençlerin bunu bilmesi lazım. Bunu tarihle bilecek. Tarih deyince sadece siyasi tarihi anlamak yetmeyecek, şehir tarihi çok iyi verilmeli. Mesela mahalle isimlerinin değiştirilmesine karşıyım. Ben 16. Yüzyılda Tokat üzerine çalıştım. Bakıyorum, Osmanlı hiç bir şekilde isim değiştirmiyor ve ben 500 yıl öncesine gidebiliyorum. Bir bakıyorum son yüz yılda bütün köylerin isimleri değişmiş. Bu defa o köyü bulmakta güçlük çekiyorum. O mahalleyi bulmakta zorlanıyorum. Ne olursa olsun buraların isimlerinin yaşatılması lazım. Yoksa

Bir Osmanlı mütefekkiri, "bizi tanımak isterseniz eserlerimize bakın" diyor. Savaşlarımıza bakın demiyor. Osmanlı devletini tanımak için camileri, mescitleri, medreseleri, darüşşifaları, hanları, hamamları, köprüleri, yolları incelemek gerekir.

hafızamız siliniyor. Osmanlı bunu silmiyordu. Çünkü bağnazlığı, düşmanlığı, kompleksi yok. Bunlar tarih şuuru bakımından önemlidir. Gençlerimize tarih şuurunu verdiğiniz an ben inanıyorum ki çok şey değişecektir. Biz üniversitede buna yönelik çalışıyoruz. Baktığımızda Kayseri'de Belediye'nin tarihe ve tarihi esere ne kadar değer verdiğini görüyoruz. Ama Kayseri'deki gençleri yetiştiremezsek, onları bu kültürle bezeyemezsek yarın bakarsınız aynı Kayseri insanı bu kültüre yabancılaşır, karşı çıkar. Gençlerimizi donanımlı kılmak gerekiyor. Mutlaka şuur vermek gerekiyor. Çünkü dün sahip çıkmayanlar da bu ülkenin insanı, bugün sahip çıkanlar da bu ülkenin insanları. Demek ki zihniyet devrimlerine ihtiyaç var. Tarihle barışık olmaya ihtiyaç var. Evet, belki Osmanlı, Cumhuriyet birbiriyle savaşır gibi gösterildi. Ama Osmanlı da, Selçuklu da, Gazneli de, Karahanlı da, Cumhuriyet de bizim deyip hareket etmeliyiz. Benimsemediğimiz bir şeye sahip çıkamayız.

Zihniyet devrimi demişken, bildiğiniz gibi Selçuklu için önemli isimlerden biri olan İmam-ı Gazalî'ye bir düşmanlık ve saldırı var. Bunun karşısına da anlamsız bir şekilde İmam-ı Maturidî'yi yerleştirmeye çalışıyorlar. Bu tür suni tartışmalarda bir İngiliz kokusu mu sezmeliyiz?

Malesef Osmanlı'yı yıkarken içimize çok Lawrensler yerleştirdiler. Yani adı Ahmet, Mehmet, adı Muhammed olan Lawrensler aramıza sızdı. Bütün bunlar Osmanlı'nın yedi asırlık Ehl-i Sünnet itikadını yıktılar. Mesela tanınmış bir Profesör İmam Gazalî ile ilgili karalama yapıyor ve medrese sistemini suçluyor. Medrese sistemini sorsanız, üç cümle kuramaz. Gazali hakkında üç cümle kuramaz. Nizamü'l Mülk'ü bilmez ama bir cümlede bunları silip atıyor. Halbuki Maturidî Hazretleri Hanefi mezhebinin itikadî bilgilerini sistemleştirmiş bir âlim. İmam Eş'arî aynı şeyi Şafii mezhebinde yapmış. Bunların birbirlerine ne düşmanlığı ne hasımlığı vardır. Ama sözü öyle söylüyorlar ki, meseleyi bilmeyen biri, Gazali ilmi gelişmeleri engelledi, Maturidilik Osmanlıyı yıktı diye anlar. Hâlbuki Osmanlı bunlarla büyüdü. Ehl-i Sünnet'e yönelik bu tür saldırılar, sadece tarihin yıkılması değil inancın ve itikadın yıkılmasına da yöneliktir.

Mesela az önce söylediğimiz gibi, gençlerimizi divan edebiyatına düşman etmek isterler. Neden? Çünkü divan edebiyatı baştan sona tasavvuftur. Bu vesileyle kültür ve ahlakı yıkmak istiyorlar. Kelimelerimizi bitiriyor, dilimizi yıkıyorlar. Âlimlerimizi yıkıp onların tanınmasını istemiyorlar. Ne tarih bölümlerinde, ne İlahiyat Fakültelerinde doğru dürüst Osmanlı âlimlerini okutmadılar. Bir Kemalpaşazade'nin eserlerinin okutulduğunu görmedim ben. Bir Zenbilli Ali Efendiyi konuşmadılar. Ama varsa yoksa doğrudan Kur'an'dan alıp Peygamberi, âlimleri bir kenara atan insanlar yetiştirdiler. Ekranları bunlarla kapladılar. Ama artık iyiler de konuşuyor. Mızrak çuvala sığmıyor. Yanlışlar anlaşılıyor. Hatalar görülüyor. İnşallah bizler bunları söyledikçe, milletimiz biraz daha meseleyi sahiplendikçe çok daha güzel günlerin bizi beklediğine inanıyorum.

Kuruluş devrinde Osmanlıların Sünni olmadığına dair iddialar da var.

Mesela Ahmet Yaşar Ocak gibi bazılarının ileri sürdüğü görüşlerdir bunlar. Osmanlının kuruluşunu ve kurucularını heterodoksi diye sıfatlandırır. Bunun geçerli bir tez olmadığını görebilmek için bir tek soru sormak yeterli. Osman Gazi'nin hocası Şeyh Edebali'nin hangi görüşü Ehli Sünnet dışı ve heterodoksi sayılabilir? Orhan Gazi'nin ilk kurduğu medresenin başındaki hoca kim? Davud-el Kayserî. Ehli Sünnet'in dışında hangi görüşü var? Taceddin Kürdî, bakın Kürt/Türk daha Osmanlı'nın kuruluşunda beraber. Bu temel bizi birleştiriyor. Daha birinci medresede Kürt âlim var, Türk âlim var. Hangisinin Ehli Sünnet dışı bir görüşü olmuş. Yahşi Faki, Dursun Faki, Emir Sultan, Somuncu Baba, hangisine Ehli Sünnet dışı diyebilirsiniz? Bunlar ilk dönem Osmanlı âlimleri ve

Kelimelerle oynadık, kelimeyi tarihi her şeyi attık. O tarihin bize verdiği eserleri attık. Yok saydık. Yok olsun dedik. O cânım çeşmeleri kırdık. Sadaka taşlarını kırdık. Oysa kuşlara yuva yapan bir medeniyetin, yaralı leylekleri düşünen bir medeniyetin çocuklarıydık.

Mahalle isimlerinin değiştirilmesine karşıyım. Ben 16. Yüzyılda Tokat üzerine çalıştım. Bakıyorum, Osmanlı hiç bir şekilde isim değiştirmiyor ve ben 500 yıl öncesine gidebiliyorum. Bir bakıyorum son yüz yılda bütün köylerin isimleri değişmiş. Bu defa o köyü bulmakta güçlük çekiyorum. O mahalleyi bulmakta zorlanıyorum.

mutasavvıfları. Böyle aslı olmayan görüşlere sahip çıkmamak lazım. Kitaplar ve dergiler gerçeklerin bilinmesi, yanlışların düzeltilmesi açısından önemli. Söz uçuyor yazı kalıyor. Maalesef bir dönem zihinleri mahveden insanların yazdıkları ve söyledikleri dolaştı ortalıkta. Gerçeği bulandırdılar, yok etmeye çalıştılar.

Son olarak, Osmanlı, şehircilikte daha çok Avrupa'ya yöneldi, Balkanlar'a daha çok yatırım yaptı, özen gösterdi, Osmanlı Anadolu'yu imar etmedi türünden söylemler eskiden beri ifade edilir. Bu mesele üzerine neler söylersiniz?

Anadolu, Alpaslan'dan itibaren, Osmanlıya gelinceye kadar 200 yıllık İslam beldesiydi. Anadolu altyapı itibariyle bütün İslamî eserlerle bezenmişti. Osmanlı şan olsun, ün olsun diye eser yaptırmıyor. Bursa tam Osmanlı, İstanbul, Edirne, Rumeli tam Osmanlı, şimdi oraya Kayseri'den, Tokat'tan, Sivas'tan, Niksar'dan, Yahyalı'dan binlerce insan alıyor götürüyor ve yerleştiriyor. Bu insanlara cami, mescit, han, hamam, medrese yapmasın mı? Oralara İslam'ın medeniyetini götürmesin mi? Kim yapacak bunu? Çünkü oralarda ihtiyaç var. Onun için saydığım yerler tam Osmanlıdır. Bir defa buna mecburiyet var. Diğer taraftan ihtiyaç oldu da Kayseri'ye eser yaptırılmadı mı? Kayseri'de hiç mi Osmanlı eseri yok. Erzurum'da Murat Paşa Camii, Lala Mustafa Paşa Camii, Burada Kurşunlu Camii yok mu? Buraya paşa gelmiyor mu? Paşa eserleri yok mu?

Osmanlı, nerede, neye ihtiyaç varsa onu yaptı. Kimse şu ihtiyaç vardı da yapmadılar diyemez. Osmanlı sömürge yapmadı. Vatan kıldı. Vatan kıldığı her yere de bu hizmetleri götürme mecburiyetinde hissetti kendini. Osmanlı, yaptıklarıyla övülmesi gerekirken bu tür eleştiriler yöneltilir. Bunun sebebi sevmemek. Sevse hatasıyla eksiğiyle sevecek. Sevmediği için kin duyuyor, nefret ortaya çıkıyor. Hiç bir şeyi görmüyor. Biz sevdiğimiz insanın hatasını da görürüz. Çünkü bizim dinimizde ve kültürümüzde adam yüzüne karşı övülmez. Bir de dost dostun hatasını söyler. Senin hatanı düşmanın yüzüne söylemez. Arkandan her türlü iftira eder ama hatanı söylemez. Onun için biz dostumuzun hatasını da söyleriz ki o yanlışa ne biz düşelim ne bizden sonra gelenler düşsün. Diğeri bunu görmez. Bir de kin ve nefret varsa hep aleyhte konuşur. Sevebilmek lazım. Evliyanın birisi bir kıza âşık olmuş. Ama yanıp tutuşuyor. Ailesinden iste sana verirler diyorlar. Ben de biliyorum, verirler de, şu anda onun hiç bir kötü tarafını görmüyorum. Ona aşığım diyor. Önce bundan bir kurtulayım da iyi ve kötü yönlerini göreyim diyor. Yani normal ve objektif bir bakışla bakabilmek lazım. Ben ceddimi, Osmanlı'yı sevmeyecek miyim? İnsan dedesini sevmeyecek mi? Ama sevgisi dedesinin hatasını görmesine engel değildir. Müslüman böyle olur. Adaletli bakmak lazım. Nefretle bakanın gözleri kör olur, sadece hata bulmak için bakar. Böylelerini ikna etmek zor. Önce ruhu hasta olan bu insanlar tedavi edilmeli. Osmanlı düşmanlığının altında din düşmanlığı yatıyor. Onun bir alt basamağında Ehli Sünnet düşmanlığı yatıyor. Asıl sebeplere indiğimizde temelde bunların olduğunu görüyoruz. ■

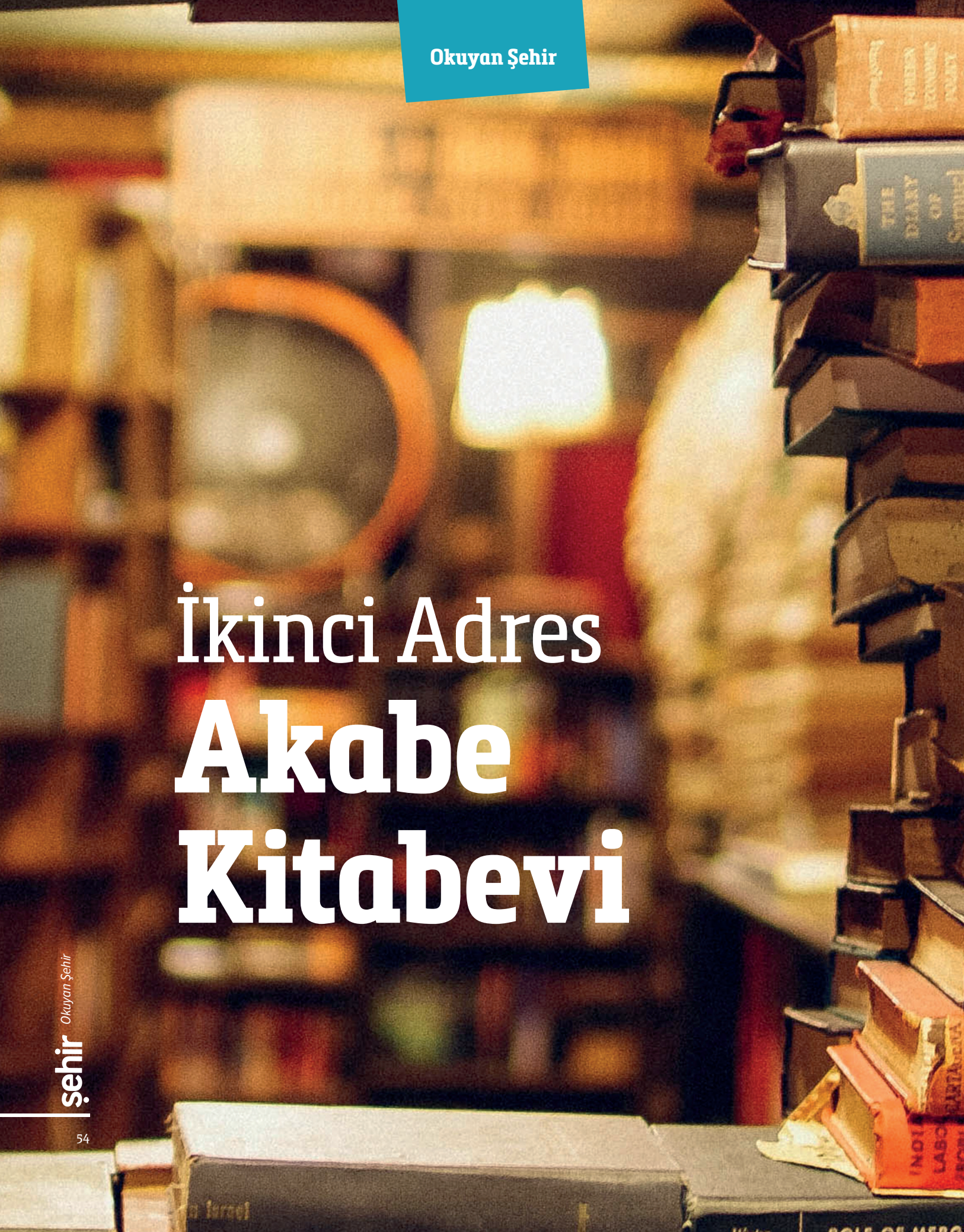

İkinci Adres
Akabe Kitabevi

Kani Çınar

Eskiden" diyor, Dursun Gürlek 'Ayaklı Kütüphaneler' isimli, kitap kokulu eserinde Babanzâde Ahmet Naim'i anlatırken: *"Eskiden İstanbul kahvehanelerinin bazıları tam anlamıyla "kıraathâne" idi. Devrin şairleri, yazarları ve sanatçıları bu kıraathânelerde kitap, gazete, dergi kıraat ederler, uzun uzun sohbetlerde bulunurlar, siyasetten tarihe, aktüaliteden sanata her konuda fikir beyan ederler, yakası açılmadık fıkralar anlatırlar, kısacası kıraathâneyi bir nevi akademi haline getirirlerdi. Direklerarası'nda bulunan Hacı Mustafa'nın Çayhanesi de işte böyle bir "akademi"ydi…"* (sy. 138)

Kayseri soğuk memlekettir. Erciyes'in sırtını sıvazlayarak esen rüzgâr, kar, tipi, boran, ayaz ne varsa alıp getirir şehre. Şehrin güney ve kuzey ekseninde uzanan bulvarlardan, sokaklardan cirit atarak geçen ayaz, "*ben buradayım hey*" naraları ile boy gösterirken sığındığımız evlerin sıcaklığı ile satırlara gömülürüz. "*Gül goncasının gûşe-i destâr senindir / Gel ey gül-i rânâ*." vehmi zihnimizden dahi geçmez. Kıştır ve yiğitlik zamanı değildir. İşte ebem dedem hesabı tam da "Karakış" günlerini soluduğumuz demlerde dışarısı buz kesmiş, âlem kar altında ve kış kışlığı ile hemhal iken içimi ısıtan satırlarla mezkûr eserde karşılaştım. O beni buldu desem hakikate daha yakın olurdu belki.

… /…

Kitaba, okumaya, yazmaya, bilmeye aç, cevval demlerimizdi. Aşkla, şevkle okuyor, hırsla yazıyorduk. Bitmek bilmeyen bir merakımız, doymak bilmeyen zihinsel açlığımız vardı. Anadolu'da idik ama. Bir yanımız hep yarım kalıyor, bazı şeylerin eksikliğini daima hissediyorduk. Ne okuduğumuz eserlerin müellifleri ile iki kelam edebiliyor ne bir romandan nasibimize düşen mekânın bilindikliğini yaşıyorduk. Ya Cağaloğlu veya Boğaz ya Üsküdar veya Fatih… Ne Kayseri'nin bir muhiti ne Konya bir mekânı ile yer alıyordu okuduklarımızda. Nice zaman sonra ulaşabiliyorduk "yeni" bir esere. Hep sonradan haberdar idik kültür sanat ortamından.

▲ İsmet Özel Akabe'de

Taşralı idik. Taşrada yaşıyorduk. Hacı Mustafa'nın Çayhanesi olmasa da bir mekâna hasrettik.

Fî tarihinde Konya'da *Sayha* namlı bir dergi çıkarırdık. Taşradan sesleniyorduk İstanbul'a. Haddimizi bilmeyerek kalkar Dersaadet yollarına düşerdik. Elimizde namlumuz Sayha, yüreğimiz büyük heyecanlarla hemhâl. Meşakkatli bir tren yolculuğu ile ulaştığımız İstanbul, her zamanki gibi "yaban" gözüyle karşılayıp "yaban" bakardı bize. Âdetini unuttuğumuz İstanbul ziyaretlerinde alışmıştık bu bakışa ve fakat içimizde bir burkuntu peydahlanmıyor değildi. Yine de İstanbul solumak işin şiarındandı, elzemdi. Lakin zaman az olurdu ekseriya. Neredeyse koştur koştur geçerdi payitaht günlerimiz. Birkaç güne kimleri sıkıştırmazdık ki: Sezai Karakoç, o vakitler İstanbul'u mesken tutan kadim dostumuz Hakan Albayrak, Ebuk, Mustafa Kutlu, Akif Emre, İsmet Özel… Onlarla kısacık süre de olsa bir arada olmak büyük ve önemli bir olaydı. Hele zaman ayırırlar ve birkaç kelam lütfederlerse ne bahtiyar kimseler olurduk. İsmet Özel için de dergimiz "*nihayetinde bir taşra dergisiydi.*" Öyle demişti büyük idealler ve büyük rüyalar altında salınan gençliğimizde

▲ Rasim Özdenören

▲ Ümit Meriç

▲ İsmail Kara

Üstad. Şehrin *insanı, şehrin insanı, şehrin / bozuk paraların insanı, sivicelerin* demeden nasibimize düşen bu idi. Kocaman, iri puntolarla: *Nihayetinde. Taşra*. Diyecek söz yoktu. Hakikat bu deyip yutkunmak düşmüştü bize. O günden beri taşra, taş kılınıp kafamda parçalanır. Oysa ben, mekânları güzelleştirenin içinde bulunanlar olduğuna iman ediyordum. Aradan şu kadar sene geçti, hoştur, hâlâ aynı imandayım.

▲ Akabe'nin Erenleri

... /...

Rızkımla birlikte kaderimin sürüklediği Kayseri'ye dönüp geldim onlarca seneden sonra. Kayseri, İstanbul'dan bakılınca tıpkı Konya gibi taşra gözüküyordu galiba. Bunun da tecrübesini edindim şükür. Kayseri'yi mekân kılan, Kayseri'yi okunur kılan, Kayseri'yi bir yanıyla merkez kılan Akabe Kitabevi ve Sevgili Esat Ağabey ile ünsiyetimiz de böylesi bir "taşra" mevzuundan beslenmişti. Hacı Mustafa'nın Çayhanesi ufukta idi artık. Ben yaşadıklarımdan, Esat Ağabey yaşadıklarından konuştuk Akabe'nin çatısı altında. Akabe'nin Kayseri kültür ve sanatında, can damarı olduğunu ilk o gün anladım. Soluk alınabilecek bir mekândı Akabe. Çayın tadı değişiyor, sohbet muhabbete tebdil oluyordu. Ayaklarım alıştıkça aradığımı buldum, buldukça bahtiyar oldum. Taşranın orta yerinde bir ummandı bu mekân. Kitap kokusu, duvarların şiirsel dili, enva-i çeşit simaları, olgun ortamı, çayı, tütünü... Güzel kitapların güzel insanlar eliyle kârîlere ulaştığı yazın sayfiye kışın sıcacık ocaktı Akabe. Bunu geç de olsa bildim.

İstanbul kalbinin kitap damarı Akabe üzerinden Kayseri'ye uzanıyordu. Taşra olmasına rağmen Esat Ağabey'de yok yoktu. Arayan aradığını ya anında bulabiliyor ya birkaç gün tehir ile vuslata erebiliyordu. E-ticaretin esâmesinin okunmadığı zamanlardı. Kitap kurtları için bundan daha güzel hizmet olabilir miydi? Evet olabilirdi. Şöyle ki: Akabe'de tatlı dil, yaz kış eksik olmayan çay, muhabbet, yeni çıkan kitapların tetkikinden son gelişen kültürel, siyasi ya da ekonomik konulara varıncaya kadar hemen her alanda beyin fırtınaları ve tartışmacıları hiç eksik değildi. Sanki "Direklerarası'nda bulunan Hacı Mustafa'nın Çayhanesi de işte böyle bir "akademi"ydi..." sözü, **Kayseri'deki Akabe Kitabevi işte böyle bir "akademiydi"** şeklinde söylenecekken yanlışlıkla iktibastaki gibi ifade edilmişti.

Akabe, Kayseri'nin kitap kokusudur. Eski, sayısal yoğunluğu olmasa da hâlen İstanbul yaftalı yazar ve şairlerin "imza günü" mazeretiyle konuk oldukları, kendileri gelemedikleri vakit eserlerini ulaştırdıkları bu güzel mekânı en başta Sevgili Esat Ağabey olmak üzere bütün okuryazarı, öğrencisi, emeklisi, şaşkını, bilgini, entelektüeli, neyzeni, otoritesi bizlere "ikinci adres" kılıyorlar.

Ayrıca:

Şeyh-i A'zam Aydın Ağabey; Darülfünun'un eksikliğini hissettiği Hace-i Evvel "Keldani"; Gazali ile neredeyse hısım olacak Mehmet Hoca; Neyzen Mustafa Ağabey; Genç ve genç oldukları kadar edeb, hayâ ve vakar sahipleri gözü nurlarımız Nuri ve Ruhi ve Hasan ve Murat; İlahiyatçılarımız, okuyanlarımız, okumayanlarımız... İsimleri şu anda aklıma gelen ve gelmeyen diğerleri...

Kayseri soğuk memlekettir. Bilirsiniz. Bu soğuk memlekette sıcacık bir mekân söyleyeyim mi size: Akabe Kitabevi. Kimler mi var burada? İskender Pala'dan Mustafa Kutlu'ya, İsmet Özel'den Rasim Özdenören'e, Konevi'den Razi'ye, Dostoyevski'den Balzac'a, Necip Fazıl'dan Erich Fromm'a kadar çok geniş ve sıcak bir yelpaze var Akabe'de.

Akabe Akademisi'ne yolu kitaptan geçen herkes uğrar da yakalarında bir güler yüz, bir muhabbet, bir bardak çay mutluluğu var iken ayrılırlar; bir dahaki ziyaretlerini yakına havale ederek ikinci adres kılarlar Akabe'yi... ■

NECİP FAZIL

Necip Fazıl, Kayseri ve Kayserililer

Mustafa Söğüt

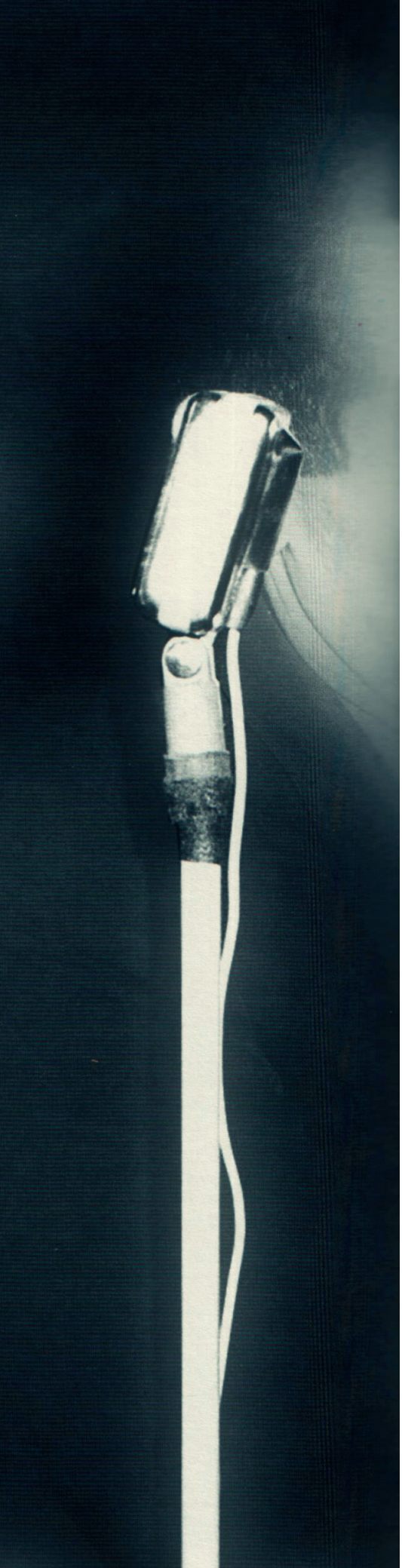

BÜYÜKDOĞU

Davetiye

Telli pullu, anlı şanlı bir gelin...
AYNALAR, GELİN!

Bir güzel ki, en güzeli güzelin...
GÖNÜLLER, GELİN!

Sonsuz gerçek; habercisi ezelin...
KİTAPLAR, GELİN!

Şarkı bizde, Şeytan, yeter gazelin!
RADİOLAR, GELİN!

Ey karanlık, gelmektedir ecelin!
IŞIKLAR, GELİN!

Toplanın hep, derlenin hep, düzelin!
TIĞIMLAR, GELİN!

En güzeli, en güzeli güzelin...
Habercisi, habercisi ezelin...
Tellerinde şafak sökem bir gelin...
ANNELER, BABALAR, ÇOCUKLAR, GELİN!

Necip Fazıl KISAKÜREK

19

Necip Fazıl ve Büyük Doğu hareketi dendiğinde ilk akla gelen şehir Kayseri dense abartmış olmayız. Büyük Doğu'nun tarihi yazılırken Kayseri merkezi bir yerde olacaktır. Bu anlamda Necip Fazıl açısından da Kayseri ve Kayserililer ayrı bir öneme sahiptir. Yüceliği ve yüksekliği ile Himalaya'yı dünyanın merkezine koyan Necip Fazıl, Erciyes Dağı üzerinden de Kayseri'yi Türkiye'nin merkezine koyar. Ona göre Kayseri sadece coğrafi anlamda Türkiye'nin merkezi değil; tarih, ruh, mana bakımından da Türkiye'nin merkezidir.

Kayseri'yi fikir hareketinin merkezi olarak gören Necip Fazıl, Cemiyet'in ilk şubesini de Kayseri'de açmıştır. Açılışta yaptığı konuşma Kayseri'nin ve Kayserilinin bir mana haritasını çıkarıcı niteliktedir. Nitekim 1950 yılında Büyük Doğu Cemiyeti'nin açılışında yaptığı konuşmada Kayseri-Büyük Doğu ilişkisini şöyle kurar: "Evvela vatan, sonra dünya çapında bir mefkure ...Büyük Doğu mefkuresi!.. Böyle bir mefkurenin iş ve hamle planını temsil ettiğine inandığımız bir cemiyet...Büyük Doğu Cemiyeti !...Büyük Doğu Cemiyetinin 1 numaralı Şubesi... Kayseri!... İşte şimdi onun açılış törenindeyiz! Bu münasebetle benden, ilim, fikir, tecrit, teşhis, tahlil, terkip kıymetleriyle dolu, geniş ve akademik bir nutuk beklemezsiniz herhalde... Yerimiz ve saatimiz, bütün bu kıymetleri, fabrika eşyası gibi, denk denk, gerisinde muhafaza eden bir iş ve hareket üslubuyla konuşmayı emrediyor. Ayaküzeri, mümkün olduğu kadar, fikirli hareket ve hareketli fikrin hakkını vermeliyiz!"

Daha sonra Kayseri ve Kayserililerin tarihten tevarüs ettikleri misyonlarına atıfta bulunan Necip Fazıl, sadece Türk tarihi açısından değil, Kayseri'yi İslam tarihi açısından da bir mana boyutuna oturtur. Dolayısıyla Kayseri'nin Büyük Doğu için önemi İslam Tarihi bağlamında Mekke ve Mekke'deki ilk Müslümanlara benzer şekilde önemlidir ve manasını oradan alır. "Kayserililer! Siz kemiyet değil, keyfiyet adamlarısınız! Topyekün kâinatın muhasebesi halinde Allah tarafından indirilen ezeli ve ebedi İslam dininin, başlangıçta, ilk kadrosunun 39, sonra 40 kişide tamamlandığını bilirsiniz! İşte Kayserililer, şimdi ben size "Kayserililer!" diye hitap ederken, bir gün arkasından selleri, ormanları

ve dağları çekecek olan bu davanın, asli kaynağındaki tecelli hikmetine de eş olarak, kendi istinat sahası içinde en hassas muhitlerden birinin sesini vermiş ve bu mevzuda sahte kemiyet köpürüşlerini hiçe saymış olan noktayı isimlendirdiğime inanıyorum! Ana istinat zeminini, 400 yıllık tarihi çilenin felaketzedesi, öksüz ve mazlum Anadolu'da arayan bu dava, Anadolu'ya dönüp "var mısın?" diye haykırdığı zaman, çığlık çığlık "varım!" cevabını aldığı istikametler arasında, sesindeki ihtizazın hararet, samimiyeti, halisiyeti, ciddiyeti, sadakati bakımından, en parlak örneklerden biri olarak, Kayseri'yi hemen keşif ve teşhis edivermekte güçlük çekmemiştir!"

Necip Fazıl Kayseri'yi hareketin ilk noktası olarak vurgularken, meselenin azlık ve çokluk meselesi olmadığını, kemiyetin değil keyfiyetin önemli olduğunun altını çizer. "Kayserili Büyük Doğucular! İsterse sizde bir avuç insan olunuz! Fakat deminki keyfiyet ve kemiyet sırrına göre havzanızın özünü, cevherini, kaymağını temsil ettiği üzerinde şüphe olmayan topluluğunuz, bütün Kayseri'ye şâmil ve sârî bir mana altında Büyük Doğu davasını bahtiyar etmiştir! Sizi, ucuz laf, pespaye edebiyat ve ücretli belagatten nefret eden bir şiveyle tebrik ederim!"

Daha sonra Anadolu eksenine gelen Necip Fazıl, Kayseri'yi davanın ve hareketin merkez konumuna oturtur. Erciyes bu anlamda bir remz ve Kayseri de bu remzin en müşahhas örneği olarak kabul eder ve Kayserililerden bu önemin ve mananın anlaşılmasını ister. "Evet; bu dava, manaların yuva kurduğu madde zemini olarak, istinat noktasını bütün Anadolu'da aradı.. Sizi de, Allah'ın ezeli takdiriyle bu Anadolu bütününün fiilen ve maddeten merkezini teşkil eden bir coğrafya hikmeti içinde, ruh coğrafyanızın da aynı merkezliliğe uygun olduğunu isbat ediniz! Allah sizden razı olsun! Ruh

merkezi, madde merkezi gibi tek noktada olmaz; her noktada ve aynı zamanda bulunabilir. Kayseri'ye, baştanbaşa Anadolu'yu dolanan büyük ve aziz davanın ruh merkezi vasfını verirken, bu vasfı, başlıca merkezlerden biri manasında kullanıyorum. Benim, Kayseri üzerinde ileriye sürdüğüm hususiyet, onun, başlıca merkezler arasındaki mevkiiyle, coğrafya mevkiinin, iç içe belirttiği mükemmel ahenktir. Kayseri elbette ister ki, bu dava muzaffer olsun da, kendisi, isterse o zafer kafilesinin dümen neferi olsun!... İşte Kayseri, bu kadar aziz ve toplayıcı bir dava üstünde, bütün küçük ve hasis kaygılardan ve her türlü havzacılık temayüllerinden uzak olduğu içindir ki, hem o davayı benimsemiş, hem de dümen neferleri

arasında değil, baş manganın içinde yer almıştır. Tekrar tebrik ederim! Ve bu ikinci tebrikimi ileriye sürerken Büyük Doğu mefkûresinin Van'dan Edirne'ye kadar, Kayserili olmayan her mensubunun da sesinden, sesimde bir pay taşıdığımı bildiririm. Sizi benimle beraber tebrik eden, bütün Anadolu'dur. Mesele, bu davanın, şunun veya bunun elinde gerçekleşmesinde değil, sadece gerçekleşmesindedir. Davayı, tam bir nefs feragatiyle, yalnız gerçekleşmekten başka hiçbir gayeye hizmet etmez bir tecrit, tenzil ve teşmil planında görmeyenler, ona layık değillerdir. Böyledir ama dava, buna rağmen bazı ellerde muhitlerde ve havzalarda özleşerek gerçekleşecektir. Bu da her iş ve tecellide, Yaradan'ın kanunudur. Böyle olunca, bütün içinde parçanın ve parça etrafında bütünün hakkına hiçbir halel gelmeden ve iki taraf arasında hiçbir muvazene hatasına düşmeden, hakları, olduğu gibi ve olduğu kadar, kabul ve teslim etmek lazımdır."

Necip Fazıl'a göre yaptığı şey davayı bir parçaya, cüz'e indirgeme değil, davayı bir merkezden görmektir. Dolayısıyla bir temsil ve merkez kaygısı bizatihi bütüncülüğün kendisidir. Çünkü insan bütüncülük derken bütünü kaybedebilir. Öyleyse bütün-parça ilişkisi iyi idrak edilmelidir. Kayseri'nin merkez olma ve toplayıcı olma hüviyeti sadece coğrafi değil, aynı zamanda tarihi ve ruhidir. "İşte bu toplayıcı mananın, tezatları süpürücü iklimi içinde Büyük Doğu mefkûresi,"bütün"e döndüğü zaman arkasında bıraktığı parçanın hiçbir nefsani hakkını kabul etmez ve her türlü havzacılık ve parçacılıktan nefret ilan ederken; parçaya döndüğü zaman da, manasını önüne aldığı "bütün"ün tamamlayıcısı sıfatıyle parçayı sevmekten ve aziz tutmaktan geri kalmaz. Bu manada biz, mutlak insaniyetçi olarak, kat'i milliyetçi, kat'i havzacı, kat'i zümreci ve nihayet kat'i şahsiyetçiyiz! Zira pekâlâ anlıyorsunuz ki, her şey daima ve daima küllün, bütünün hakkı adına mevki ve rütbe kazanıyor! Bizim parçacılığımız da, parça fikrini yırtan mananın en iyi tecelli ettiği edeceği parçayı bulmaktan ibarettir. Ve işte bu görüş, parçacılık değil, bütüncülüktür.! Kayseri! Seni, muazzez ve mukaddes "bütün" davasına en yardımcı bir parça olarak, üstün parça olarak, vasıflandırır ve selamlarım!... En ince ve girift sırlardan biri olan ve birçok meselede insanı yanlış ölçülere sürükleyen, şu, parça ve bütün ukdesini nefis bir örnekle vuzuhlandırmalıyım:

Parçalar, bütünleşe bütünleşe nihai ve mutlak bütüne doğru gitmez mi?... Şöyle ki: Doğru, temiz, sahih bir hoca, bir din emrini tebliğ eder; ve onu dinleyen şahıs, faraza, hocaya itaat etmeyeceğini söyler. Hâlbuki hoca, eğer gerçekten doğru, temiz ve sahih ise, ortada kendisi yok, bağlı olduğu âlimler vardır. Âlimler de yok onlara tecelli sahasını açan müçtehitler vardır. Müçtehidler de yok, içtihat edebilmek için her eda ve hareketleri elekten geçirdikleri Sahabiler vardır. Sahabiler de yok, Allah'ın "Sevgilim!"

diye hitap ettiği ve Kâinatın Efendisi tayin ettiği Peygamber vardır. Nihayet mutlak varlık manasına, Peygamber de yok Allah vardır ve bunlardan en küçüğü, doğru, temiz ve sahih bir hocaya bağlanmak, bu ulvi manada, Allah'a bağlanmaktır."

Necip Fazıl bu anlamalar çerçevesinde kendisinin de Kayserili olduğunu ve anlaşıldığı takdirde bu davada bir çırak olmayı dahi kabul edeceğini söyler. "Tamam, Kayserililer! Sizi bu müşahhas, iş ve hamle kürsüsünden, mücerret fikirlerle sıkmak istemem! İnce ve girift davamızın usul ve esas hikmetlerinden birini tespit ve de tesviye etmek için ele aldığım bu girişe, ilave edeceğim tek bir nokta kalıyor: Size, Allah'ın ve Resulünün şehadeti altında söylüyorum ki, bizzat ben, güven ve sevginize mazhar bu hakir adam, ruhumuzu alev alev yakan ve artık alevleri çatıyı saran bu davanın zafer kafilesini ve bütün şartlarıyle teşekkül etmiş görünce, o kafilenin dümen neferi değil, saka çırağı veya bulaşıkçı yamağı olarak çalışmaya hazırım! Fakat Allah'ın "Sana verdiğim nimetleri tahdis et!" emriyle ve bildirmeye mecburum ki, bu davanın gerçekleşmesinde hakkım ve faydam ne kadarsa, aptalca mahcubiyet ve riyakarca tevazu edalarıyla ondan vazgeçmiş görünemem!.. Hepimiz için de ölçü budur.

Daha sonra davanın mahiyetine giren Necip Fazıl, Kayseri ve Kayserililerin gelecekle ilgili mana boyutları üzerinde durur ve bu anlamın altını çizer: "Kayserililer! Dava, mefkûre, gaye; sonra yine dava, yine mefkûre, yine gaye, bir takım kelimeler çıkardık sahneye... Nedir bu dava, mefkure, gaye?... Allah'ın en faydalı ve en faydasız, hem hayat kurtarmaya ve hem hayat batırmaya mahsus olarak yarattığı kelimelerin, iç yüzlerden ve manalardan mahrum simsarları değiliz biz!...Kof kelimelerin sisi altında kof maksatlarını peçeleyen insanlardan olamayız! Bu yanıklar kadrosunun çerçeveleyeceği yeni bir iklim gelsin şifa onların elinde doğsun diye kurduk bu cemiyeti... Dünyanın en derin sanatkârlarından biri olan (şekspir) in, (Ofelya) nın elindeki kitaba bakan (Prens Hamlet) e söylettiği sözü hatırlayalım:

-Bunlar kelimeler, kelimeler, kelimeler!...

Prens Hamlet şöyle demek istiyordu:

-Nerede hakikat?

İşte gönüldaşlarım, biz o hakikatın, mutlak hakikatın çilekeşleriyiz!

Dava, mefkure, gaye; bunların hepsi laf!...Bunların hepsi, nereye gittiği, gittiği yerde ne bulacağı belli olmayan birer yol işareti...Haniya varılacak durak?... İsmi ne?...Adresi nasıl?..."

Yüceliği ve yüksekliği ile Himalaya'yı dünyanın merkezine koyan Necip Fazıl, Erciyes Dağı üzerinden de Kayseri'yi Türkiye'nin merkezine koyar. Ona göre Kayseri sadece coğrafi anlamda Türkiye'nin merkezi değil; tarih, ruh, mana bakımından da Türkiye'nin merkezidir.

Necip Fazıl'a göre mesele bir coğrafya, iktidar, güç, madde meselesi değildir. Mesele son 200 yıldır insanlığı ve dünyayı bunalıma sokan bir zihniyetin ve dünya tasavvurunun fark edilebilme meselesidir. Bununla birlikte bu süreçte bu topraklardaki insanlarımızda ortaya çıkan travmalar ve buhranlar da iyi bilinmelidir. "Beni iyi dinleyin ve her kelimeme dikkatinizin azamisini verin! Tane tane söyliyeceğim: Bizim hakikatımız, bütün insanlığın davetlisi olduğu tek ve yekpare, bölünmez ve parçalanmaz gerçek olarak, bu milleti,

Türk milletini, peşine bütün manası ve maddesiyle Doğu alemini takarak Batı kapılarında cihangirliğe ulaştırmıştır, bir adım ilerisi cihan efendiliği olan dereceye kadar yükseltmiş; sonra doğan gelişen, çabucak teşkilatlanan ve hemen taaruza geçen Batı dünyası karşısında sırf vecd ve aşkını kaybettiği için perişan müdaafalara mahkum olmuş, daha sonrada şifayı kopyada bulmuş, en sonrada onun hala mirasını tüketemediği kaynağını büsbütün kapayıcı ve tıkayıcı tesirler altında esarete

götürüldüğünü idrak etmiş, som ve has, ruh bütünüdür!!!İşte biz, üç dört asırdan beri sallanmaya başlıyan Türkü, tam bir asırdan beri tepe taklak etmeye çalışan ve her an daha şiddetli hamlelerle onun sırtını toprağa yaklaştıran tarihi tesir ve tesislere karşı, bu ruh bütünün tarihi davacılarıyız!!!Bu dava etrafında Büyük Doğu cemiyetini kurduk; ve Türk milletinin, sırtı toprağa değmeye bir milimetre kala şahlanıp, üzerindeki zıt tesiri belinden kavradığı gibi toprağa çalması için teessüs ettik. Sadece mana, fikir ve kanun çerçevesindeki oluş hakkını temsil eden bu ifademizi, Türk milletine öz iradesini tecelli ettirici zemini açmak ve bu zemin üzerinde, manen, pehlivanların "salto" dedikleri hareketle zıt manaları tepelemek şeklinde anlayınız ve anlatınız!"

Necip Fazıl'a göre yaşadığımız hiçbir hal tarihten, zamandan ve mekândan bağımsız değildir. Dolayısıyla bugünkü karşılaştığımız sosyal ve fikri problemlere çözümler bulabilmek için de önce Efendimiz başta olmak üzere bütün Peygamberlerin hayatına bakmamız icab etmektedir. Nitekim ona göre bu anlaşılmadan tarih, zaman ve mekân anlaşılmaz. "İsrail oğullarının meşhur Babil esaretini bilirsiniz! Bizim de böyle bir esaretimiz var… Ruh bütünü diye ifadelendirdiğimiz vücut hikmetimize, hayat gayemize suikast edici tesirler ve tesirlerin baskısı altında yaşamaya zorlanışımızdan ibaret, uzun bir esirlik… Her an, yarından eksik ve dünden fazla bir grafik çizerek bugüne kadar gelen ve hiçbir zaman zahir istiklalimizi bozmayan ve hatta bazen kazanan bu esaret, üç dört asırlıktır. Bu esaret halinin baskıcı zabıtası olarak, dünden bugüne doğru, sırasıyla şu tipler bize musallat oldu.

1- Ham ve kaba softa

2- Apışmış kalmış, ara bulucu ve Tanzimatçı çeyrek münevver…

3- İlk nesil tohumlarını atmaya başlayan köksüz ve şahsiyetsiz züppe…

4- Tam şahsiyetsiz ve mukallit, damgalı ve ödemeli garplılık simsarı

5- Şifayı, silme, Kayseri tabiriyle tüm olarak Garbın manevi köleliğinde bulan ve bütün ruh ve ahlak kaynağımızı kurutmak isteyen din düşmanı….

Görüyorsunuz ki, hazin maceramız, dini yanlış anlayan bir hiziple, hiç anlamayan ve anlamak istemeyen ve istemeyecek olan sonucu bir hizip arasındaki birkaç kademenin, birbiri ardından gelen ve birbirini tamamlayan marifetine bağlanıyor. Son çeyrek asırdan beri de bu marifet, ruhi ahlaki, içtimai bütün tezahürleriyle, verip verebileceği neticenin son haddine ulaşmış bulunuyor."

Bu açıklamalardan sonra konuşmasının merkezine yeniden Kayseri'yi ve Kayserilileri oturtan Necip Fazıl, Kayseri'nin ruhu ve manası üzerinden Kayseriliyi bu ruh ve manaya çağırır. Zaten kendi tarihinde, coğrafyasında, kültür ve sanatında var olan manasını fark etmeye çağırır. "İşte biz, Türkün ruh bütünü adına, bu facianın davacılarıyız! Bu facianın kanuni davacılığı makamında, kanuni bir ideolocya manzumesiyle, kanuni bir iş ve hareket planı belirtmek üzere Büyük Doğu Cemiyetini kurduk ve işte onun şimdi 1 numaralı şubesini açıyoruz! İstinat sahamız olan Anadolu'da, istinat ettiğimiz ruha en iyi yataklık eden yerlerden biri Kayseri'dir. Bunun sebebi de mutlaka izahlandırılması ve bütün Anadolu'nun gözü önünde heykelleştirilmesi icap eden pek mühim bir mana belirtiyor. Mücerret Kayseri tipi, manevi saffet ve halisiyeti içinde, zeki, gayretli, hamleli; nefsine, mevzuuna ve etrafını kuşatan eşya ve madde planına sahip ve hâkimdir. Ah; işte bu, özlediğimiz büyük ahengin temel şartıdır ve bir bütün halinde Anadolu'nun ve Anadolu'nun muhtaç bulunduğu tek kurtuluş çaresidir! Hakkı adına didindiğimiz ve yırtındığımız Anadolu, birbiri içinde kolay kolay barınamayan ve çok defa birbirini yiyen bu toplayıcı kıymetlerin ulvi ahengine hasret çekiyor! Biricik hastalığımız bu

noktada… İnkılap, İnkılapların inkılabı; laf inkılabı değil, hakikat inkılabı; Anadolu ve Anadoluluyu, tam ve gerçek bir oluş davası etrafında bu mesut ahenge ulaştırabilmekten ibaret… Böylece biz, Kayseri ve Kayserilide, Kayseri ve Kayseriliyi değil, Anadolu ve Anadoluluyu; sanki bir tufan olmuş da onun ruhu Erciyes'in tepesinde tutulmuş gibi, en halis bir örnek halinde Anadolu ve Anadolu'yu bulurken, ondan da, kendi dar ve hasis havza sınırının dışındaki ruh tamamlığı sahasında en ileri, en fedakâr, en güvenilir hamle ve hareketi bekliyoruz bu hamle ve hareket, kanun çerçevesinde derhal yayılmak, çoğalmak, Kayseri'yi kaplamak, taşmak ve aynı şekilde başka merkezlerden gelecek yayılmalarla birleşip, davayı, kanuni hak ve irade tecellisi mihrakında zafere ulaştırmaktır."

Kayseri'yi Büyük Doğu davasının merkezine koyan Necip Fazıl, Kayseri'nin davayı temsil kabiliyetinin ve başlangıç noktası olmasının altını çizer. Bir'den çok'un nasıl tezahür edeceğinin yöntemini yine anlam boyutunda ortaya koyar:

"1 numaralı şube olarak kurduğumuz Kayseri, bu ruhun 1 numaralı yayılma gölü olacak mıdır? Öyle zan, tahmin, ümit ve dua ediyoruz! Büyük Doğu Cemiyetinin 1 numaralı Kayseri şubesinin açılış hitabesi olarak, bütün vatan kadrosunu kuşatıcı mikyasta sadece ana ve umumi prensipleri ortaya attık. Aslında bu fikirler "kızım, sana söylüyorum; gelinim sen anla!" şivesi ile bütün Büyük Doğuculara ve bütün memlekete karşıdır. Ve nerede ne söylense daima oranın sınırını aşacak ve kızımızdan gelinimize intikal edecektir. Evet, umumi ve ana prensipleri… Bunlar, her şeyden evvel lazım olanlar; bir hayat davasında, su ve ekmek kadar lüzum belirtenlerdir. Tamamıyla müşahhas ve hususi prensiplere madde imkânlarını çerçeveleyici iş ve hareket sahasının kanunlarına gelince, biz, hiçbir köşesi boş olmayan bir gergef gibi olanların da nakışlarıyla doluyuz. Fakat bütün bir iş planın maddelerini bir defada hülasalandıramayız. Bunları, galiba seçim zamanı, sizi bir kez daha kucaklamak nasip olursa, benden, her zaman Kayserili rehberlerinizden ve neşir vasıtamızdan sırasıyla öğreneceksiniz. İş ve hareket sahasının birkaç kat'i şartı olarak şu kadar söyleyeyim ki, koskoca bakir ve masum Anadolu'nun devirler boyunca ensesini kesen boyunduruk, kolayca eserini vermek için, onun kalbine daima üç ruh ukdesi yerleştirmeye bakmıştır: Şaşkınlık, bezginlik, yılgınlık!…Bu zamana kadar başımıza ne geldiyse, şaşırtıldığımız, bezdirildiğimiz ve yıldırıldığımız için geldi. Şaşırmayacağız, bezmeyeceğiz, yılmayacağız. Şaşırtırlar; şaşırmamanın devası zekâdır. Bezdirirler; bezmemenin ilacı aşktır. Yıldırırlar; yılmamanın merhemi imandır. Zekâ, aşk ve iman ise toplu olarak, Anadolu'nun, her biri bir tarafta bir dağa sığınmış, burada da top yekün Anadolu örneği halinde Erciyes'i tutmuş, tam bir Kayseri ve Kayserili servetidir. Sizi, eşekleri boyamakla vasıflandıran, zekasız, aşksız ve gayretsiz telakki, bir gün gelecek boyanmış tarihi eşeklerin foyasını meydana çıkaran cereyanın öncüleri diye vasıflandıracaktır!!! Kayserili gönüldaşlar! Ben sizi, sizin hatırınız için sevmiyorum"bütün"ün ve gayenin hatırı için seviyorum. Üstünde yaşadığımız toprakların sahibi şu veya bu kadar milyon sağ adam değil milyarlarca ölüleri ve gayesinin bütün fezayı dolduran nuriyle Türklüktür. Türklüğün bütün toprak üstü ve toprak altı hamulesi ile, şimdi, sahipliğini istediği bu davada acaba kaç milyon ecdad eli, iskelet parmaklar, sizi büyük ve aziz hedefe davet etmektedir?.. İncecik teller gibi ihtizaz eden bu parmakların davetine koşmamak mümkün değildir. Gönüldaşlar! Bu davette Allah aşkı, peygamber aşkı Mukaddesat aşkı, iman aşkı, insan aşkı, tarih aşkı, vatan aşkı, ocak aşkı, evlat aşkı, tek kelimeyle hayat ve hakikat aşkı ihtizaz ediyor. Bu aşkların yekuniyle birden, sizi, gerçek oluşa ve onun bütün şartlarına çağırırken üçüncü defa tebrik ederim!"bütün"ün 1 numaralı şubesi mübarek olsun.

"Evvela vatan, sonra dünya çapında bir mefkure …Büyük Doğu mefkuresi!.. Böyle bir mefkurenin iş ve hamle planını temsil ettiğine inandığımız bir cemiyet…Büyük Doğu Cemiyeti !…Büyük Doğu Cemiyetinin 1 numaralı Şubesi… Kayseri!…

Sonuç olarak Necip Fazıl'ın Kayseri ve Kayserililerle ilgili değerlendirmesi tarihsel bağlamdan bağımsız değildir. Selçukluların belirleyici merkezlerinden birisi olan Kayseri, Osmanlı'nın kurucu ve terkib edici ruhunun da belirleyicilerindendir. Osmanlı'nın ilk müderrisi Davud el Kayseri eksenli sünni tasavvuf telakkisi ve Osmanlı'nın en büyük mimarı Mimar Sinan, Necip Fazıl'ın terkipçi estetik ve sanat anlayışının da temellerini oluşturur. Kayseri O'nun nezdinde bu yanıyla yeni bir temsil kabiliyetini ve potansiyelini içinde taşımaktadır ve bu özelliklerinden dolayı da Büyük Doğu fikir hareketinin merkezi olmaya namzettir. ■

ÇAYKUR

Altınbaş

Altınbaş Kolay Demlik'le

kolayca demle

kolayca temizle

Çayın altın değerindeki en üst yapraklarıyla harmanlanan yeni Altınbaş çay, şimdi kolay demlik paketinde.

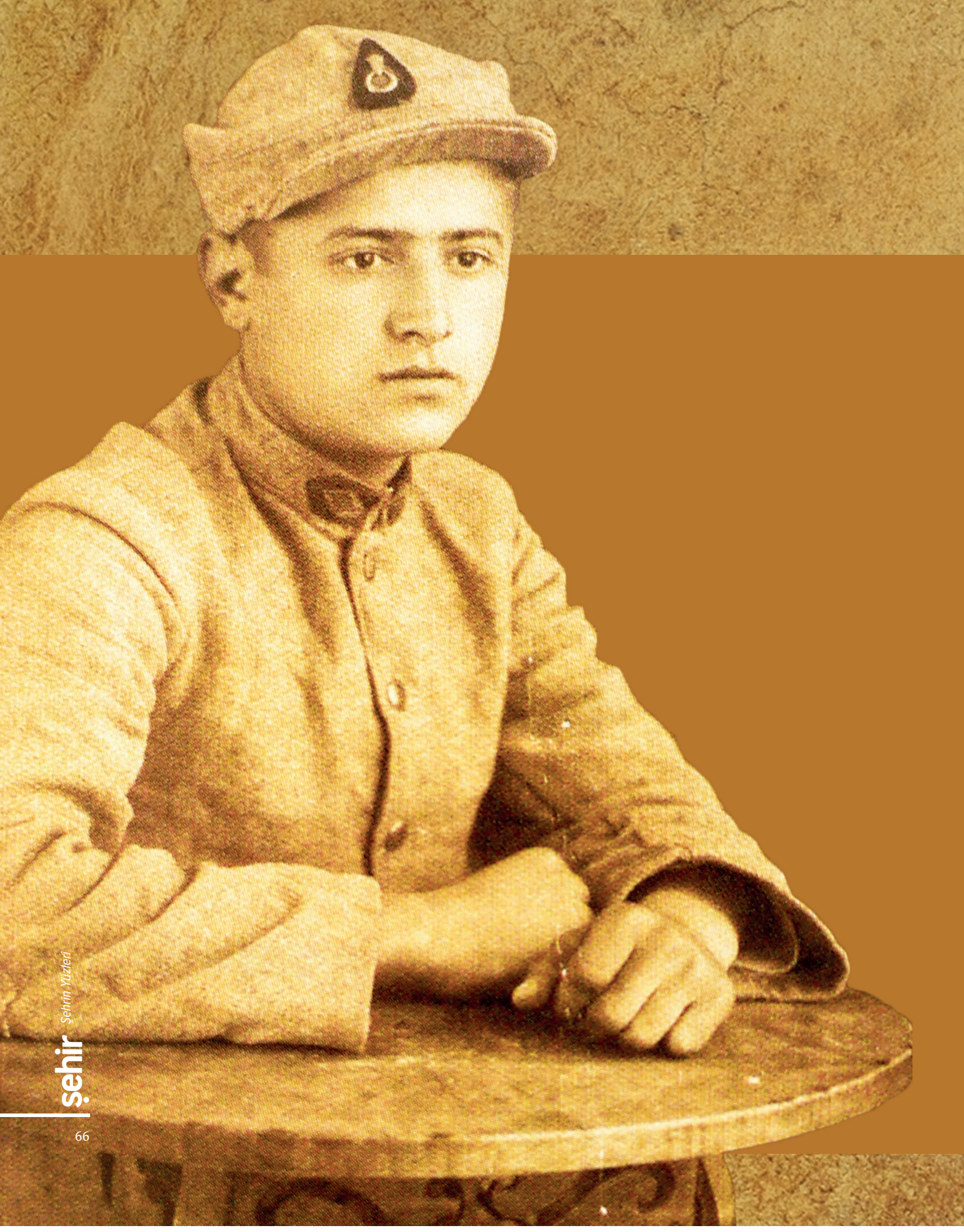

Saraçoğlu Hoca
Din Hizmetinde Kahramandır!

Muhsin İlyas Subaşı

Abdullah Saraçoğlu Hocayı anlatmaya bir hatıramla başlamak istiyorum:

1982'lerde Bursa'ya, davet edildiğim bir programa katılmak üzere gitmiştim. Ahmet Vefik Paşa tiyatro salonunda konuşmak üzere kürsüye çıktığımda, salonun lebalep dolu olması beni etkiledi. Gelenlerin yaş ortalaması olgun yaşı gösteriyordu. Söze, bir selamlama cümlesiyle başladım:

"Sevgili Bursalılar, Erciyes'in soğuğundan Uludağ'ın sıcağına gelirken size bir söz emanetini de yanımda taşıdım. Hocam, sizin de sevdiğinizden emin olduğum eski Müftünüz Muhterem Abdullah Saraçoğlu'nun selamı var sizlere. Önce onu arz etmek istiyorum."

Birden salon adeta ayağa kalktı, bir alkış tufanıdır tarif edilemez. Konuşmamı yaptıktan sonra beni seçkin bir grup aldı lüks bir büroya götürdüler. Genişçe bir yerdi, gelen kucaklıyor, yanaklarımdan öpüyordu. Orada Hoca'dan onlar söz ettiler:

"Bursa Halkı, Ulu Caminin eski ruhaniyetine onunla kavuştu. Bizim, içimizdeki kirleri temizleyen bir insandı o. Tavizsiz oluşu yanında, onurlu duruşu, hizmetinde sadakati, imanında ihlası bize ders verecek, şahsiyetimizi geliştirecek tavırlarıydı. Onu bizden koparanlara her zaman beddua ettik. Öyle bir müftü Bursa'ya bugüne kadar gelmemişti, bundan sonra da gelmeyecektir. Çünkü o hizmetin kutup yıldızıydı. O yıldız tek olur ve çoğalmaz!"

Söyledikleri ile gördüklerim, bu büyük dava adamının üstün meziyetleri sayılmayacak kadar çoktur. Ben size, isterseniz, onu Bursa'da model insan haline getiren bir icraatından söz edeyim:

Abdullah Saraçoğlu, 1966 yılında Müftü olarak göreve başlar. Bursa halkı dindardır. Hocanın etrafındaki insanların hemen tamamına yakını da zengin insanlardır. Onlar, Bursa'nın Çekirge semtinde lüks evlerde oturmaktadır. Hoca, din adamının itibarını, bu zenginlerin baskısı altında bırakmak istemez. Maaşının karşılığı Çekirge'den ev kiralar. Geçimini de birkaç yakın dostunun muhasebe defterlerini tutarak sağlar.

Hizmetinde şehre bir disiplin getirir. Halkın din adamlarından şikâyetler azalmaya başlar. Ne var ki, bürokrasi, hizmetin kalitesine, insanların itibarına bakmaz. Görevinin ikinci yılının sonuna doğru, karşılaşacağı bir olay ya taviz verip kişiliğini feda edecek, ya da adam gibi durup gelecek belaları göğüsleyecekti. Olan bundan sonra olur:

Bursa Ulu Cami'nin beş imamı vardır. Her vakti bir imam kıldırmaktadır. Bunlar da vakitlerde dönüşümlü hizmet yapmaktadırlar. Böylece, mesela bir imam sabah namazını kıldırdıysa, gün boyu boştur. Bu da oradaki hizmeti cazip hale getirmektedir. Ayrıca, İslam'a gelenek olarak yamanan Mevlit törenleri, hocalar için gizli gelir kapısıdır. Burada görev yapanlar rahatlıkla mevlit okumalarına gidiyor ve para kazanıyorlar. Bir gün bu imamlardan birisi emekli olur, yerine bir imam atanacaktır. Bu göreve bir müezzin talip olur. Hoca müezzini tanımaktadır. Burada görev yapacak niteliği yoktur. Ancak, bu müezzin askerliğinde, o günkü Cumhurbaşka-

nı'nın tabur imamlığını yapmış, aynı zamanda hemşerisidir. Göreve talip olur, hoca bu atamayı yapmak istemez. Vali ısrar eder, "Hoca liyakat işini bırak, yukarıdan emir var, bu talimatı yerine getir", diyerek baskı yapar. Hoca, direnir; 'İslam adalet üzerine inşa edilmiştir. Adaletin olmadığı yerde güven olmaz. Adalet hakkı olmayana verilirse önce onu katletmiş oluruz, sonra bu haksız makama geleni. Ben böyle bir zulmün uygulayıcısı olamam", der. Sonunda, bir imtihan komisyonu kurar, müezzin imtihan edilecek, bu görevi hak edebiliyorsa atanacaktır. Tabii, böyle bir yerde görev yapmanın en önemli şartlarından birisi hafız olmaktır. Müezzinin ise böyle bir niteliği yoktur, Kuran kıraati de sahih bulunmaz ve imtihanı kaybeder. Hoca da bu atamayı yapmaz, bir başkasını görevlendirir. Sen misin bunu yapan, bir telgraf emriyle Abdullah Saraçoğlu,

Abdullah Saraçoğlu, din alanını genişletmeye kendisini adamış birisiydi. Sanırım bu yüzden olacak, Üstat Necip Fazıl Kısakürek, "Türkiye'de dini hayatı yeniden inşa ve ihya edebilmek için Kayseri Müftüsü Abdullah Saraçoğlu ile Konya Müftüsü Tahir Büyükkörükçü gibi din adamlarını her şehirde göreve getirmek gerekir", demişti.

Bursa Müftülüğünden alınır ve 1968'de Kocaeli'ne atanır, daha doğrusu sürülür.

Hoca, burada da farklılıklarıyla öne çıkan bir isimdir. O yıllarda sendikal faaliyetlerin servet düşmanlığına dönüştüğü bir dönemdir. Kocaeli, özellikle sanayi tesislerinin yoğun olduğu bir bölgedir. İşçilerin grevleriyle ekonomiye açtığı tahribatın farkındadır. İş adamlarıyla görüşür her hafta bir fabrikaya gider, işçileri toplar, onlara emeğin kutsallığını anlatır, "Sizler, emeğinizle yalnızca çalışıp ekmek kazanmıyorsunuz, Türkiye'nin kalkınmasında kullanılan çimentonun harcı sizin alın terinizle karılmaktadır. Bizim atalarımız bu vatanı kurtarmak ve korumak için hayatını verdi, siz emeğinizi vermeyecek misiniz? Üret-

tiğiniz mamuller bu adamların cebine girmiyor, satılıp size ücret, devlete vergi olarak dönüyor", gibi tavsiyelerde bulunur. Onların yanında, işverene döner; işçi hakkının kutsallığından söz eder; "Bu insanların emeğinin karşılığını alınlarının teri kurumadan vermiyorsanız kazancının helal olmaz! Peygamberimiz, 'İşçinin emeğini alnın teri kurumadan veriniz', buyuruyor. Sizler, bunu yapmıyorsanız, buradan kazandığınız helal olmaz. Bugün bunu, kul sormasa, devlet sormasa, yarın Allah soracaktır!", uyarısında bulunur.

Burada altı yıl çalışır, ayrılışı da

enteresandır: Abdullah Hocamız, 1974 yılında kız öğrencilerin de İmam-Hatip liselerinde okutulması için öncülük eder. Böyle bir uygulama, buradaki Kuran Kurslarının kaynağını kurutacaktır. Hemen tepki gösterirler, Hocayı şikâyet ederler ve tayini 1974 yazında Kayseri'ye çıkar.

1951'de Müftü Yardımcısı olarak 15 yıl hizmet verdiği şehre, 8 yıl sonra il müftüsü olarak döner. Burada emekli olduğu 1978'e kadar 4 yıl görevini sürdürür. Bu döneminde de Müftü Yardımcılığı sırasında uyguladığı 'İrşad Ekipleri' uygulamasını sürdürür. İmam-Hatip Lisesinin son sınıfındaki öğrencilerini arabasına bindirerek her hafta bir ilçenin köylerine götürür, her birini bir köyde görevlendirir. Bu genç adamlar hem camide vaaz verecekler hem hutbeyi okuyacaklar hem de Cuma namazını kıldıracaklardır. Onlara da sıkı sıkıya tembih eder:

"Bizim köylümüz cömerttir, namazdan sonra sizi ağırlamak için kışlık nafakasını önünüze serer. Kesinlikle hiçbiriniz köylerde yemek yemeyeceksiniz. Sizi toplayıp getirdikten sonra karnınızı burada ben doyuracağım."

Hocamız İslam'ın prensiplerine bağlı ve uygulamada tavizsizdir. Bir gün, bir zengin, yaptırdığı yurdun ihtiyaçlarını zekâtıyla karşılayabilmek için Hoca'ya gelir ve fetva ister. Adam uyanıktır, hayırdan kâr ummaktadır. Diyalog şöyledir:

"Hocam, geçen yıl sizin duanızla açtığımız yurdun ihtiyaçlarını karşılamak için zekâtımı buraya vermek istiyorum. Buna fetva verir misiniz?"

"Zekâtın özel şartları vardır, bu para fakire verilir, okuyan ihtiyaç sahibi öğrencilere verilir. Siz bu yurtta parayı nasıl kullanacaksınız?"

"Binanın elektrik, su ve kalorifer giderlerini karşılamak için kullanacağız."

"Bu, giderleri karşılamak, devletin işidir, siz zekâtınızla niye karşılayacaksınız? Bunu öğrencilere verebilirsiniz, onlar kendi hallerinde getirip bu parayı okul idaresine verirse belki olur. Ancak fakir çocuk bunu niye versin, mümkün mü?"

"Değil elbette, biz verip ellerinden alırız, bu olmaz mı?"

"Bu, olacak şey mi, kendimizi kandırabilirsiniz, ancak Allah'ı kandırmak mümkün mü?"

Adam kalkar, kendi kendine söylenerek çıkıp gider. Birkaç gün sonra da telefon eder:

"Hoca, Hoca! Sordum soruşturdum, sen Kayseri'nin eşrafındanmışsın. Bak, senin vermediğin fetvayı Diyanet İşleri Başkanından aldım. Onurlu bir adamsan, o koltukta oturma, hemen istifa et!"

Hoca, hiddetlenir, ancak adam kendisini dinlemeden telefonu kapatır. Bu defa hemen Diyanet İşleri Teşkilatına bakan Devlet Bakanı Süleyman Arif Emre'yi arar. Olayı anlatır ve kararını bildirir:

"Dinin hükümlerini günün keyfiliğine feda eden bir Diyanet İşleri Başkanıyla karşı karşıyayız. Bu adamı görevden almazsanız, yarından tezi yok, bütün il müftülerini toplayacak, Ankara'da bir basın toplantısı yaparak durumu açıklayacağım ve görevimi bırakacağım!"

Tavır serttir ve söylediklerini uygulamada da kararlıdır. Bakan da yakından tanıdığı için hocanın karlı duruşunun arkasından olacakları bilmektedir. Hemen Diyanet İşleri Başkanı'nı makamına çağırır ve "Görünen o ki, birlikte daha fazla çalışamayacağız", der ve Başkan istifa etmek zorunda kalır.

Hizmette ehil olmak ayrı şey, kararlı olmak ayrı şeydir. Yaşadığımız ortamın getirdiklerine göre dini uygulamada tavizler, İslam'ı Kuran'ın dini olmaktan neredeyse çıkararak insanların bu tür ilavelerle insanların dini haline getirme gibi bir tehlikeli gidişe kapı açmaktadır. Günümüzde bunun örnekleri çoktur. Abdullah Saraçoğlu da böyle bir örnekle hizmeti en verimli çağında bırakmak zorunda kalır. Olay şu:

Abdullah Saraçoğlu

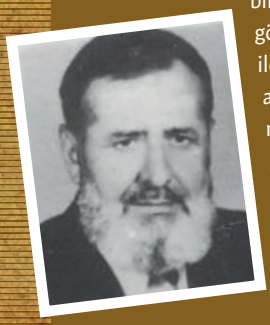

1924 yılında Kayseri'de doğdu. İlk ve orta tahsilini Yozgat'ta yaptı. Bu arada hususi surette dini dersler almakta idi. İki tahsilini birlikte yürütemeyeceğini gören babasının tavsiyesi ile ortaokul ikinci sınıftan ayrılarak kendisini tamamen dini tahsile verdi.

Toroslu Haşmet Hoca Efendi, Sağır Hoca Efendi, zamanın Yozgat Müftüsü Mehmet Hulusi Efendi ve Kayserili Balta namı ile bilinen H.Nuh Hamurculu Hoca Efendilerden sıra ile Sarf, Nahiv, Cami, Feraiz ve Fıkıh dersleri okudu.

Kayseri'ye geldiği 1940 yılından sonra askere gitti. Daha sonra medresede babasının hocası olan Müderris Külekzade H. Ali Efendi'den Câmi'nin bir kısmını, Farsça lisanı, bazı Adab, Kelam, Akaid, Fıkıh, Hadis, Tefsirden parçalar ve aruz okudu.

Merhum H. Hüseyin Aksakal Hoca Efendi'den bazı derslerinin tekrarı ile Tefsir, Kelam, Fıkıh, Muhtasar, Mani v. s. okuyarak icazet aldı.

O zamandan beri babasının "Oğlum, Allah seni Din-i İslam'a hadim kılsın" dua ve teşviklerine uygun olarak öğrendiklerini öğretmekle meşgul oldu.

Hususi tahsil ile birlikte ticaretle meşgul iken, hocası merhum H. Hüseyin Aksakal'ın kendisini dini hizmete davetini emir telakki ederek Ankara'da verdiği müftülük imtihanını başararak Kayseri Müftü Müsevvitliğine tayin oldu (1951).

Bu meyanda, açılışından 1965 yılına kadar Kayseri İmam-Hatip Okulu'nda Arapça, Kelam, Akaid, Din Dersi ve Siyer okuttu.

Daha sonra Bursa Müftülüğüne tayin oldu (1966). En son olarak Kocaeli ve Kayseri Müftülüklerinde bulundu. 1978'de emekli oldu.

12 Nisan 2001'de vefat etti. ■

Camilerdeki imamların görevlerini sağlıklı ve dinin prensiplerine uygun yapıp yapmadıklarını müftülükler 'Murakıp' dediğimiz elemanlarla denetler. Murakıplar, zaman zaman bazı camilerde, ezan okunurken caminin açık olmadığını tespit ederler. Bu adamlar çağrılır uyarılır. Ancak bu, devam etmektedir. Bu defa, birkaç kez kendisi denetime çıkar, gerçekten ezan okunuyor, ama ne minarede müezzin ya da imam var, ne de cami açıktır.

Gelir, görevlilerin ezanları minarelere çıkarak okumaları için bir talimat yayınlar. Bu, arının kovanına çomak sokmak gibi bir hale dönüşür. İtirazlar, arkasından protestolar başlar. Müezzinler ve kenar semtlerde imamlıkla müezzinliği birlikte yürütenler, toplanıp müftülüğe gelerek slogan atmaya kalkarlar:

"Müftü istifa! Müftü istifa! Müftü Moskova'ya!"

Etraflarına toplanan halk müdahale bile etmez, Saraçoğlu Hoca, camdan dışarı bakar, Haftanın en az iki üç gününde camiinde namazı kıldırdıktan sonra gelip makamında kahve içen hoca da bunların başındadır.

Hemen görevli personeli çağırır,1978 yılının yaz ortasında emekli işlemlerinin başlatılmasını söyler, evine gider ve bir daha makamına dönmez!

Abdullah Saraçoğlu Hoca, burada 4 yıl görev yapmış olur ve bu protesto olayından 23 yıl sonra 12 Nisan 2001 günü, 77 yaşında, sabah namazında iken secdede ruhunu teslim eder…

Sistemin İslam'ı camiye hapsetmeye çalıştığı bir dönemde, Abdullah Saraçoğlu, din alanını genişletmeye kendisini adamış birisiydi. Sanırım bu yüzden olacak, Üstad Necip Fazıl Kısakürek, "Türkiye'de dini hayatı yeniden inşa ve ihya edebilmek için Kayseri Müftüsü Abdullah Saraçoğlu ile Konya Müftüsü Tahir Büyükkörükçü gibi din adamlarını her şehirde göreve getirmek gerekir", demişti.

Saraçoğlu, talihsiz bir olaya tepki göstererek, müftülüğü bıraktı, ancak prensiplerinden ve hizmet etmekten vaz geçmedi. O inanıyordu ki, ruhun yaratıcı gücü ancak insanın davranışlarında gerçekleşir. Peygamber Efendimizin dünyaya hükmettiği mirasının temsilcisi olan bu insanın ölene kadar Hocamızın rahle-i tedrisinde bulunan mutlu insanlardan biri olmanın hazzıyla onun tavsiyelerinden bir küçük demetle bu yazıyı noktalamak istiyorum:

"Dini kendimize benzetiyoruz. İnsanlara inandıklarının ne olduğunu anlatıp öğretmezseniz, yaşadıklarının din olduğunu zannedeler, dini hayatın felaketi de o zaman başlar. Yaşanan, Allah Resulü'nün bizlere emanet ettiği İslam değil, insanların kendilerine benzettikleri dindir. Televizyonlarda, gazetelerde, fetvalar yayınlıyorlar. Bu doğru değildir, fetva kişinin özel haline göre verilir. Hutbelerde mutlaka güncel dini hükümlerden en az üç tanesi anlatılmalıdır. Bizim insanımız okuyan değil, dinleyen bir yapıya sahip. Onlara doğrusunu ancak bu yolla verebiliriz. Din adamın tavizi, dinin tavizi olarak anlaşılır. Bu bakımdan din adamları çok dikkatli olmalıdır. Onların kusurunu dinin sırtında kambur haline getirirsek bu vebal bizi toprağımızda rahat yatırmaz! İnanmayan, inançsızlığa sürüklenen insanlarda bizim de vebalimiz var, bu tür insanların dar zamanlarında kapısını çalan din adamımız var mı? Papazlar hastanelerden çıkmıyor, bizim hocalarımız, bırakın hastanede ziyaret etmeyi, ölenin cenazesinde üç-beş kuruş para almak için koşuşturuyor. Diyanet hizmetini doğru dürüst yerine getirmediği için cemaatler meydanı doldurdu. İhlaslı olanlara, hizmeti Ehli Sünnet çizgisinde yürütenlere bir şey demem, ama birçoğu hem İslam'a, hem de Müslüman'a zarar veriyor. Hayatımda en çok sevdiğim şey; Allah'a ve Onun yoluna hizmet etmektir."

Ruhu şad, mekânı cennet olsun! ■

*Not: Fotoğraflar Emir Kalkan, İrfan Birol, Murat Yerlikhan tarafından hazırlanan **Kayseri Meşhurları** kitabından alınmıştır.*

elmacıoğlu

Kayseri Mantısı

Kayseri'deki
tüm lezzetlerin buluştuğu mekanlar

ÇARŞI ET LOKANTASI
Millet Caddesi 5
Melikgazi / Kayseri
carsi@elmaciogluiskender.com
Rzv. + 90 (352) 222 69 65

GÜLTEPE ET LOKANTASI
M.K.P. Bulvarı 56
Melikgazi / Kayseri
gultepe@elmaciogluiskender.com
Rzv. + 90 (352) 223 99 99

CADDE EKSPRES
Hunat Mh. Uluğ Sk. 12/A
Melikgazi / Kayseri
cadde@elmaciogluiskender.com
Rzv. + 90 (352) 231 93 24/25

İSTASYON EKSPRES
Gevhernesibe M. İstasyon C. 33/A-1
Kocasinan / Kayseri
istasyon@elmaciogluiskender.com
Rzv. + 90 (352) 221 11 64/65

www.elmaciogluiskender.com

ŞEHİR ANSİKLOPEDİLERİ VE KAYSERİ ANSİKLOPEDİSİ

Fatih Gökdağ

Çalabım bir şâr yaratmış iki cihân âresinde
Bakıcakdîdâr görünür ol şârınken âresinde
Nâgihân ol şâra vardım ol şârı yapılur gördüm
Ben dahi bile yapıldım taş u toprak âresinde

Hacı Bayram Veli

Hacı Bayram Veli'nin bu çok bilinen dörtlüğündeki tasavvufi/ıstılahi anlam bir tarafa, açık anlamı ile şehirle birlikte insanın var oluşunun kodlarını bulabiliriz. Toplumları geleceğe taşıyan kültür, sanat ve estetik değerlerin önemli bir kısmı yerleşik hayatın yani şehirlerin bir ürünüdür.

Şehirlerimizin konumu, tarihi geçmişi, nüfus ve alan büyüklüğü ve birikimlerinden doğan önemi vb. nedenlerden farklılıklar göstermesi tabiidir. Ancak bu farklılıklar aynı zamanda kültürel çeşitliliğin/renkliliğin ülke zenginliğinin bir işareti olduğu da bir gerçektir.

Yakın dönemde şehir tarihçiliği ve şehir kültürü üzerine yapılan çalışmaların arttığı bilinmektedir. Bu gelişmenin başlıca nedenleri arasında, yerel kaynakları önemseyen sosyal tarihçiliğin, daha detay konularla ilgilenen mikro tarihçiliğin ülkemizde önem ve itibar kazanması gösterilebilir. Bu gelişmeye en geniş katkıyı çoğalan Anadolu üniversiteleri ile buna bağlı olarak kendi bölgelerine yönelik arşiv ve alan çalışmaları, yerel kaynakların değerlendirilmesi sağlamıştır. Ancak bu durumun tersine üniversitelerin yayın imkânları için ayırdıkları bütçeleri kısıtlanmış hatta kurulu matbaaları kapanmak zorunda kalmıştır. Bununla birlikte bu çalışmaların hayata geçirilmesi ve basılı hâle gelmesinde geliri imkânları bununla birlikte kültüre olan ilgisi artan belediyeler büyük ölçüde devreye girmiştir. Üniversite dışında bazı mahalli araştırmacıların çalışmalarının varlığı, şehir kültürüne olan önemli katkısı göz ardı edilmemelidir. Yine bu çalışmaların basılı hale gelmesinde de Belediyelerin ve diğer resmi kurumların destek verdiğini görmekteyiz.

Toplumları geleceğe taşıyan kültür, sanat ve estetik değerlerin önemli bir kısmı yerleşik hayatın yani şehirlerin bir ürünüdür.

Ülkemizde daha önce hayata geçirilmiş ilk şehir ansiklopedisi Reşad Ekrem Koçu'nun hazırladığı İstanbul Ansiklopedisi olarak kabul edilir. Bu ansiklopedinin ilk baskısı 1944-1951 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Bu ansiklopediden de istifade ile *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi* Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı tarafından ortak olarak 1993 - 1994 yılları arasında önce haftalık fasiküller halinde yayımlandı.

Yılmaz Akkılıç 'ın hazırladığı *Bursa Ansiklopedisi* 4 Cilt olarak

Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı tarafından 2002 yılında Bursa'da basıldı. Ayrıca Bursa'da her ne kadar isminde "Ansiklopedi" ifadesi yer almasa da Cumhuriyet tarihinin en önemli tarihçi ve arşivistlerinden biri olan Kamil Kepecioğlu tarafından 1930'lu yıllarda hazırlanmaya ve 1949 yılında fasiküller halinde yayınlanmaya başlanan *Bursa Kütüğü* Prof. Dr. Mustafa Kara başkanlığındaki bir ekip tarafından uzun süren bir hazırlık sonrası 2010 yılında 4. Cilt olarak yayınlandı.

Ankara Belediyesi 2007 yılında, isminde "ansiklopedi" ifadesi yer almasa da tematik olarak Ankara'nın değişik konu başlıkları ile ele alındığı *Ankara Tarihi ve Kültürü Dizisi* isimli sekiz kitaplık bir set olarak yayınlamıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin hazırlattığı Konya *Ansiklopedisi* 2014 yılında 9.ciltle basımı tamamlanmıştır. İzmir Büyükşehir Belediyesi de İzmir Kent Ansiklopedisi 'ni "Tarih" (2 Cilt), "İzmir'de İdari ve Mahalli Yer Adları" (2 cilt), "Mimarlık" (2 cilt), "Arkeoloji" (1 cilt), "Tarım" (2 cilt), "Coğrafya" (2 cilt),"Ekonomi" (2 cilt) tematik başlıkları içinde toplam 13 cilt halinde 2015 yılında tamamlamıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesince 2015 yılında basımı yapılan 10 ciltlik Antik *Çağdan 21. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi Ansiklopedisi* için tanıtım yazısında "İstanbul'un tarihini ele alan pek çok yayın bulunmaktadır. Ancak bunlar tarihi sürekliliği ortaya koyan veya bir bütünü tamamlayan parçalar olmaktan çok, genelde farklı neden ve amaçlarla hazırlanmış, şehrin geçmişinden kesitler sunan çalışmalardır. *Antik Çağdan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi*, bu şehri tarihi bütünlüğü içerisinde ve her yönüyle ortaya koyan en kapsamlı eserdir. Elinizdeki eser, farklı ülkelerden tanınmış bilim adamlarının iştirakiyle hazırlanmıştır; 270 kıymetli bilim adamı ile birlikte toplamda 300 kişilik bir ekibin emeğinin ürünüdür. Dolayısıyla bu haliyle de şehir tarihleri arasında en geniş bilimsel kadroya sahip eser olma hüviyetine sahiptir." Denilmektedir.

Malatya'da bir şehir ansiklopedisi hazırlığı teşebbüslerinin olduğu hatta yapılan ilk hazırlıklardan örneklerinin valilik desteği ile internet ortamında yayımlandığı görüldü. Kahramanmaraş Belediyesi ilgilileri gibi diğer birçok şehrimizdeki bazı araştırmacıların şehirleri adına bir ansiklopedi kazandırma niyet ve teşebbüslerinin bulunduğu da bilinmektedir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi şehir kültürüne yönelik yayın destekleri yanında ülkemizde bir ilk olarak 2007 yılında doğrudan bir büyük teşebbüse şehri adına bir ansiklopedi hazırlığı projesine imza koymuştur.

BİR BELEDİYECE HAZIRLANMIŞ İLK ŞEHİR ANSİKLOPEDİSİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi şehir kültürüne yönelik yayın destekleri yanında ülkemizde bir ilk olarak 2007 yılında doğrudan bir büyük teşebbüse şehri adına bir ansiklopedi hazırlığı projesine imza koymuştur. Daha önce Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2002 yılında basılmış tek ciltlik *Kayseri Ansiklopedisi* Abdullah Satoğlu tarafından hazırlanmıştı.

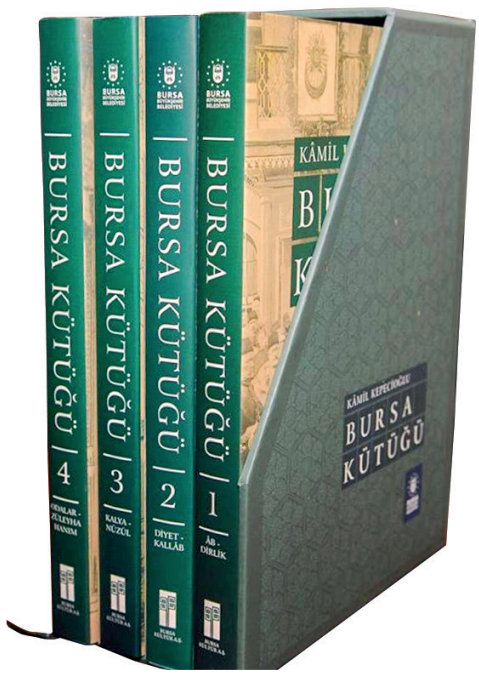

Ülke Yayınevi olarak Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin *Kayseri Ansiklopedisi* projesini hayata geçirilmesini üstlendiğimiz andan itibaren muhteva olarak geniş, hayli büyük olan bu mühim işi gerçekleştirebilmek için meşakkatli bir çalışmanın içine girdiğimizin farkındaydık. Bilinen bir gerçek olarak Ansiklopedi çalışmaları birikim, sabır, takip ve zaman ister. Dünyaca ünlü ansiklopediler çok uzun yıllara dayanan sürelerde tashihe uğrayarak mükemmelleştiler ve devamlı yenilendiler. Genel ansiklopedilerin yöntem ve içeriğinin dışına çıkılarak konu, alan ve biyografilerin daha detaylı işlenmesi için elimizde yeteri kadar

bilgi, belge ve kaynağın var olması gerekiyordu. Arzumuz, olabildiğince hatalara yer vermeden maddelerin tatminkâr bir seviyede işlenmesi ve çalışmanın alfabetik bir "şehir monografisi" olmasıydı. Daha önce hazırladığı içinde olduğumuz Türkiye'nin ilk telif çalışması olan sekiz ciltlik *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*nin birikimleri ve yine Başbakanlık Aile Kurumu için yayınevimizce hazırlanan ansiklopedik formatta *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi* isimli üç ciltlik eserin tecrübeleri ışığında yola çıkıldı. Temel sıkıntılardan en önemlisi zamana bağlı taahhüttün söz konusu olması idi. Bu sebeple bütün planlamalara ve özene rağmen bize tanınan zamanın sınırları içinde eksiklerimizin olabileceğini biliyor, (olursa) bu eksikleri çoğu ansiklopedinin yaptığı gibi ek ciltle giderebileceğimizi düşünüyorduk.

Kayseri Ansiklopedisi hazırlığı için genel perspektif olarak; Türkiye'nin tarihi ve aktüel coğrafyası içinde özel yeri olan Kayseri'yi tarihi ve aktüel coğrafyası içinde ele almak, biri-

Üniversite dışında bazı mahalli araştırmacıların çalışmalarının varlığı, şehir kültürüne olan önemli katkısı göz ardı edilmemelidir. Yine bu çalışmaların basılı hale gelmesinde de Belediyelerin ve diğer resmi kurumların destek verdiğini görmekteyiz.

kimli insanların kaleminden, anlaşılır bir dille, zengin görsel malzeme ile desteklenmiş bir sayfa düzeni içinde Kayseri kültürünü, yaşama biçimini, ekonomisini, tabii, tarihî ve aktüel zenginliklerini kurumlarını, yapılarını, folklorunu, bütün bunlara ruh üfleyen büyük insanlarını, kişilerini, yazar ve sanatçılarını, ansiklopedik metotla anlamak ve tanıtmaktı. Bu yönüyle bir taraftan geçmişi ve tarihi aydınlatırken diğer taraftan da bugünün imkânlarını işaret etmekte, tespitler yapmakta ve geleceğe daha doğru ve sıhhatli bir şekilde kurmak için sağlam bir zemin oluşturmaktır.

Maddelerin tespiti ve yaklaşık sınırlarının tayini için genel ve özel ansiklopediler biyografi, genel tarih, sanat tarihi, basın tarihi, mimari, edebiyat, folklor, kitapları yanında Kayseri üzerine yapılmış her türlü araştırma, kitap ve makale taranarak fişlenmiştir. Ayrıca bugüne kadar Kayseri üzerine çalışmış kurum, yazar ve araştırmacıların tecrübelerinden, birikimlerden kamu ve özel arşiv malzemelerden istifade etmenin yolları da aranmıştır. Her ne kadar Kayseri'nin genel tarihimiz içinde bilinen önemine rağmen, yapılan taramalarda doğrudan Kayseri tarihi üzerine yapılmış temel/tarihi kaynakların çok kısıtlı olduğu görüldü.

Ansiklopedi genel şartları ile alfabetik olarak düzenlemiş, bununla birlikte tematik maddelere de yer verilmiştir. Kayseri tarihi için geneli kapsamasa da bazı tarih aralıkları için hazırlanmış tez veya makalelerde önemine binaen madde olarak değerlendirildi.

Maddelerin olabildiğince çeşitli ve vasıflı bir görsel malzeme ile desteklenmesi ve böylece mevcut şartlarda elektronik ortamda bir arşiv oluşturulması da hedeflenmiştir. Bu maksatla tarihi bina, kişi, kurum, grup, mekân, tabii güzellik fotoğrafları, gravürler, kartpostallar, çizim ve resimler gazete kupürleri, kitap-dergi-broşür kapakları ve gazete birinci sayfaları, haritalar, krokiler, derlenmiş ve ansiklopedi hazırlığı sırasında maddelerin muhteva ve vurgularına uygun şekilde kullanılmıştır.

Yayın hazırlığı başlangıcında yukarıda sözünü ettiğimiz çalışmalar, değerlendirmeleri tespitler üstlenilen işin düzgün, uygun ve doğru şekilde yapılması içindir.

2017 tarihi itibari ile *Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kayseri Ansiklopedisi* "S" harfinde olup 5.cildi tamamlanmıştır. Ansiklopedi çalışması muhtemelen 7 ciltte tamamlanacaktır.

Bu eser için şimdiye kadar yapılan çalışmada ağırlıklı olarak Erciyes Üniversitesi akademisyenleri başta olmak üzere, diğer şehirlerimizdeki akademisyen, araştırmacılarla, şehrimizin araştırmacı ve yazarları katkı vermişlerdir. ■

Sümer Plastik'ten Dünya Standartlarında Üretim...

1994'te kurulan Sümer Plastik, 2005 yılından beri polikarbonat ve polipropilen sektörlerinde dünya standartlarında üretim yapan bir Kayseri firması.

Polikarbonat oluklu levhalar, polikarbonat solid levhalar, polikarbonat embossed levha, polikarbonat çatı panelleri, plastik cam ve bunların bağlantı elemanlarını üreten şirket; üretiminin %70'ini ihraç ederek Türkiye ekonomisine katkı sağlıyor.

40'ın üzerinde ülkeye polikarbonat temelli ürünler ihraç eden Sümer Plastik misyonunu; "maliyet ve zaman gibi faktörleri de göz önüne alarak basit ve yüksek tasarım gücüne sahip, her türlü çevre koşullarına dayanıklı, ekonomik ürünler geliştirmek ve uluslararası pazardaki yerimizi büyütmektir." diye tanımlıyor.

Polikarbonat ürünler; otobüs durakları, metro istasyonları, fabrika çatıları, otel veya işletme yürüyüş alanları, AVM ve iş merkezleri çatıları ve seralar gibi mekanların çatı ve duvar kaplaması amacıyla kullanılıyor. Polikarbonat levhalar; çok sağlam oluşları, ses ve ısı yalıtımına elverişlilikleri ve özellikle de ışık geçirgenliğinin yüksek olması nedeniyle kullanıcılarına enerji tasarrufu imkanı sağlayan

◄ Aydın Kemal Yücel

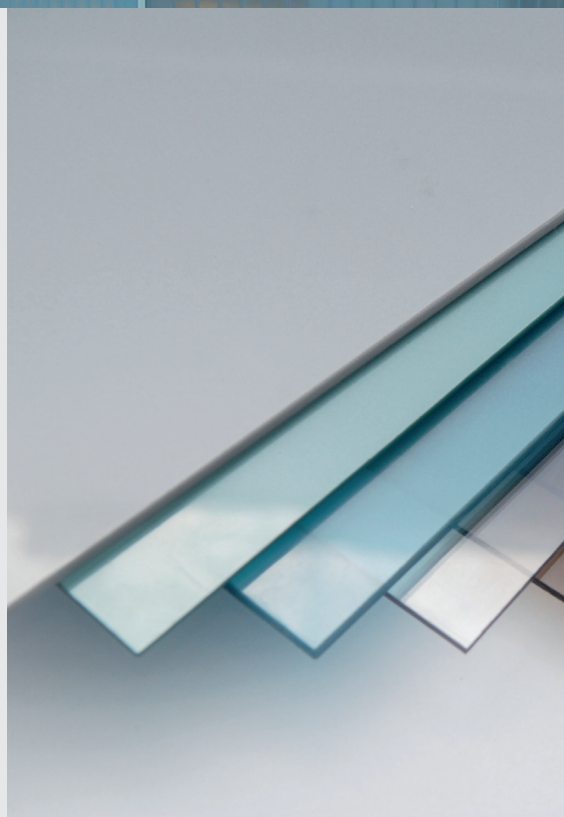

Devletin sertifikalandıracağı ve subvanse edeceği danışmanlık firmaları eliyle yatırım yapılabilir alanları ve ihracat olanaklarını öğrenebilsek şehrimize ve ülkemize daha fazla katkımız olacağına inanıyorum.

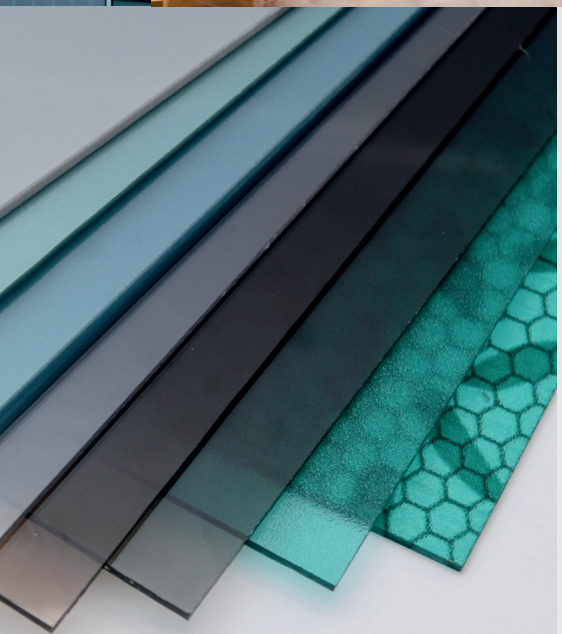

ve çok tercih edilen ürünler.

Sektörün durumu ve Kayseri ekonomisi üzerine görüşlerine başvurduğumuz firma sahiplerinden Aydın Kemal Yücel, 2012'de Kayseri'de kimya endüstrisi alanında ihracat yapan firmalar içerisinde üçüncü sırada olduklarını, 2013, 2014 ve 2015'te ikinci sıraya yükseldiklerini belirterek: "*İhracat hedeflerimizi sürekli büyüterek dünyada kendi sekötürümüzde önemli bir yer edinmek için çabalıyoruz. Amacımız Türk malını dünyanın tüm ülkelerinde kullanılır kılmak ve bu sayede insanlığa, ülkemize ve İslam dünyasına faydalı olmak.*" dedi.

Aydın Bey kimya sektörüne girme nedenlerini "***yapılmayanı yapmak***" olarak açıklıyor. Bu düşüncenin aynı zamanda firmanın en önemli ilkesi olduğunun altını çiziyor ve ekliyor: "*Mevcut pastadan pay almaya çalışmak yerine yeni bir pasta yapmayı doğru buluyoruz. Böylelikle bir yandan firmanın kârlılığı artarken bir yandan da ülkeye önemli bir katma değer sağlamış oluyoruz.*

Kayseri'de üretim yapan firmalar bu prensip ile yola çıksalar, inovatif, rekabet gücü yüksek üretim yapsalar şehrimiz ve ülkemiz için daha iyi olur."

Yatırım ve ihracat alanlarının boş bırakılmaması geriktiğini vurgulayan Aydın Kemal Yücel, sözlerine şöyle devam etti: "*Bugün yatırımlar bilimsel verilere dayanarak yapılmıyor. Yatırımcı genellikle "hele bir bakalım" yaklaşımıyla işe başlıyor ve zor yoldan öğreniyor.*

Belki çok büyük, kurumsal firmalar iyi bir fizibilite ile işe başlıyorlar ama orta ölçekli işletmelerin hiçbirinin önünü görerek işe başladığını düşünmüyorum.

Halbuki yatırım ve ihracat danışmanlığı şirketleri olsa ve bunlar yeni kurulacak ya da mevcut firmalar için raporlar hazırlasa, bu işin bedelinin bir kısmını da devlet karşılasa ülke olarak çok daha hızlı yol alırız diye düşünüyorum.

Üretimde bir çok boş alan var. Firmalarımız bu boşlukları değerlendirmek yerine garanti gibi gördükleri sektörlere girerek pastadan pay almaya çalışıyorlar. Bu da kalite yerine fiyat ve vade rekabetine yol açıyor. Ortaya çıkan bu olumsuz durum sektörün tamamına zarar veriyor. Başta da söylediğim gibi devletin sertifikalandıracağı ve subvanse edeceği danışmanlık firmaları eliyle yatırım yapılabilir alanları ve ihracat olanaklarını öğrenebilsek şehrimize ve ülkemize daha fazla katkımız olacağına inanıyorum."

SUCUK İÇİ

Sucuk içi tek başına bir yemek sayılmamakla birlikte, özellikle Ramazanlarda Kayseri iftar sofrasının vazgeçilmez lezzetlerinden birisidir.

HAZIRLANIŞI

Sarımsakları soyup havanda ezin.

Kıyma, baharat ve tuzla birlikte iyice yoğurun.

Bir kaba koyup ağzını iyice kapatın ve 3-4 saat buzdolabında dinlendirin.

Bir tencerede tereyağını eritin.

Hazırladığınız karışımı düşük ısıda, kıyma kavurur gibi kavurun.

Sıcak olarak servis edin. ■

afiyet olsun...

Malzemeler

4 baş sarımsak

500 gr dana kıyması

500 gr koyun kıyması

2 yemek kaşığı kırmızı toz biber (tatlı)

1 yemek kaşığı kırmızı toz biber (acı)

1 yemek kaşığı kimyon

1 yemek kaşığı karabiber

1 yemek kaşığı yenibahar

1 tatlı kaşığı tuz

4 yemek kaşığı tereyağı

Yayın Kurulumuza Eskader'den İki Ödül

Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER) 2016 Kültür Sanat Ödüllerini açıkladı. Milli Türk Talebe Birliği Genel Merkezi'nde gerçekleşen toplantıda basın mensuplarına açıklamada bulunan ESKADER Başkanı Şerif Aydemir, ödüllerin her yıl kültür sanat camiası tarafından heyecanla

beklendiğini söyledi. Ödül töreni de Ali Emiri Kültür Merkezi'nde yapıldı.

Bu yıl verilen ödüllerden iki tanesi Düşünen Şehir-Şehir Kültür Sanat ekibinden iki yazar ve fotoğrafçıya verildi. Düşünen Şehir dergisi Genel Yayın Danışmanı Akif Emre "Çizgisiz Defter" kitabı ile Şehir Yazıları alanındaki ödülü alırken, Genel Yayın Yönetmenimiz Dursun Çiçek de "Dağa Giden Atlar" fotoğrafı ile fotoğraf ödülüne layık görüldü.

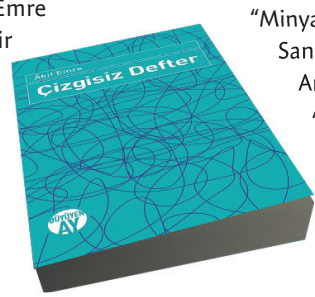

Akif Emre ve Dursun Çiçek ile beraber Eskader 2016 ödüllerini alan isimler ve eserler:

"Araştırma" alanında "Türk Kağanlığı ve Türk Bengü Taşları" eseri ile Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun,

"Deneme" dalında "Şair Dağın Doruğunda/ Meydana Getirmenin Estetiği" kitabı ile Celal Fedai,

"Dergi" dalında "Türk Dili" dergisi,

"Düşünce" alanında "Türk Dikkati" eseri ile Doç. Dr. Fatih Şeker,

"Eleştiri" alanında "Başkasının Sınırlarında Şair" eseri ile Hayriye Ünal,

"Gezi" kategorisinde "Tanrı Dağları'nın Gözyaşları" eseri ile Özer Ravanoğlu,

"Hikaye" dalında "Işıklar Açık Kalsın" eseri ile Mehmet Kahraman,

"İnceleme" alanında "Öykümüzün Sınır Taşları" eseri ile Necip Tosun,

Kitap yayıncılığında "Kesit Yayınları",

"Roman" dalında "Kuğu Boynu" eseri ile Ayşegül Genç,

"Şehir Yazıları" alanında "Çizgisiz Defter" eseriyle Akif Emre,

"Şiir" dalında "Yağmurlu Perçem" adlı kitabı ile Mehmet Aycı,

"Uzun Hikaye" dalında "Küçük Paris Fena Öksürüyor" kitabı ile Sedat Demir,

"Yerel Kültür- Yayın Faaliyeti" alanında 1980'li yıllarda yayın hayatına başlayan "Sultanlar" lakaplı bir ailenin, kendi içinde akrabalık bağlarını ve iletişimini canlı tutmak amacıyla çıkardıkları "Sultanların Dünyasından" isimli aile gazetesi,

"Fotoğraf" dalında "Dağa Giden Atlar" çalışması ile Dursun Çiçek,

"Resim" kategorisinde Hülya Yazıcı,

Klasik Türk Sanatları'nda Prof. Dr. Nurhan Atasoy,

"Minyatür" alanında "Kutsal Emanetler, Sancak-ı Şerif" çalışmasıyla Gülçin Anmaç,

"Türk- Klasik Süsleme Sanatları" alanında Neslihan Duran,

"Televizyon Kültür Yayıncılığı"nda TRT Diyanet Televizyonu'nda yayınlanan "Kebikeç Programı" ile Ercan Yılmaz,

Televizyon dizi oyunculuğunda "Seksenler" dizisindeki "Fehmi Baba" karakteri ile Rasim Öztekin,

"Kurum" alanında "Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi",

"Müzik" dalında "Ölümsüzlüğünün 100. yılında Tamburi Cemil Bey" eseri ile Reha Sağbaş,

ESKADER "Üstün Hizmet Ödülü" kategorisinde Prof. Dr. Kenan Gürsoy, Prof. Dr. Suphi Saatçi, Ötüken Neşriyat'ın kurucularından Erol Kılınç,

"Özel Ödül" ise "Canlılar Sorununa Giriş ve Biyoloji Felsefesi" çalışması ile Prof. Dr. Teoman Duralı'ya verilecek.

Şehir Akademi'de Panel

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde kurulan BÜSAM/Şehir Akademi etkinlikleri çerçevesinde ilk panelini gerçekleştirdi. Düşünce Dünyamızda Medeniyet Yaklaşımları başlığını taşıyan Panel'e Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı ve Hece Dergisi eski Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çelik, Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Erol Özvar, İbni Haldun Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Burhan Köroğlu ve Yazar Akif Emre katıldı.

İbrahim Çelik, Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Mavera dergileri ekseninde Büyük Doğu hareketinin medeniyet tasavvurunu anlattı.

Akif Emre, özellikle günümüzde yerli yersiz en çok istismar edilen ve yanlış kullanılan kavramlardan birinin medeniyet kavramı olduğunu belirtti. Batının medeniyet bağlamında kendi içinde yaptığı farklı tartışmaların bile bizde yeterince bilinmediğini söyleyen Akif Emre, tek boyutlu bir tartışma ve anlama biçim ile bir yere varılamayacağının altını çizdi.

Prof. Dr. Erol Özvar, Tanzimat Dönemi ve Sonrasında Devlet Tartışmaları başlıklı sunumunda, medeniyet tartışmalarının Avrupa'da da 18. Yüzyıla kadar gittiğini belirterek, Avrupalıların söz konusu kavramı siyasi, ekonomik ve askeri eksenle doğru orantılı olarak kendine göre tanımladığını ve bu tanımı Avrupa dışı ülkelere de ithal etmeye çalıştığını söyledi. Nitekim bu çerçevede Tanzimat dönemi Türkiye'sinde de medeniyet tartışmaların bu etki altında devam ettiğini belirtti. Osmanlı'da medeniyet tartışmasının söz konusu yüzyılda devletin yenileşme temayülü ile doğru orantılı olduğunu belirten Özvar, tartışmanın gerek bizde gerekse Avrupa'da retorikten çok da öteye gitmediğini söyledi. Özvar daha sonra şunları söyledi: Anlamaya dayalı bir tartışma olmadığı için anokrizmden kaçınılamamıştır. Osmanlı'nın son dönemini analiz ederken medeniyet kavramından yola çıkarak yapılan bir anlama çabası çok da anlamlı değildir. Devletin medeniyet kökenli yaptığı tartışma var olmak kaygısıyla, devleti ayakta tutmak için yapılan bir tartışmaydı. Osmanlı ekonomik sistemi eşitlik üzerine kurulu olduğu için sermaye birikimi esas alınmamıştır. Bunu fark eden yöneticiler ayakta kalabilmek için bu sistemi değiştirmeye karar verdiler ve işte medeniyet tartışmaları tam da bu eksende yapılmaya başlandı. Ama modernleşme olarak kabul edilen bu tartışmalarda devlet eliti her şeye rağmen Müslümanlıktan vazgeçmedi.

İbrahim Çelik, Büyük Doğu çizgisi dediğimizde bugüne kadar uzanan çizginin dışında geriye doğru bir çizginin de var olduğunu belirtebiliriz dedi. Namık Kemal'den Akif'e, hatta Topçu'ya uzanan çizgiyi yine bu etkiden bağımsız düşünülemeyeceğini iddia etti. Entelektüel, sanat, edebiyat çizgisinde İslam düşüncesi olarak da tanımlayabileceğimiz bu çizginin en baskın unsurunun sanat olduğunu belirten Çelik şunları söyledi: Türkiye'de insanlar veya ekoller ya olduğu gibi menkıbeleştirilerek kabul edilir veya tamamen yok sayılır, yokluğa gömülür. Bu yanlıştır. Oysa yapılması gereken söz konusu çizgiyi ve insanları onları ortaya çıkaran zeminle ve zaafları ile de birlikte ele alınmak ve değerlendirmek gerekir. Bu çizgi İslamcılık düşüncesi olarak da kabul edilebilir. Bu çizginin en önemli zaafı yenilmişlik duygusudur. Ortaya konulan düşünce ürünleri, siyasal görüşler Batıya karşı yenilmişlik düşüncesi ile maluldür. Savunma ve karşı olma psikolojisi egemendir. Bu çizgiyi temsil eden düşünürlerin önemli bir kısmının sanatkâr olmasının da elbette zaafları vardır ancak bunun olumlu etkileri de söz konusudur. İslam düşüncesinde sanatkârlarla birlikte yeni bir dil ve anlatma ifade etme biçimi oluştu. Buna İslam düşüncesinin entelektüel biçimde ifade edilmesi diyebiliriz. Bu çizgideki insanlar İslam medeniyeti başlıklı bir eser ortaya koymadılar ama yazılarında İslam medeniyetinden söz ettiler. Onlar İslam medeniyeti kavramından bu topraklardaki insanların inanışlarını anladılar.

Doç. Dr. Burhan Köroğlu, Çağdaş İslam Düşüncesinde Medeniyet Tartışmaları başlıklı sunumunda şunların altını çizdi:

Çağdaş İslam düşünürlerinin temel iddiası medeniyet ekseninde olması gereken kendini geçmişe doğru sürekli yeniden eleştirel bir biçimde okumaktır. Aslında bu Batı düşüncesinin de yaptığı bir şeydir.

200 yıldan beri temel soru medeniyet olarak biz niçin geriledik ve bunu aşmak için neler yapmalıyız sorusudur. Afgani'den bu tarafa temel soru ve sorun budur. Avrupa medeniyet kavramını yerleşik olma, ilerleme ve üstün medeniyet olarak tanımladı ve aslında Avrupa medeniyeti tanımlarken kendini tanımladı. Avrupa medeniyeti ayrıştırıcıdır. İslam medeniyeti ise kendini tanımlarken ilk insandan bu tarafa gelen bir gelenekle bağlı kıldı ve tanımladı. Kendisini tarihten ayrıştırmadı. Batı ve İslam ekseninde öncelikle bilinmesi gereken budur.

Şehir Akademi'de Bilgi ve Değer Seminerleri

Şehir Akademi'de Varlık seminerlerinden sonra Bilgi ve Değer seminerleri de tamamlandı. Zaman, Mekan ve Siyaset konulu seminerler ise Nisan ve Mayıs ayında devam edecek.

Bilgi seminerlerinde Yard. Doç. Dr. Yonca Gençoğlu, Bilginin Toplumsal Kullanımı başlıklı dersini yaptı. Biyolojik olarak insanın doğada hayatını idame ettirme yeteneğine sahip olmadığını ifade eden Gençoğlu, "İnsanoğlu biyolojik olarak eksikliklerine rağmen düşünebildiği

için doğal dünyada var oluyor ve onun üzerinde büyük bir hakimiyet kurabilecek bir kapasiteye sahip bulunuyor. Bu da insanın bilgiyi üretmesiyle doğrudan doğruya ilişkili. İnsanoğlu etkileşimini devam ettirdiği müddetçe varlığını devam ettiriyor. Aksi takdirde arkeolojik bir kalıntı olmaktan öteye gidemiyor" dedi.

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ayhan Çitil de "Bilgi, Mantık ve Varlık İlişkisi" konulu seminerinde insanlar arasındaki problemlerin kaynağına değinen ve bu konuda bir örnek veren Ayhan Çitil, "Tecrübenin öznelliğinden kaynaklanan problemler çıkıyor. İnsanlar birbirlerinin bir şeyi nasıl tecrübe ettiğini bilemiyor. Herkes herkesi birbirleri gibi gördüğünü sanıyorlar. Konuşarak anlaşıyoruz ve tecrübelerimizle ortaya çıkanın aynı olduğunu farz ediyoruz; ama hiçte aynı değil" ifadelerini kullandı.

Değer Seminerlerinde ise Dursun Çiçek "Aydınlanma Ahlakı ve Yansımaları" konulu dersinde bilginin varlıkla değer arasında çok önemli bir noktada olduğunu belirtti ve "Varlıkla ilgili doğru bilgiye sahip değilseniz değer anlayışınızda buna bağlı olarak yanlış olur. Varlık, bilgi, değer, zaman, mekan, siyasetle ilgili temel kavramlara vakıf değilseniz hayatınızın anlam ve manasıyla ilgili adım dahi atamazsanız. İnsanca yaşamak istiyorsak bu kavramlarla ilgili bilgilerimizin sağlıklı olması gerekir. Varlıkla

ilgili doğru bir bilgiye sahip değilseniz değerin ne olduğunu anlayamazsınız. Değer somutlaşmamışsa zaman anlayışınızda bir problem vardır. Zaman anlayışı

oluşmamışsa medeniyet tasavvurunuz olamaz. Böyle bir şey yoksa da dünyayı, insanı ve kendinizi belirleyecek sosyal, kültürel ve siyasal düşünceniz olmaz" dedi.

Şehir Akademi'deki değer seminerlerinin ikincisine konuşmacı olarak İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Oktay Taftalı katıldı. "Değer Üreten Bir Varlık Olarak İnsan" konulu seminerde değer üretmenin önemini vurgulayan Taftalı, Hegel felsefesi ekseninde değer ile ilgili bilgiler verdi. "İnsanlık bir değerler manzumesi içinde yaşıyor ve bu değerleri birileri üretiyor. Öyleyse bu değerlerin kaynağı nedir. Değerlerin kaynağı Hegel'e göre akıldır. Akıl derken kastettiği, felsefi düşünme, vahiy ve sanattır. Yani Hegel akıl derken bunları kabul eder. Biz gerçekliği bir form içinde benimseriz diyen Taftalı,

bireysel varlığımızı ya da toplum olarak varlığımızı meşru kılmamızın yolu bir amaca yönelik harekettir. Hiçbir amacınız yoksa meşruiyetinizi bir cemiyet içinde sürdürmeniz mümkün değildir" diye konuştu.

Şehir Akademi'nin değer seminerlerinin üçüncüsünü Gazeteci-Yazar Hasan Ali Yıldırım verdi. "Modernleşme Gelenek Kıskacında Değer Sorunu" başlıklı der-

sinde insanoğlunun yeryüzüne geldiğinden itibaren algılamadan edemeyen bir varlık olduğunu ifade eden Yıldırım, "Algılamadan edemeyen bu varlık algıladıklarını kendince sınıflandırmadan da edemez. Doğumdan itibaren bazen şekillerden, bazen tatlardan, bazen renklerden bir sınıflandırma yapar. Sonra nesne hakkında daha sağlıklı bilgiler öğrenir ve ardından nesneler arasında karşılaştırmalar yapar. Bu karşılaştırmalar sonucu diğer insanların yapamadıklarını yapmak da mümkün olabilir" dedi. Klasik'ten Modern'e geçiş sürecinin düşünsel köklerini anlatan Yıldırım Postmodern sürecin de modern sürecin yozlaşmış bir devamı olduğunu söyledi.

Değer seminerlerinin sonuncusunu Necmettin Erbakan Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mehmet Birekul verdi. "Sosyal Bilimlerde Pozitivist Bilginin Değeri" başlıklı dersinde bilginin insanı insan yapan temel faktör olduğunu vurgulayan Doç. Dr. Birekul, "Bilgi salt anlamda değil, işlenebilir, değiştirilebilir, dönüştürülebilir bir bilgidir. Psikolojide buna kavramsallaşma adı veriliyor. Çünkü akıl insana mahsus bir şey değildir. Diğer varlıklarda da belli noktalarda akıl ve öğrenebilme yeteneği var. Ama bilgi ve ilim dediğimiz şey sadece insanda bulunur. Bunu gündelik hayatımızdan medeniyetimize kadar her alanda kullanırız" diye konuştu.

Kütüphaneler Haftası

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in Kayseri'yi "Okuyan Şehir" yapma hedefi doğrultusunda yapılan yatırımların yanında çeşitli etkinlikler gerçekleştiriliyor. Bu çerçevede Tanınmış Yazar Kahraman Tazeoğlu Kayseri'ye geldi.

Kütüphaneler Haftası nedeniyle okuma etkinlikleri yapan Büyükşehir Belediyesi, okumanın yaygınlaşması için gayret gösteren yazarlardan Kahraman Tazeoğlu'nu da Kayseri'ye davet etti. Büyükşehir Belediyesi'nin Kayseri'ye kazandırdığı 800 kişilik kütüphanede okuyucularla buluşan Tazeoğlu, gençlere tavsiyelerde bulundu.

Kitap okuyan sayısının artırılmasıyla insanı ve dünyayı daha iyi yapmak adına çok önemli adımlar atılacağını vurgulayan Kahraman Tazeoğlu, son yıllarda birçok yazarın kitabının basılması nedeniyle okuyucu sayısının arttığını belirtti.

Gençlerle söyleşi yapan Kahraman Tazeoğlu, okuyucularının kitaplarını da imzaladı.

Okuyan Şehir İçin Çalışan Büyükşehir

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'in Kayseri'yi Kütüphaneler Şehri ve ardından Okuyan Şehir yapma hedefi doğrultusunda fiziki yatırımların yanı sıra okumayı teşvik edici çalışmalar da yapılıyor. "Herkes İçin Kütüphane" projesi ile Büyükşehir Belediyesi kütüphanelerine teknoloji katkısı da sunuldu. Büyükşehir Belediyesi'nin üç kütüphanesinden yararlananların sayısı 6 ayda 450 bini aştı.

Kütüphane ve kütüphanecilik alanında gerçekleştirdiği çalışmalarla dikkat çeken Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Hacettepe Üniversitesi Teknokent-Teknoloji Transfer Merkezi ile "Herkes İçin Kütüphane" projesini hayata geçirmişti. Proje kapsamında sürdürülen eğitimlere katılan kütüphane personeli, eğitim sonunda Kayseri Büyükşehir Belediyesi Halk Kütüphanesi, Belsin Sezai Karakoç Kütüphanesi ve Gevher Nesibe Halk Kütüphanesi'nde projeyi uygulamaya başladı.

Proje kapsamında Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Transfer Merkezi tarafından kütüphanelere 21 bilgisayar kazandırıldı. Bu bilgisayarlar üzerinden vatandaşlara temel bilgisayar ve internete erişim imkanı sağlandı. Proje kapsamında ayrıca, vatandaşların e-devlet ve e-belediye hizmetleri başta olmak üzere internet üzerinden sunulan hizmetlerden daha fazla yararlanması imkanı da verildi.

KÜTÜPHANELERDEN YARARLANANLAR 500 BİNE YAKLAŞTI

Büyükşehir Belediyesi'nin üç kütüphanesinden yararlananların sayısı Kasım 2016-Nisan 2017 dönemindeki son altı ay içinde 450 bin 462 kişi oldu. "Herkes İçin Kütüphane" projesi kapsamında kütüphanelere kazandırılan bilgisayarlardan binlerce kişi faydalandı.

Okuyan Şehir Kayseri

Büyükşehir Belediyesi 53 Kütüphane Haftası'nda "Kitap Bizden Okumak Sizden" adı altında bir etkinlik gerçekleştirdi. Büyükşehir Belediyesi yanındaki parkta yüzlerce kişiye kitap dağıtıldı ve hep birlikte kitap okundu. Etkinliğe katılan Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, farklı özellikleriyle bilinen Kayseri'yi "Okuyan şehir" haline getirmek için çalıştıklarını söyledi.

Büyükşehir Belediyesi yanındaki park alanına minderler serildi, farklı yazarlara ait kitaplar getirildi ve Kütüphaneler Haftası'nın ruhuna en çok uyan etkinlik yapıldı. "Kitap Bizden, Okumak Sizden" adı altındaki etkinliğe Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de katıldı.

KİTAP CAFE GELİYOR

Halka ücretsiz kitap dağıtımına bizzat katılan Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik, Kayseri'nin "Sanayi Şehri", "Endüstri Şehri", "Hayırseverler Şehri" gibi özellikleriyle bilindiğini belirterek yeni hedefin "Okuyan Şehir" olduğunu söyledi. Kayseri'yi okuyan şehir yapmak için hem kütüphaneler yaparak imkanları artırdıklarını hem de okumayı teşvik etmek amacıyla etkinlikler yaptıklarını ifade eden Başkan Çelik, önümüzdeki günlerde kitap okumaya yönelik yapacakları yatırımlardan da bahsetti. Başkan Mustafa Çelik, Büyükşehir Belediyesi yanında, şehrin en güzel yerinde Kitap Cafe açacaklarını belirterek, "Burası tüm hemşerilerimizin boş zamanlarında değerli vakit geçirebilecekleri bir mekan olacak" dedi.

TALAS'A KÜTÜPHANE KAMPÜSÜ

Okumayı teşvik edecek bir başka projelerinin de Talas'ta 7/24 açık kalacak kütüphane olacağını vurgulayan Başkan Çelik, "Talas'a kampus niteliğinde bir kütüphane yapıyoruz. Gençlerimizin daha donanımlı, okuyan ve dünyaya açık nesiller olarak yetişmeleri için bize düşeni yapıyoruz. Ayrıca insan yoğunluklu noktalarımız olan tüm parklarımızı, halka açık mesire alanlarını, tramvay ve otobüs duraklarını okunabilir hala getireceğiz. Hemşerilerimiz hem evden getirdikleri kitapları okuyabilecek hem de tabletleriyle bizim yapacağımız yazılımlar vasıtasıyla istedikleri yayını indirerek okuma şansına sahip olacak" diye konuştu.

Büyükşehir Belediyesi'nin etkinliğine katılan yazar Abdullah Ayata da kültüre katkılarından dolayı Başkan Çelik'e teşekkür ederek, "Her konuda örnek olan Kayseri Büyükşehir Belediyesi inşallah kültürün de lokomotifi olacak ve Türkiye'nin örnek bir kültür şehri olduğunu ispat edecek" dedi. Abdullah Ayata, etkinlikte dağıtılan kitaplarını da imzaladı.

Başkan Mustafa Çelik açıklamalarının ardından park alanında kitap okuyanların yanına giderek sohbet etti. Başkan Çelik, gençlere de daha fazla okumalarını isteyerek tavsiyelerde bulundu. Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik, parkta gezen vatandaşlarla da sohbet etti ve özellikle çocuklarla yakından ilgilendi.

Büyükşehir'den Talas'a 7/24 Kütüphane

Geçmişte bilim dünyası için önemli merkezlerden biri olan Kayseri'yi kütüphaneler şehri yapmak isteyen Kayseri Büyükşehir Belediyesi, büyük bir yatırıma daha hazırlanıyor. Talas'a yapılacak olan 7/24 kütüphane için proje çalışmalarında sona gelindi.

Kayseri'ye kısa zaman önce 800 kişilik kütüphaneyi kazandırıldı. Ardından Belsin Kütüphanesinin kapasitesi iki kat artırılarak modern bir kütüphane haline getirildi. Restorasyonu yapılan Meryem Ana Kilisesi'nde Türkiye'nin en prestijli kütüphanesi için çalışmalar tüm hızıyla sürüyor. Kent merkezinin yanı sıra İncesu ilçesine de modern bir kütüphane kazandıracak olan Büyükşehir Belediye Başkanı Çelik, Talas'a da 24 saat açık bir kütüphanenin yapımı için çalışmalara hız verdi.

Talas 7/24 Kütüphanesi için hazırlanan projenin sunumu yapıldı. Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'e yapılan sunuma Talas Belediye Başkanı Mustafa Palancıoğlu ile bürokratlar da katıldı. 5 bin 810 metrekare kapalı alanı bulunacak olan kütüphane bütüncül bir eğitim alanı olarak planlandı. 7/24 Kütüphanesi, çeşitli kültürel etkinliklere ev sahipliği yapabilecek nitelikte çok fonksiyonlu ve çok amaçlı bir yatırım olacak.

Büyükşehir Belediyesi Talas 7/24 Kütüphanesi'nin projesi kısa süre içinde tamamlanacak. Projenin tamamlanmasıyla en kısa sürede ihalesi yapılarak Talas ve Kayseri için çok önemli bir tesisin daha temeli atılacak.

Hilton
KAYSERI

KEYİF VE KONFORUN KAYSERİ'DEKİ SİMGESİ

ŞEHRİN MERKEZİNDE
TAMAMI YENİLENMİŞ ODALARI VE SAĞLIK KULÜBÜYLE

Hilton Kayseri,
kendinizi evinizin rahatlığında hissedeceğiniz
bir konfora sizi davet ediyor.

Ayrıntılı bilgi ve rezervasyon için

0 352 207 5000 veya www.hilton.com.tr

HILTON KAYSERİ
Cumhuriyet Meydanı 1 | 38010 | Kayseri | Türkiye
T:+90 (352) 207 5000 | F:+90 (352) 207 5050 | E: sales.kayseri@hilton.com
kayseri.hilton.com

Hilton
HONORS

Fotoğrafçılar Bağ Evlerini Çekti

Her ay düzenli olarak gerçekleştirilen Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi devam ediyor. Amatör fotoğrafçılar bu ay Hacılar'da buluştu.

Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Etkinlikleri kapsamında Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi'ne yaklaşık 150 kişi katıldı. Bu ayki eğitim ve gezi programı Hacılar'da yapıldı ve katılan fotoğrafçılar Hacılar'ın bağ evlerini çekti.

Etkinliğe katılan fotoğrafçılara gezi süresince uygulamalı bilgiler de verildi. Programa katılan fotoğrafçılarla Hacılar Belediye Başkanı Doğan Ekici de buluşarak çeşitli hediyeler takdim etti.

Prof. Dr. Adnan Öztürk Resim Sergisi

Türkiye'nin tanınmış çene cerrahlarından biri olan Prof. Dr. Adnan Öztürk'ün "Yaşamdan Kareler" adlı resim sergisi düzenlendi. Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü, ERÜ Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlığı tarafından düzenlenen resim sergisi açıldı. Sergi 21 Nisan saat 18'de açılış kokteyli ile başladı. Prof. Dr. Adnan Öztürk'ün Galeri Mosa'da sergilenen resimleri, sanatseverler tarafından 21 Mayıs'a kadar görülebilecek.

Fotoğraf Eğitimi Soğanlı'da Yapıldı

Baharın gelişiyle birlikte fotoğrafçılar kış fotoğraflarındaki beyaz hakimiyetinden dünyanın renklerine merhaba dediler. Ağaçların çiçek açmasıyla birlikte, güneşin ışıltısı, gökyüzünün maviliği, bulutlar ve uyanan tabiatın ortaya çıkardığı tüm renkler adeta fotoğrafa davetiye çıkardı. Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi bu ay ikinci kez gerçekleştirildi. 19 Mart'ta Hacılar Bağ Evleri'ni fotoğraflayan amatör fotoğrafçılar, bu kez Kayseri'nin bir başka değeri olan Soğanlı'ya gittiler.

Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Etkinlikleri kapsamında Profesyonel Fotoğraf Eğitimi ve Uygulama Gezisi Soğanlı'da devam etti. Eğitim ve uygulama gezisine yaklaşık 200 kişi katıldı. Otobüslerle Soğanlı'ya giden fotoğrafçılar, Kapadokya'nın uzantısı olan Soğanlı'da tarihi ve doğal güzellikleri fotoğraflama imkanı buldular.

Etkinliğe katılan fotoğrafçılara gezi süresince uygulamalı bilgiler de verildi. Fotoğrafçıları karşılayan Yeşilhisar Belediye Başkanı Abdülkadir Akdeniz, katılımcılara Soğanlı hakkında bilgiler verdi. Geniş bir sahada çalışma imkanı bulan fotoğrafçılar, ev hanımları tarafından yapılan ve dünyaca ünlenen Soğanlı Bebeklerinin fotoğraflarını çektiler. Gezi sonrası Yeşilhisar Belediyesi tüm katılımcılara Soğanlı Bebeği hediye etti.

AGÜ ile Azerbaycan Üniversiteleri İşbirliği

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) ile Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulan uluslararası ilişkiler üniversitesi olan ADA Üniversitesi ile kapsamlı bir anlaşma imzalandı. Bakü Devlet Üniversitesi ve Hazar Üniversitesi ile işbirliği için görüşmeler ise halen sürüyor.

Abdullah Gül Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu, 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile birlikte gittiği Azerbaycan'da, Ada Üniversitesi (Azerbaycan Diplomatik Akademisi), Bakü Devlet Üniversitesi ve Hazar Üniversitesi'nde temaslarda bulundu. Temaslar sırasında, temel amacı Azerbaycan dış işlerinde diplomatik kariyer için uzmanlar hazırlamak olan ADA Üniversitesi ile AGÜ arasında kapsamlı bir işbirliği anlaşması imzalandı.

Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu ile ADA Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hafız Pashayev arasında imzalanan protokole göre, her iki üniversite bilişim teknolojisi, yönetim bilimleri, öğrenci ve akademisyen değişimi, ortak programlar gibi bir çok alanda işbirliği yapacak ve ortak projeler üretecek.

Prof. Dr. Sabuncuoğlu Bakü Devlet Üniversitesi ve Hazar Üniversitesi'ni de ziyaret etti. Bakü Devlet Üniversitesi'nde Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Irada Nuraddin Alieva, Hazar Üniversitesi'nde de Başkan Prof. Dr. Hamlet Isakhanli ile biraraya gelen Sabuncuoğlu, işbirliği görüşmelerinde bulundu.

Görüşmelerin ardından Bakü Devlet ve Hazar üniversiteleriyle de anlaşma yapılması bekleniyor.

SİNERJİ

SAVUNMA VE GÜVENLİK SİSTEMLERİ

**Güvenlik, Alarm, PDKS,
Bariyer ve Zayıf Akım Sistemlerinde
Toptan Satışın Yeni Adresi**

+90 352 333 29 29 / Kocasinan / KAYSERİ

Ünlü Neyzen'den Muhteşem Konser

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri tiyatrodan gezi programlarına, söyleşiden konserlere kadar çeşitli etkinliklerle devam ediyor. Bu kapsamda Dünyaca ünlü neyzen Doç. Dr. Süleyman Erguner, Kayseri'de bir konser verdi.

Erguner ailesi Ney enstrümanının tanınması için yaptıkları çalışmalarla bütün dünyada tanınıyor. Ailenin Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarında klasik Türk Müziği ve özelinde Mevlevi kültürü ve Ney enstrümanının gelenekle bağını koruyarak yaşamasına katkı yapan en önemli ismi Süleyman Erguner'di. Dedesinin adını alan ve ailesinin üstlendiği vazifeyi başarıyla sürdüren dünyaca ünlü Neyzen Süleyman Erguner Kayseri'deydi.

Ney üzerine yaptığı akademik çalışmalarla birlikte Türkiye'nin yetiştirdiği önemli sanatçılardan Doç. Dr. Süleyman Erguner, Şehir Tiyatrosu'nda ekibiyle beraber sahne aldı. Ünlü Neyzen'in konserine ilgi büyüktü.

Tasavvuf musikisinin seçkin eserlerinin seslendirildiği konserde Süleyman Erguner, ney taksimleri de icra etti. Konser esnasında yaptığı kısa konuşmada kendisine gösterilen ilgiye teşekkür eden ünlü Neyzen Erguner, yoğun konser programının en güzelini Kayseri'de yaşadığını belirtti.

Büyükşehir'den Vefa Gecesi

Büyükşehir Belediyesi, Kayserili Şair-Bestekar Sabit Özdemir Özenç için Vefa Gecesi düzenledi. Gecede Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı tarafından şarkılar seslendirildi.

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Sabit Özdemir Özenç Vefa Gecesi" Şehir Tiyatrosu'nda yapıldı. Şair ve Bestekar Sabit Özdemir Özenç geceye ailesiyle birlikte katıldı.

Uzun süre Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarında görev yapan Sabit Özdemir Özenç'in vefa gecesinde, O'nun öğrencileri sahneye çıktı. Kayseri'de yetişen ve Türk Sanat Müziğine önemli katkılar sunan Özenç için düzenlenen gecede Bestekarın şarkıları seslendirildi.

ERÜ'de Piyano Konseri

Erciyes Üniversitesi'nde Kayseri-Moskova-Kayseri konulu bir Piyano Konseri düzenlendi.

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Gülnura Jorobekova ve Öğretim Görevlisi Nargiz Eminova'nın yanı sıra küçük piyanistler Ceren Örs, Zeynep Beren Doğan ve Duru Yavuz'un icra ettiği eserlerden oluşan konser 21 Nisan'da Erciyes Üniversitesi Sabancı Kültür Sitesi'nde gerçekleştirildi.

Kayseri ve Moskova arasında müziğin evrenselliği üzerinden kurulan bir köprüye dönüşen konser, izleyiciler tarafından beğeniyle karşılandı.

AGÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Güngör'e Genç Bilim İnsanı Ödülü

AGÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Çağrı Güngör, Bilim Akademisi'nin üstün başarılı genç bilim insanlarını desteklemek amacıyla yürüttüğü 'Genç Bilim İnsanları Programı (BAGEP) 2017' ödülüne layık görüldü.

Bilimsel özgürlük ve dürüstlük ilkelerini benimseyen, bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olan Bilim Akademisi'nin, genç bilim insanlarını bilimsel çalışmalara teşvik etmek için verdiği 2017 yılı BAGEP ödülleri açıklandı.

Bilim Akademisi üyeleri, farklı alanlarda 278 nitelikli başvuru içinden seçilen 42 araştırmacı akademisyeni ödüle layık gördü.

AGÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Çağrı Güngör de ödül almaya hak kazanan araştırmacı akademisyenler arasında yer aldı.

ERÜ'de İmza Günü

Son yıllarda gençlerin üniversite hayatında en fazla ilgi gösterdiği bölümlerden biri şüphesiz Psikolojik Danışma ve Rehberlik bölümü oluyor. Erciyes Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi Öğretim Görevlisi Mustafa Atak'ın katıldığı bir seminer ve imza Günü Düzenledi.

26 Nisan Çarşamba günü saat 15'te Sabancı Kültür Sitesi Konferans salonunda düzenlenen programda Erciyes Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Uygulama ve Araştırma Merkezi müdürlüğü görevini de yürüten Öğretim Görevlisi Mustafa Atak "Yaşama Sevinci" adlı bir seminer verdi. Seminerine katılan öğrenciler programın devamında Mustafa Atak'ın kaleme aldığı, Evleniyor muyuz, Eğleniyor muyuz, Öğrenci Olma Kılavuzu, Maneviyat Psikolojisi adlı kitaplarını imzalattılar.

Kayseri Gençliği Çanakkale'ye Gitti

Gençlerimizin Türk tarihini ve ecdadını tanıması için lise öğrencilerine yönelik olarak Büyükşehir Belediyesi'nin başlattığı Çanakkale gezilerini devam ediyor. Çanakkale gezilerine katılacak olan ilk kafile uğurlandı.

Kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen Çanakkale gezi programlarında bu yıl "Kayseri'nin evlatları ecdadının huzurunda" sloganıyla yola çıkılıyor. Çanakkale gezilerine yaklaşık 500 lise öğrencisi katılacak.

Çanakkale Gezisine katılan öğrencilerden oluşan ilk kafile yola çıktı. Çanakkale'de ecdadımızla buluşacak olan lise öğrencileri aileleri uğurlandı.

Moliere'nin Cimri'si İzleyiciyle Buluştu

Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Topluluğu Moliere'in ünlü oyunu "Cimri"yi Şehir Tiyatrosu'nda sahneledi. Oyunu çok sayıda izleyici takip etti.

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri, konserden söyleşiye, gezi programlarından tiyatroya kadar birbirinden farklı etkinliklerle devam ediyor. Bu çerçevede Şehir Tiyatrosu'nda "Cimri" adlı oyun sahnelendi.

Moliere'in ünlü eserini Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Tiyatro Topluluğu sahneye koydu. Oyunu Melih Cevdet Avşaroğlu yönetti. İki perdeden oluşan komediyi salonu dolduran çok sayıda tiyatro sever takip etti.

Gazale – Uzun Gece Sahnelendi

İskender Pala›nın yazdığı Demet Macunlar'ın yönettiği Gazale adlı tiyatro oyunu Kayseri'li tiyatro severler için Büyükşehir Belediye Şehir Tiyatrosu'nda sahnelendi.

Gazale-Uzun Gece II. Mahmut döneminde geçen bir çeşitli olaylara vurgu yapıyor. Oyunun konusu ise şöyle; Yıllardan 1826, günlerden Ağustos'un ikisidir. Sultan II. Mahmud'un, kendisine karşı ayaklanan yeniçerilerin kışlalarını top ateşine tuttuğu, yangın dumanından göz gözü görmeyen İstanbul'da; Üsküdar Salacak'ta bir tekkede, tekkenin şeyhi Kethüdazade Arif Efendi, çeşitli nedenlerle geceyi orada geçirmek isteyen dört kişiyi huzuruna kabul eder. Dostları olan İsmail Dede Efendi, Keçecizade İzzet Molla, Yeniçeri Mülazim Efendi ve o gece tanıştığı Celep Ağa, Arif Efendi'nin sohbetiyle nasiplenmek isterler. Söz döner dolaşır, Arif Efendi'nin kerametlerine gelir. Arif Efendi ilim ve irfanın kerametten üstün şeyler olduğunu söylese de ikna olmaz, kerametlerini görmekte ısrar ederler.

Arif Efendi bunun üzerine onları bir oyuna davet eder. Keramet oyunda ortaya çıkacaktır. Satranç tablasının başında sırayla her biri hamlelerini yapacak, veziri tehdit edilen veya şah çekilen, gerçek hayatından konusu aşk ve kader olan bir hikâyeyi dosdoğru ve hiç saklamadan anlatacaktır. Sabahın ilk ışıklarına kadar anlattıkları hikâyelerle bu beş kişi, ilahi, beşeri, tasavvufi ve platonik aşkı irdeleyip kaderi, hayatı ve aşkı sorgularlar. II. Mahmud döneminin tarihi olayları ve yeniçeriliğin ilgasıyla örülen oyunda, savrulmuş hayatlar üzerinden dönemin zihniyet yapısı incelenmekte ve günümüze yansıyan izdüşümleri gösterilmektedir. Oyunun sonunda kahramanlar özel hikâyelerinin ortak bir noktada buluştuğu büyük bir hikâyenin sürpriziyle karşılaşacaklardır.

Oyun, konu olarak II. Mahmut dönemine de ışık tutuyor. Öte yandan yaşanan tarihsel olayların kadar günümüze yansıyan kısımlarıyla da dikkat çekiyor. Hikayedeki şiirsel motiflerse sahneye ustaca uyarlanarak seyircide duyguları da uyandıran etkiler oluşturuyor.

"Gelibolu'dan Mektuplar" Sahnelendi

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri Çanakkale Zaferi'nin 102. Yıldönümüne özel bir etkinlikle devam etti. Çanakkale Zaferi'nin destansı hikayesi "Gelibolu'dan Mektuplar" adlı oyun ile sahneye taşındı.

Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Etkinlikleri çerçevesinde Tiyatral Sanatlar Akademisi tarafından "Gelibolu'ya Mektuplar" adlı oyun sahnelendi. Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen oyunda 1. Dünya Savaşı'nda Çanakkale Boğazı'nı kolayca geçme hayalleri kuran Anzakların, nasıl çetin bir mücadelenin ortasına düştükleri anlatıldı.

Şafak Tok›un yönettiği oyunda Ergin Düzgün, Mert Karadaş, Selim İşcan, İbrahim Tül ve Mustafa Haki Karakaya rol aldı.

Çizmeli Kedi

Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu hafta sonları çocuklarımızı için birbirinden güzel tiyatro oyunlarıyla buluşturmaya devam ediyor. Tiyatro Alkış tarafından sahnelenen müzikal çocuk oyunu Çizmeli Kedi küçük izleyicileriyle buluştu.

Oktay Şenol'un yazıp yönettiği oyunun müzikleri Olgu Şenol tarafından hazırlandı. Oyunda, kitapları sayesinde karşılaştığı sorunları çözen, kralın yok emriyle yok edilmek istenen ormanı kurtarmak için çaba gösteren bir Çizmeli Kedi çocukların karşısına farklı bir macera ile çıkıyor. Çizmeli Kedi bu macerada ormanda güvenini kazandığı arkadaşlarının yardımıyla ormanın yok edilmesini önlemeye çalışıyor.

Çocuklara ağaç sevgisini anlatan oyun aynı zamanda velilere de çocuklarına güzel bir dünya bırakmak için fidan dikmeye davet ediyor. Çocuk tiyatrolarıyla adeta özdeşleşen İllüzyonist Hakan Abileri, yine küçük izleyicileri için sürprizlerle dolu eğlenceli bir gösteriyi oyun öncesinde sundu.

İbiş Peygamber'i Öğreniyor

Son yıllarda Nisan ayı içerisinde kutlanan Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri çerçevesinde çocuklarımıza Peygamber Efendimizi anlatan bir tiyatro oyunuyla seslenildi. Goncagül Çocuk Tiyatrosu tarafından sahnelenen İbiş Peygamber'i Öğreniyor adlı oyun Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosunda sahnelendi.

Oyunun kahramanı İbiş, Sevgili Peygamberimizin 'kutlu doğum gününü sevinçle karşılar. İbiş'i o gün çeşitli sürprizler beklemektedir... Çünkü bu kutlu doğum programında yapılan çeşitli hediyeli bilgi yarışmalarında o da kazananlardan olmayı istemektedir. Bu yüzden 'kutlu peygamberimiz' konusunda hazırlanmış çizgi filmleri, Karagöz gösterisini, Sevimli kukla 'Çilli'yi seyreder. Hatta Sevilen 'çocuk ilahileri'ni birlikte söyler.

Çocuklarımıza Peygamber sevgisini kazandırmaya yönelik olarak özel hazırlanan bu oyunda, seyirci koltuğundaki çocuklar oyuna ve oyun içindeki yarışmalara katılarak aynı zamanda neşeli zamanlar geçirdiler.

Kül Kedisi Talas'ta

Çocukların en sevdiği Dünya klasikleri arasında yer alan Kül Kedisi'nin tiyatro uyarlaması Kayseri Büyükşehir Belediyesi Konservatuarı oyuncuları tarafından Talas Belediyesi Konferans salonunda sahnelendi.

Ferhat Bileciklioğlu tarafından tiyatroya uyarlanan Kül Kedisi'nin, yönetmenliğini Melih Cevdet Avşaroğlu üstlendi. Oyun öncesinde İllüzyonist Hakan tarafından Talas'lı çocuklar için bir illüzyon gösterisi de düzenlendi. Ücretsiz olarak sahnelenen oyuna çocuklar yoğun ilgi gösterdi.

Çocuklar Sinemada

Küçüklerin en çok sevdiği çizgi film kahramanlarında biri şüphesiz ki Şirinler. Kültür Sanat etkinlikleri çerçevesinde Kayseri Park Cinemaximum salonunda küçük izleyiciler Şirinlerin macerasını üç boyutlu animasyon filmi olarak izlediler.

Filmin konusu kardeşleri İri, Sakar ve Zeki ile efsanevi Şirinler köyü için araştırma yapan güzel sarışın Şirin Şirine etrafında geçiyor.

Erü Ulusal Tiyatro Festivali

Erciyes Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Tiyatro Topluluğu'nun düzenlediği Ulusal Erciyes Tiyatro Festivali 24-30 Nisan tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Ulusal Erciyes Tiyatro Festivali'ne 7 Üniversiteden tiyatro kulüpleri katıldı. Festival 15 Temmuz Yerleşkesi Kongre ve Kültür Merkezinde sahnelenen oyunlar tiyatro severlerle buluştu. 24 Nisanda başlayan festivalde saat 19'da Festivalde ilk olarak, Erciyes Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Tiyatro Topluluğu, Soğuk Bir Berlin Gecesi adlı oyunun sahnelendi. 25 Nisan'da R.T. Erdoğan Üniversitesi Tiyatro Kulübü, Entrikalı Dolap Komedyası oyunla izleyici karşısına çıktı. 26 Nisanda ise İstanbul Üniversitesi Sahne Sanatları Kulübü Hisseli Harikalar Kumpanyasıyla sahneye çıktı. 27 Nisan'da Süleyman Demirel Üniversitesini temsilen Bir Demiryolcunun Kaza Sonucu Ölümü adlı oyun Tiyatro Kulübü tarafından oynandı. Kadir Has Üniversitesi Tiyatro Topluluğu, Gergedanlar adlı oyunla 28 nisan akşamı sahnedeydi. 29 Nisanda ise Pamukkale Üniversitesi saat 14'te Tetra ve akşam 19'da Scapin'in dolapları adlı oyunlarını izleyiciye sundu. 30 Nisan festivalin son günüydü. Selçuk Üniversitesi Yerçekimi Tiyatro Topluluğu saat 14'te Bir Kadın Uyanıyor adlı oyunu sahneledi. Akşam 19'da ise M Kemal Üniversitesi Tiyatro Kulübü'nün hazırladığı Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım adlı oyunun sahnelenmesiyle festival sone erdi.

Festival boyunca ücretsiz izlenebilen oyunlar tiyatro severler memnuniyet verici bir gelişme olarak değerlendirildi.

We produce dreams for children

PARK
KENT MOBİLYALARI

62 ÜLKEYE İHRACAT

30.000 m² üretim alanı

7 bölgede temsilcilik

ÇOCUK OYUN GRUPLARI - OYUN GRUPLARI ELEMANLARI - SPOR VE FITNESS EKİPMANLARI
GAZEBO VE PERGOLALAR - BANKLAR VE PİKNİK MASALARI - ÇÖP SEPETLERİ VE GERİ KAZANIM ÜNİTELERİ
AHŞAP, PLASTİK, KOMPOZİT ÜRÜNLER - ZEMİN KAPLAMA MALZEMELERİ

www.parkkentmobilyalari.com

/parkkentmobilyalari

MERKEZ & FABRİKA:
ASO 1. Organize Sanayi Bölgesi Oğuz Cad. No: 44 Sincan / Ankara
Tel: 0312 267 11 00 (Pbx) Fax: +90 (312) 267 33 44 e-mail: info@parkkentmobilyalari.com
MARMARA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ:
Bağlar Mah. Mimar Sinan cad. Divan Residance No:35 D.238 Güneşli/Bağcılar İSTANBUL
Tel:0212 801 71 71 e-mail: info@parkkentmobilyalari.com

KELİME AVI

T H H R F A E M J Q U J P F Z P D B Y S
Q O D F L W M T W R D B I G Z Q E L B T
J O R J W E O R N N H A N Q F N G Q T X
U P E İ N C E S U T H A A K D F C X G V
E G U D Q D N J E S P I R J B N R C G A
I M T J S R A L I C A H B X B B L B M S
K T L H Y D Y J X F H P A F O K S E I J
N V T R E Y N S F A H D Ş G E F X O S T
R S Q V Ş V Ü E X Z K R I S U I K J W Y
O V E J İ N B E E Y İ H A L E F X T A H
S L A N L O A A V H L M H Z Y O G H R R
İ Z I P H A E T Z D O J H M R J Y H R G
D Q W J İ O T G A W C Y S L H A U L B L
R U Q I S P R S W V P P A V L Z M A E P
J O P O A I I B X T Z N I I E Z Q O Y X
G M J C R I C X W C I Ö W M B N H Y T B
W Y O D W Z U E Y J O H W K L Q W X M Z
J S I Q G R P G H D S K R D O U L O L U
O J M P U E B X Q L S Y W R F J K A I Q
C U D D Y S C C B D Q O L U Z J G T L N

Harflerin arasına Kayseri'nin ilçelerinden bazılarını sakladık. Bakalım bulabilecek misiniz?

BÜNYAN
DEVELİ
FELAHİYE
HACILAR
İNCESU
ÖZVATAN
PINARBAŞI
TOMARZA
YAHYALI
YEŞİLHİSAR

BULMACA

Kayseri'yi ne kadar tanıyorsunuz?

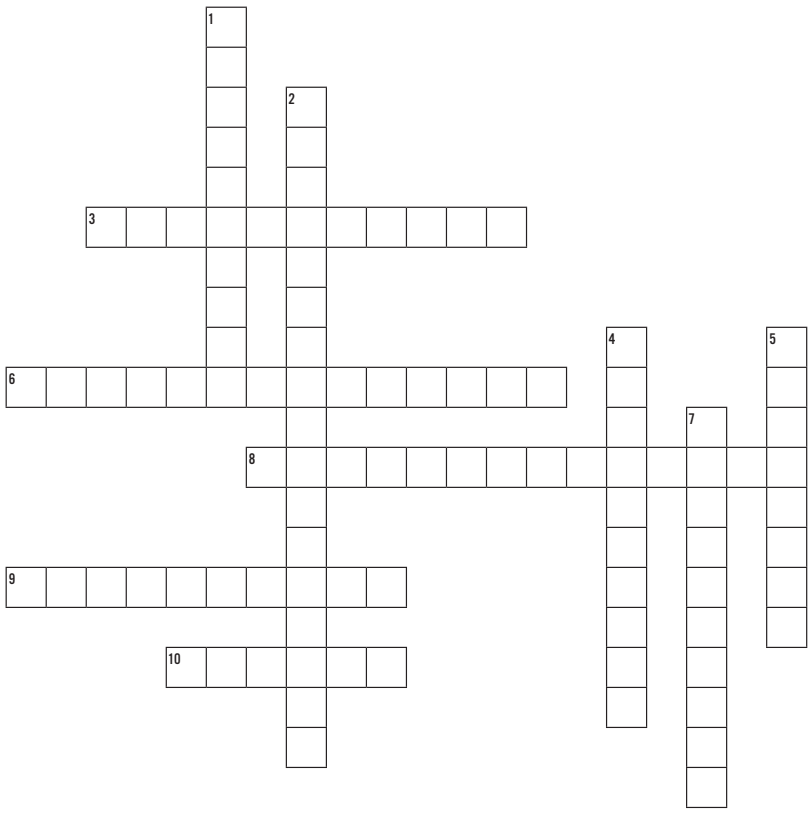

YATAY

3) Roman, hikâye ve deneme yazarı. 7 Temmuz 1960'da Kayseri'de doğdu. Çocukluğu ve ilk gençlik yılları Kayseri'de geçti. Kayseri Eğitim Enstitüsünü bitirdi. Film yapımcılığı, senaristlik, felsefe öğretmenliği ve serbest gazetecilik yaptı. Eserlerinden bazıları: Çizgili Sarı Defter, Kalenderiye, Sokakların Ölümü, Taş Kapıdan Taçkapıya: Kapadokya.

6) 1482 yılında vefat eden, Aslen Sivas'lı olan ancak ömrünün büyük bölümünü Kayseri'de geçiren, Hunat Hatun Medresi'nde müderrislik yapan, Gülzâr-ı Ma'nevî isimli mesnevi tarzı eseriyle tanınan alimimiz.

8) Şehrin güneyinde, Seyyid Burhâneddin Kabristanı'nın batısında ve Han Camii'nin de güneyinde yer alan Cami. Rivayete göre zaviye olduğu belirtilen yapı; "Seyyid Burhâneddin Muhakkiki Tirmîzî'nin mescidi ve çilehanesidir."

9) Mezarının Ali Dağı'nda olduğuna inanılan tanınmış Arap şairi (? – 540). Necid'de doğdu, Kinde hükümdarı Hucr'un oğludur. Asıl adı Hunduc'dur. Hz. Peygamber, Arap şiirinin en önemli isimlerinden birisi olarak onun adından söz eder. Hz. Ali de şiirlerini beğenip övmüştür.

10) Kayseri şehir merkezinin 30 km güneybatısında, 872 /920 km^2 yüz ölçümlü ve 1150 rakımlı yerleşim birimidir. Kayseri- Niğde karayolu ve Kayseri-Ulukışla demiryolu üzerinde yer alan ilçe merkezinin doğusunda Erciyes Dağı, batısında Sivri Dağ, güneybatısında Tekke Dağı, kuzeydoğusunda ise Kayseri'ye kadar uzanan bir ova yer almaktadır.

DİKEY

1) Millî boksör, boks hakemi ve antrenörü (Kayseri, 15 Ekim 1957-). Endüstri Meslek Lisesi'nin 1 . sınıfında boks sporuyla tanıştı.1976 -1982 yılları arasında Türkiye Şampiyonalarını kazandı. 1976 yılında Romanya'da yapılan Balkan Şampiyonası'nda Balkan Gençler Boks Şampiyonu oldu. Boks hayatı boyunca hiçbir maçında nakavt ve abandone ile yenilmedi.

2) Gültepe Parkı'nın ve Arkeoloji Müzesi'nin güneyinde iki katlı, çatılı çok güzel bir taş binadır. Zemin katı 1910'da, birinci katı 1924 yılında tamamlanmış olan hastane, 14 Ekim 1924 tarihinde Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal tarafından hizmete açıldı.

4) Cami-i Kebir Mahallesi, Ulu Câmi Sokağı üzerinde bulunan çifte hamam hâlen kullanılmaktadır. 1559 tarihli Arapça vakfiyede yapının banisi olarak Kadı Bedreddin Mahmud'un adı geçmektedir.

5) Dış Kale kapılarından birisidir. İsminin anlamı Eski Türkçede "Küçük" anlamına gelmektedir. Kapı bugün aynı adla anılan semt meydanında Millet Caddesi ile Nazmi Toker (Bankalar) Caddesi'nin devamının birleştiği meydanda idi.

7) Karikatürist, oyuncu ve film yapımcısı. 10 Aralık 1957'de İncesu'da doğdu. Beş yaşında ailesiyle Kayseri'den İstanbul'a gitti. Ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladı. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Grafik Bölümüne girdi. İlk karikatürü 1971 yılında Gırgır dergisinde yayımlandı. Ardından derginin sürekli çizerleri arasına katıldı. Gırgır'da çizdiği bant karikatürleri Eşşek Herif ve Cork en sevilen bant karikatürler arasına girdi. 2002 yılında Ekmek Teknesi adlı dizide "Heredot Cevdet" tiplemesini, Eşref Saati dizisinde "Kaptan Küstü" karakterini canlandırdı.

SUDOKU

Sudoku Nasıl Oynanır

Toplamda 9×9=81 kare olan kümelere 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilir. Her bir rakam, her bir satırda ve her bir sütunda sadece bir kez kullanılabilir. Her bir rakam, 3×3=9 kareden oluşan bloklarda da sadece bir kez kullanılabilir. Bulmacayı tamamlamak için tabloyu öyle bir şekilde doldurmalısınız ki dokuz kareden oluşan her satır, her sütun ve her blok 1'den 9'a kadar bütün rakamları içersin, hiçbir rakam tekrarlanmasın ve eksik kalmasın. Bazı rakamlar bulmacaya zaten yerleştirilmiş olacaktır. Bu rakamlar ne kadar artarsa bulmaca o kadar kolaylaşır.

Zorluk: ✪ ✪

		5					4	3
4	9	8	3	1	7			5
	6		2	5			1	9
	4	2	7			9		
8			1	2		5	6	4
	1	6		4	5		7	
	7		5		2			
2	8	1	9		3	4	5	7
6				7		2	3	

Zorluk: ✪ ✪ ✪ ✪ ✪

		5						1
2	7	4	1		3			5
			8				9	
	2		3			7		
4								2
		6		2	5		3	
	3				8			
8			7		1	2	5	3
6						8		

Cevaplar sayfa 96'da...

MAYIS 2017 KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

01 MAYIS PAZARTESİ
KONSER
KONSERVATUVAR T.S.M KONSERİ
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 20.00

02 MAYIS SALI
ULUSLARASI 12. LİSELER ARASI TİYATRO FESTİVALİ BAŞLANGIÇ TÖRENİ
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 13.00

05 MAYIS CUMA
SÖYLEŞİ
PROF DR. İBRAHİM SARAÇOĞLU
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 20.00

06 MAYIS CUMARTESİ
TİYATRO
SAAT 01.55
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 20.00

07 MAYIS PAZAR
PROFESYONEL FOTOĞRAF EĞİTİMİ VE KÜLTÜR YOLU GEZİSİ
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

07 MAYIS PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
KÜSKÜN YAZ VE MEVSİMLER
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 12.00 - 15.00

07 MAYIS PAZAR
STAND - UP
SEFA DOĞANAY
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 20.00

10 MAYIS ÇARŞAMBA
MİNİK ELLER TARİHİYLE BULUŞUYOR
SELÇUKLU MÜZESİ GEZİSİ
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

11 MAYIS PERŞEMBE
MİNİK ELLER TARİHİYLE BULUŞUYOR
MİLLİ MÜCADELE MÜZESİ GEZİSİ
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

12 MAYIS CUMA
ÇOCUK SİNEMASI
NANE İLE LİMON KAYIP ZAMAN YOLCUSU
Yer: KAYSERİ PARK - CİNEMAXİMUM
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

13 MAYIS CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
ALADDİN'İN LAMBASI
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 12.00 - 15.00

13 MAYIS CUMARTESİ
ÇOCUK TİYATROSU
HAYALLER ÜLKESİ
Yer: TALAS BELEDİYESİ KONFERANS SALONU
Saat: 14.00

13 MAYIS CUMARTESİ
SÖYLEŞİ
PROF. DR. ÜSTÜN DÖKMEN
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 20.00

14 MAYIS PAZAR
PROFESYONEL FOTOĞRAF EĞİTİMİ VE SULTAN SAZLIĞI GEZİSİ
YEŞİLHİSAR
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

14 MAYIS PAZAR
SOHBET
PROF. DR. NİHAT HATİPOĞLU
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 20.00

19 MAYIS CUMA
TİYATRO
EL DELİYE BİZ AKILLIYA HASRET
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 20.00

20 MAYIS CUMARTESİ
ULUSLARASI 12. LİSELER ARASI TİYATRO FESTİVALİ KAPANIŞ TÖRENİ
Yer: KADİR HAS KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ
Saat: 13.00

21 MAYIS PAZAR
ÇOCUK TİYATROSU
BİLGE AŞÇI VE ÇINAR'IN HİKAYESİ
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 12.00 - 15.00

21 MAYIS PAZAR
TİYATRO
FARELER VE İNSANLAR
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 20.00

21 MAYIS PAZAR
TİYATRO
CİMRİ
Yer: DEVELİ MUSTAFA AKSU KÜLTÜR MERKEZİ
Saat: 20.00

23 MAYIS SALI
SAĞLIK SÖYLEŞİ
SAĞLIKLI BESLENME VE OBEZİTE CERRAHİSİ
Yer: KONSERVATUVAR SEMİNER SALONU
Saat: 14.00

24 MAYIS ÇARŞAMBA
TİYATRO
İKİ EFENDİNİN UŞAĞI
Yer: ŞEHİR TİYATROSU
Saat: 20.00

27 MAYIS CUMARTESİ
4. ULUSAL FOTOĞRAF YARIŞMASI
RAMAZAN SOKAĞI
BİLGİ İÇİN: 232 20 40

CEVAPLAR

KELİME AVI

T	H	H	R	F	A	E	M	J	Q	U	J	P	F	Z	P	D	B	Y	S
Q	O	D	F	L	W	M	T	W	R	D	B	I	G	Z	Q	E	L	B	T
J	O	R	J	W	E	O	R	N	N	H	A	N	Q	F	N	G	Q	T	X
U	P	E	İ	N	C	E	S	U	T	H	A	A	K	D	F	C	X	G	V
E	G	U	D	Q	D	N	J	E	S	P	I	R	J	B	N	R	C	G	A
I	M	T	J	S	R	A	L	I	C	A	H	B	X	B	B	L	B	M	S
K	T	L	H	Y	D	Y	J	X	F	H	P	A	F	O	K	S	E	I	J
N	V	T	R	E	Y	N	S	F	A	H	D	Ş	G	E	F	X	O	S	T
R	S	Q	V	Ş	V	Ü	E	X	Z	K	R	I	S	U	I	K	J	W	Y
O	V	E	J	İ	N	B	E	E	Y	İ	H	A	L	E	F	X	T	A	H
S	L	A	N	L	O	A	A	V	H	L	M	H	Z	Y	O	G	H	R	R
İ	Z	I	P	H	A	E	T	Z	D	O	J	H	M	R	J	Y	H	R	G
D	Q	W	J	İ	O	T	G	A	W	C	Y	S	L	H	A	U	L	B	L
R	U	Q	I	S	P	R	S	W	V	P	P	A	V	L	Z	M	A	E	P
J	O	P	O	A	I	I	B	X	T	Z	N	I	I	E	Z	Q	O	Y	X
G	M	J	C	R	I	C	X	W	C	I	Ö	W	M	B	N	H	Y	T	B
W	Y	O	D	W	Z	U	E	Y	J	O	H	W	K	L	Q	W	X	M	Z
J	S	I	Q	G	R	P	G	H	D	S	K	R	D	O	U	L	O	L	U
O	J	M	P	U	E	B	X	Q	L	S	Y	W	R	F	J	K	A	I	Q
C	U	D	D	Y	S	C	C	B	D	Q	O	L	U	Z	J	G	T	L	N

BULMACA

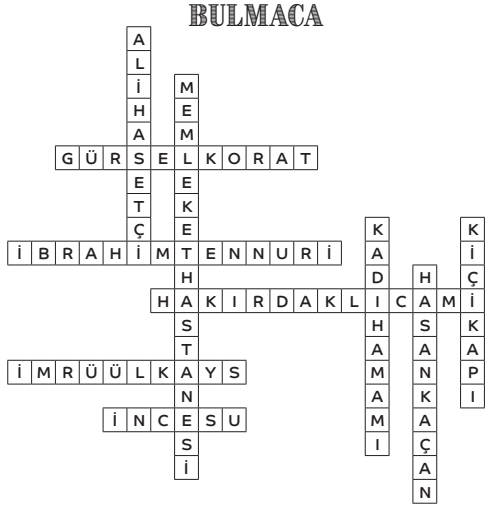

SUDOKU

Zorluk: ✪✪

1	2	5	6	9	8	7	4	3
4	9	8	3	1	7	6	2	5
7	6	3	2	5	4	8	1	9
5	4	2	7	3	6	9	8	1
8	3	7	1	2	9	5	6	4
9	1	6	8	4	5	3	7	2
3	7	4	5	8	2	1	9	6
2	8	1	9	6	3	4	5	7
6	5	9	4	7	1	2	3	8

Zorluk: ✪✪✪✪✪

9	8	5	6	7	4	3	2	1
2	7	4	1	9	3	6	8	5
3	6	1	8	5	2	4	9	7
5	2	8	3	1	6	7	4	9
4	1	3	9	8	7	5	6	2
7	9	6	4	2	5	1	3	8
1	3	2	5	4	8	9	7	6
8	4	9	7	6	1	2	5	3
6	5	7	2	3	9	8	1	4